

UDC 930.85 (4—12)

YU ISSN 0350—7653

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y.
INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

XV

BELGRADE 1984

<http://www.balkaninstitut.com>

Јованка БОРБЕВИЋ-ЈОВАНОВИЋ

БИБЛИОГРАФИЈА ЕТНОЛОШКИХ ПРИЛОГА
У СРПСКОМ КЊИЖЕВНОМ ГЛАСНИКУ (1901—1941)

Српски књижевни гласник, један од најугледнијих часописа у Србији пре првог светског рата и између два рата, покренуо је Богдан Поповић у фебруару 1901. године. Са уређивачким одбором био је на челу *Гласника* до 1905, кад је уредништво часописа поверено Павлу Поповићу (1905—1906), а затим Јовану Скерлићу. Од јула 1914. до септембра 1920, *Гласник* није излазио. Нову серију су 1920. покренули Богдан Поповић и Слободан Јовановић, који су извесно време са уређивачким одбором били уредници. Касније су, сукцесивно, *Гласник* уређивали Светислав Петровић, Миодраг Ибровац, Милан Богдановић и Божидар Ковачевић. Часопис је излазио два пута месечно, у више књига годишње, тако да су до 1914. изишле 32 књиге, или 323 свеске, а од 1920. до 1941. године 62 књиге.

Као сарадници часописа јављали су се данас признати књижевници, теоретичари књижевности, историчари, књижевни, ликовни и музички критичари, етнологзи и други. Бројни и квалитетни етнолошки прилози (студије, прикази и белешке) објављени у *Гласнику* заслужују да буду посебно издвојени и обрађени, макар и као библиографија. Етнолошки прилози омогућују увид у ондашње културне прилике, дају податке о историјском развоју ове релативно младе науке (нарочито њених грана: антропологије и етнопсихологије), о схватању и тумачењу нашег фолклора у свету. Грађа ове библиографије је систематизована према ауторима, по азбучном реду. Предметни регистар је састављен према садашњој подели етнологије. Неки термини наводе се онако како се јављају у текстовима, а у загради су данашњи (нпр. Цигани — Роми).

1. Аноним
Двадесет-петогодишњица Вида Вулетића Вукасовића. — 1901, књ. I, бр. 2, стр. 159 # Д.
Осврт поводом 25 година рада Вида Вулетића Вукасовића на пољу фолклора. Истиче се његово учешће на међународним скуповима фолклориста.
2. Аноним
Ко је Вемо Брђанин. — 1901, књ. II, бр. 5, стр. 398.
Белешка о посебном издању ове студије која је била објављена у „*Караџићу*“ за 1901. годину.
3. Аноним
Порекло Сибињанин Јанка. — 1901, књ. II, бр. 1, стр. 80.
Белешка да је из „*Кола*“ као посебно издање прештампана студија Илариона Руварца под овим насловом.

4. Аноним
Стари словенски погреб. — 1901, књ. III, бр. 4, стр. 320.
Белешка да је као посебно издање прештампана студија Симе Тројановића која је под овим насловом објављена у „Гласнику“.
5. Аноним
Књига за народ. — 1901, књ. IV, бр. 2, стр. 160. # (—р—).
Матица српска у Новом Саду објавила је књигу Т. Остојића *Kosovo. Narodne pesme o boju na Kosovu*.
6. Аноним
Косовска епонеја. — 1902, књ. V, бр. 1, стр. 76. # (—р—).
Из „Нове искре“ прештампана је студија Срете Стојковића. Аутор приказа истиче да је Стојковић сакупио све што је до тада урађено у покушају да се састави народни еп о Косову и дао своје решење.
7. Аноним
Српске народне песме и игре. — 1902, књ. VI, бр. 6, стр. 1115.
Као трећа књига „Етнографског зборника СКА“ објављене су *Српске народне песме и игре с мелодијама из Левча*. Песме је сакупио Тодор Бушетић, а музичке записе сачинио је Стеван Мокрањац.
8. Аноним
Шта је добро? Српским народним пословицама истумачио Д-р Данило Трбојевић. — 1902, књ. VII, бр. 1, стр. 77—78.
Белешка о Трбојевићевим тумачењима рада и мудрости пословицама.
9. Аноним
Мегдан у Срба у XVI и XVII веку. — 1902, књ. VII, бр. 4, стр. 319.
Из „Летописа Матице српске“ прештампана је наведена студија Ј. Томића.
10. Аноним
„Што је добро?“. — 1902, књ. VII, бр. 8, стр. 633—634.
Критички приказ Трбојевићеве књиге у коме се замера што на темељу филозофије даје моралне поуке и што ствара нове изреке да би доказао своје поставке.
11. Аноним
Јефтина издања народних песама. — 1902, књ. VII, бр. 7, стр. 557.
Будимпештанске „Српске новине“ намеравају да у посебним свескама издају народне песме из Вукове, Петрановићеве и других збирака.
12. Аноним
Насрадин-хоџа — 1902, књ. VII, бр. 5, стр. 394—395.
Објављена је књига Мехмеда Тевфика *Насрадин-хоџа, његове шале, досетке и лакрдије* (Нови Сад 1902).
13. Аноним
Српска Фолклора. — 1903, књ. VIII, бр. 4, стр. 317.
Из зборника *Comptes rendus du Congrès international d'anthropologie et d'archéologie préhistorique* прештампан је у посебну књигу извештај Вида Вуљетића Вукасовића *Premières traces d'observations préhistoriques chez les Slaves méridionaux aux XVIIe et XVIIIe siècle* (Paris 1902, стр. 8).
14. Аноним
Лазарица. — 1903, књ. VIII, бр. 5, стр. 398.
Покушај Срете Стојковића да од познатих стихова састави еп о косовском боју; навео је 6.950 стихова.
15. Аноним
Босанско-херцеговачки напеви. — 1903, књ. VIII, бр. 5, стр. 399.
Чешки лист „Slovanský přehled“ је у петом броју донео чланак Лудвика Кубе *O nápevech bosensko-hercegovaských*.

16. **Аноним**
Обичаји Цигана у Србији. — 1903, књ. VIII, бр. 6, стр. 475.
Тихомир Борџевић је у „Годишњаци Николе Чупића“, XXII, објавио део студије *Цигани у Краљевини Србији*.
17. **Аноним**
Караџић. — 1903, књ. IX, бр. 1, стр. 80.
Поново је почео да излази „Караџић“ под уредништвом Т. Борџевића; наводи се садржај првог броја.
18. **Аноним**
Краљевић Марко у народним песмама. — 1903, књ. IX, бр. 7, стр. 478—479.
Објављен је први део књиге Т. Остојића која садржи 4.355 стихова. Овом издању су претходиле три збирке песама о Марку Краљевићу: Александра Сандића, браће Јовановић и И. Филиповића, које су углавном рађене према збиркама Б. Петрановића.
19. **Аноним**
Вукова преписка. — 1903, књ. IX, бр. 8, стр. 158.
Из дубровачког „Срба“ прештампана је једна руковет из *Вукове преписке* В. Богишића; садржи 51 писмо Копитара, Грима, Герхарда, а писма је чувала Мина Караџић.
20. **Аноним**
Брак код свију народа. — 1903, књ. X, бр. 1, стр. 77.
Анри д'Аморе разликује четири периода у еволуцији брака: дивљаштво (жена се задобија љубављу, али и страхом); варварство (жена је роба); јерохијски период (муж ужива очински ауторитет); грађанска заснованост (легалан чин). Посебна пажња је обрађена на обреде.
21. **Аноним**
О Доситејевим и народним баснама. — 1903, књ. X, бр. 6, стр. 450—454.
М. III.
Доситејеве басне се пореде са Езоповим и народним пословицама. Уочава се да Езопове басне пружају филозофско тумачење, а Доситејеве моралну поуку. Претпоставља се да је до ових разлика дошло под утицајем народних умотворина.
22. **Аноним**
Г. Павле Софрић објавио је. — 1903, књ. X, бр. 8, стр. 648.
Павле Софрић је објавио *Празновање Бађењег вечера и Божића у Сент-Андреји с нарочитим погледима на његов претхришћански карактер*.
23. **Аноним**
Ка чланку „Волтеров Задиг и наше народне приповетке“. — 1904, књ. XIII, бр. I, стр. 68—70.
Поводом чланка П. Поповића *Волтеров Задиг...*, С. Ђоровић је послао народну приповетку *Анђео и чобан* која се готово у потпуности поклапа са XX главом Волтеровог *Задига*.
24. **Аноним**
Барон Адолф д'Аврил. — 1904, књ. XIII, бр. 5, стр. 399—400.
Међу Д'Авриловим студијама о Србији и Балкану, посебно се издваја *Косовска битка* (Париз 1868). Навео је десетак народних песама о косовском боју покушавајући да пружи једну епску целину, као што су то пре њега чинили Јоксим Новић Оточанин у *Лазарици* (1847) и Сигфрид Капер у *Der Serben car Lazar*.
25. **Аноним.**
Једна рецензија српских народних песама. — 1905, књ. XIII, бр. 6, стр. 477.
Године 1816. кад је Вук штампао другу свеску српских народних песама, у „Бечким новинама за општу књижевност“, бр. 20

- и 21, изишла је рецензија анонимног аутора. Она је касније унесена у Копитареву збирку *Мањи списи* и у *Гримове Мање списе*. Анализом односа Грима и Копитара према Вуку, М. Мурко је закључио да је аутор Копитар («Eufogion», XI, св. 1 и 2, 1904).
26. Аноним
Статје по Славјановѣдѣнју. — 1905, књ. XIV, бр. 6, стр. 477 # Д.
Под овим насловом објављен је зборник радова који се тичу словенских народа. Од наших аутора запажају се Ј. Ердељановић (*Проучавање насеља у српским крајевима, Јужнословенске пјесме о смрти Краљевића Марка*) и Ј. Томић (*Мотиви у предању о смрти краља Вукашина*).
27. Аноним
Киџа. — 1905, књ. XIV, бр. 10, стр. 798—799. # П.
Почео је да излази лист за шалу, забаву и народне умотворине.
28. Аноним
Др Грегор Крек. — 1905, књ. XV, бр. 4, стр. 319—320. # П.
Преминуо је следбеник Копитара и Миклошића; најзначајнији рад — *Увод у славенску литературу и историју*.
29. Аноним
Фра Грга Мартић. — 1905, књ. XV, бр. 7, стр. 559—560. # А.
Преминуо је 18. VIII 1905. знаменити босански просветитељ и сакупљач народних умотворина. Сакупљене пјесме објавио је са Чукићем као *Народне пјесме босанско-херцеговачке*.
30. Аноним
Из књижевности. — 1906, књ. XVI, бр. 4, стр. 318—319. # И.
Франо Илешкић је у „Љубљанском звону“ објавио приказ студије П. Поповића *Приповетке о девојци без руку*.
31. Аноним
Das serbische Volklied in der deutschen Literatur. — 1906, књ. XVI, бр. 3, стр. 235. # Б.
Наведена студија је докторска дисертација М. Бурчина, одбрањена на Бечком универзитету, а штампана у Лајпцигу. Расправља се о Хердеровим преводима морлачких пјесама, Гетеовом преводу *Хасанагинице*, о популарности наше народне пјесме у Немачкој, о преводима Вукових пјесама Галије, Герхарда, Веселија, Фолга, Грима. У додатку је објављена расправа о петостопном (српском) трохеју.
32. Аноним
Лука Зима. — 1906, књ. XVI, бр. 7, стр. 560. # А.
Преминуо је Лука Зима, један од истраживача народног блага. Најзначајније му је дело *Фигуре у нашем народном песничтву с њиховом теоријом* (Rad JAZU, 1880).
33. Аноним
Двадесет српских народних приповедака с предговором и белешкама за извор и паралеле текста израдио проф. Андра Гавриловић, Београд 1906, издање задужбине Илије М. Коларца. — 1906, књ. XVII, бр. 5, стр. 379—381. # О.
Оцењена је као књига која стоји изван науке.
34. Аноним
Успомене Л. А. Франкла о М. Стојадиновић. — 1906, књ. XVII, бр. 12, стр. 494—450. # П. С.
Лудвиг Аугуст Франкл, преводилац наших народних пјесама на немачки, посветио је Мини Карачић свој превод из 1852. године *Gusle — serbische Nationallieder*.
35. Аноним
Етнологија. — 1907, књ. XIX, бр. 8, стр. 634—635. # Н.
Тихомир Борђевић је превео *Völkercunde* Хајнриха Шурца. Књига се састоји из следећих поглавља: Основни етнологије (ан-

- тропологија, антропогеографија и језик), Упоредна етнологија (друштво, економија, духовна и материјална култура), Народи и земље.
36. **Аноним**
Српске народне игре. — 1907, књ. XIX, бр. 10, 794—795. # Н.
Из IX књиге „Етнографског зборника“ прештампана је студија Т. Борбевића у којој се расправља о развоју народних игара, њиховим одликама, подели (витешке, забавне, игре духа, игре за добит, орске игре, религијске...). Дата је библиографија о играма у српској литератури.
37. **Аноним**
О србским народним песмама. — 1907, књ. XIX, бр. 10, стр. 795.
Разматрања Ј. Томића о нашој народној епизи поводом расправе Г. А. Гавриловића одштампана су у посебну књигу *О србским народним песмама* (Београд 1907).
38. **Аноним**
Два рада о српским Циганима. — 1908, књ. XX, бр. 4, стр. 314—315.
У јубиларној свесци »Journal of the Gipsy Lore Society« Т. Борбевић је објавио чланак о Циганима у Србији (укратко о језику, вери, бројном стању, занимању...). У „Годишњици Николе Чупића“ XXVII, Борбевић је опширније разматрао ову исту проблематику.
39. **Аноним**
Кажа. — 1908, књ. XXI, бр. 3, стр. 239.
Лајпцишка књижара Вилхелма Хајмса покренула је едицију фолклорних свески. Прва доноси *Кажу* Карла Верхана. Предвиђа се објављивање: *Приповетке* А. Тимеа, *Народне песме* О. Шела, *Обичаји* П. Сатрона и *Дечије песме и игре* К. Верхана.
40. **Аноним**
Једна народна приповетка и „Превара на превару“ Ј. С. Поповића. — 1908, књ. XXI, бр. 10, стр. 791. # Ј.
У „Кићи“ (1908, бр. 43) објављена је приповетка *Окати слепац* која је истоветна с приповетком *Каматник и харачлија* из збирке В. Врчевића. Већ је П. Поповић указао (у „Карадићу“ за 1908) да је ова Врчевићева приповетка могућан извор за Стеријину *Превару за превару*.
41. **Аноним**
Валтера Скота превод песме о Хасанагиници. — 1908, књ. XXI, бр. 6, стр. 397.
Белешка о трагању В. Јовановића за необјављеним преводом. У „Каталог изложбе о Валтеру Скоту“ (Единбург 1871) унет је податак о постојању овог рукописа (*The Lamentation of the Faithful Wife of Asan-Aga*). Рукопис се налази у приватном власништву и вероватно је изгубљен.
42. **Аноним**
Зборник у славу Ватрослава Јагића, Берлин 1908. — 1908, књ. XXI, бр. 9, стр. 714—716.
Између осталих доноси радове: С. Новаковића *Свод Душанова законика у народној песми*, Ј. Радонића *Херцег Стјепан Вукчић и породица му у историји и народној традицији*, Љ. Стојановића *Вук Караџић и бечка полиција*, М. Тершаковића *Копитар и Вук*.
43. **Аноним**
Један разлог за деобу задруге. — 1909, књ. XXII, бр. 3, стр. 239—240. # О.
У „Антропофитеји“ (књ. V, Лајпциг 1908, 32—38) објављен је чланак дра Тврђића у коме се расправља о узроцима распадања задруга. Поред познатих (зло поступање домаћина, распра међу члановима задруге, спољашње мешање или посебно имање појединца) истиче и један редак али снажан разлог — захтев

старешне задруге да живи у недозвољеним односима са снахама. Сведочанства о томе налазе се у документима Државног архива.

44. **Аноним**
Систем историјске антропологије балканских народа. — 1909, књ. XXII, бр. 7, стр. 558—559. # X.
 Студија Н. Жупанића, прештампана из „Старинара“ за 1909, оцењује се као документована књига која пружа обиље података.
45. **Аноним**
Мисли о физиоетнологији. — 1909, књ. XXII, бр. 9, стр. 715—716. # Н.
 Белешка о расправи Н. Жупанића која је прештампана из „Просветиног гласника“. У првом делу се истиче значај проучавања психологије народа и физиоетнологије, а у другом се говори о антропометрији. Према резултатима, Срби и Хрвати припадају смеђем типу — брахикефалном; високог су узраста, тзв. јадранског или динарског типа.
46. **Аноним**
Србија описана Србима. — 1909, књ. XXII, бр. 9, 718—719. # А.
 У Лондону је изашла књига *Serbia by the Serbians*. Поред чланка из области историје, устава, економије, просвете и културе доноси и чланке Т. Борбевиха *Народна веровања и традиција* и С. Тројановиха *Обичаји и одело*.
47. **Аноним**
Један покушај етнопсихологије. — 1909, књ. XXIII, бр. 3, стр. 238. # X.
 Белешка о изласку из штампе књиге Павла Софрића. Садржи три расправе: „Душа српског народа за време Стевана Немање и Св. Саве“, „Душа српског народа за његова робовања под Турцима“ и „Историја српског Бавола и српске вештице“. Књига се похваљује мада у њој има погрешних хипотеза које су довеле до погрешних закључака.
48. **Аноним**
Истраживања о народним песмама српским. — 1909, књ. XXIII, бр. 8, стр. 623. # X.
 Изашла је из штампе књига Ј. Томића *Историја у народним епским песмама о Краљевићу Марку*. Први део чине *Песме о Муси Кесеџији и Бему Брђанину* (паралеле између историјских чињеница и опеваних), а други неколико необјављених песама о Муси и Бему као супарницима Марка Краљевића.
49. **Аноним**
Историја старог бугарског права. — 1910, књ. XXIV, бр. 1, стр. 78. # К.
 Осврт на књигу у којој је приказан развој бугарског права до старе турске управе упоређен са српским правом.
50. **Аноним**
Омањи списи Луке Зиме. — 1910, књ. XXV, бр. 2, стр. 159.
 Књига Ј. Зиме *Омањи списи* садржи огледе: *Метрика народних песама и Метрика народних песама упоређених са примерима из других словенских народних песама*.
51. **Аноним**
Два енглеска чланка о српским стварима. — 1910, XXIV, бр. 3, стр. 237. # Ј.
 The »Classical Review«, XXIII, бр. 7, доноси чланак М. S. Thomson и Ј. В. Wace *Веза јегејске културе са Србијом*, а The Oxford and Cambridge Review за 1909. доноси W. B. Forster Boviel, *Неколико српских народних приповедака*.

52. Аноним
Цигани и музика у Србији. — 1910, књ. XXIV, бр. 9, стр. 711. # X.
Из јубиларног броја „Босанске виле“, у посебну књигу је прештампана студија Т. Борбевиха *Цигани и музика у Србији*.
53. Аноним
Грађа за српске народне обичаје. — 1910, књ. XXV, бр. 1, стр. 71. # X.
Под овим насловом штампан је рад Т. Борбевиха као XIV књига „Српског етнографског зборника“. Документа која се односе на прогањање вештица, спаљивање вампира и сл. из времена прве владавине кнеза Милоша, а на основу којих је написана ова књига, налазе се у Државном архиву у Београду.
54. Аноним
Једна нова књига о задрузи. — 1910, књ. XXV, бр. 10, стр. 799—800.
У Лајпцигу је штампана докторска дисертација Г. Вл. Алексичевића *Ist die Zadruga-Haus-Kommunion eine juristische Person? Eine Studie über die Entwicklung und die rechtliche Natur der Zadruga*.
55. Аноним
Приповетка о Александру Великом у румунској књижевности. — 1911, књ. XXVII, бр. 5, стр. 556. # Т.
Приказ студије Н. Картожана *Александрија* у румунској литератури. Сматра се да најстарији превод *Александрије* из XVII века није превод већ препис неког рукописа из XVI века који се односи на словенски превод ове приповетке. Студија пружа увид у друге рукописе *Александрије*, штампана издања и утицај на усмену и писану књижевност.
56. Аноним
Стара Србија и Арнаути. — 1911, књ. XXVII, бр. 10, стр. 791. # К.
»La revue de Paris« објавила је чланак Гастона Гравјеа *La Vieille-Serbie et les Albanais*. Чланак је написан научнообјективно ослањајући се на Цвијићеве *Основе за географију и геологију старе Србије и Македоније*. Дата је и етнографска карта Старе Србије.
57. Аноним
Иван Косачић: Ново-пазарски Санџак и његов етнички проблем — Београд 1912. — 1912, књ. XXVIII, бр. 4, стр. 241. # М.
Белешка о издању књиге која третира актуелно питање. Предговор је написао Ј. Цвијић.
58. Аноним
Питање народности. — 1912, XXVIII, бр. 6, стр. 479. # Х.
Белешка о одбраненој тези Немање Вукићевића *La Question des nationalités* у Женеви (штампано 1912). Бави се проучавањем општих принципа народности, психологијом народа, стварањем и развијањем државе као манифестације народности.
59. Аноним
Радови Г. М. Арнаудова. — 1912, књ. XXIX, бр. 4, стр. 316. # Њ.
Белешка о изласку из штампе студије *Раковски као фолклориста*.
60. Аноним
Балканске жене. — 1913, књ. XXX, бр. 3, стр. 240. # Н.
У часопису »Le Magazin Pittoresque« (1. и 15. децембра 1912) изашао је чланак Марије Марковић *Les Femmes des Balkans*. Говорећи о српским женама, она прави разлику између жена у вароши и на селу где жене живе у патријархалним породицама.
61. Аноним
Радови Јернеја Котитара о Србима. — 1913, књ. XXX, бр. 6, стр. 465—467. # М.

- Наведено је двадесет радова Ј. Копитара о Србима. Они су узети из библиографије Петровског (*Русски филологичејски вѣстник*, Варшава), који је аутор и расправе *Первы годи дѣятельности* о почецима Копитаровог књижевног рада. Студија М. Мурка *Kopitar in Vuk* говори о утицају Копитара на Вука.
62. Аноним
Две књиге о Краљевићу Марку. — 1913, књ. XXX, бр. 12, стр. 959. # Н.
Изишле су из штампе две књиге о Марку Краљевићу: збирка песама и збирка приповедака и анегдота.
63. Аноним
Зидање Скадра у руском преводу. — 1913, књ. XXXI, бр. 2, стр. 160. # К.
Преводилац је Т. В. Ржига. Осим песме, књига пружа и митологију, обичаје везане за ову песму.
64. Аноним
Из Србије Кнеза Милоша. — Н. С., 1922, књ. V, бр. 3, стр. 237.
Према рукописној грађи Државне архиве, Т. Борбевић је написао студију о културним приликама у Србији од 1815. до 1839. године.
65. Аноним
Музички гласник. — Н. С., 1922, књ. V, бр. 4, стр. 313—314. # М.
Месечник Београдске подружнице Удружења југословенских музичара доносиће поред осталог и прилоге из музичког фолклора.
66. Аноним
Srpske narodne pripovetke preloži Fran Erjovec (Ljubljana 1922). — Н. С., 1922, књ. VI, бр. 8, стр. 638—639. # Ц.
Збирка се састоји од 30 приповедака, а израђена је по узору на збирку Т. Остојића (Дубровник 1911). Аутор белешке сматра да приповетке губе од своје лепоте при превочењу, па би их требало дати у оригиналу уз тумачење непознатих речи.
67. Аноним
Луј Леже. — Н. С., 1923, књ. IX, бр. 3, стр. 240. # П.
Белешка поводом смрти Луја Лежеа, једног од оснивача словенске науке међу Французима. Словене је задужио бројним есејима о књижевности, историји и митологији.
68. Аноним
Насеља и порекло становништва. — Н. С., 1923, књ. IX, бр. 5, стр. 391—392.
Књига XIV едиције „Насеља и порекло становништва“ доноси радове М. Катића *Српска насеља у Русији: Нова Србија и Славено Србија* (на основу података Ратног и државног архива у Бечу, Патријаршијског архива у Карловцима и, делимично, према подацима Државног архива у Москви). Представљене су сеобе, њихови узроци, последице, етнички процеси претапања.
69. Аноним
Нове књиге. — Н. С., 1923, књ. IX, бр. 5, стр. 399—400.
Белешка о изласку из штампе књига Т. Борбевића *Наши народни обичаји и Ј. Цвијића Сеобе и етнички процеси у нашем народу*, Сарајево 1922.
70. Аноним
Насеља и порекло становништва. — Н. С., 1923, књ. X, бр. 8, стр. 637. # ДИН.
Књига XV наведене едиције објављује радове Јовићевића *Малесија* и П. Шобојића *Бјелопавлићи и Пјешивци, племена у Црној Гори*.

71. **Аноним**
Цвијић на чешком. — Н. С., 1925, књ. XIV, бр. 1, стр. 76. # Б.
У оквиру 54. свеске серије „Земља и људи“ објављена је књига *Балканска питања* Ј. Цвијића која садржи: „Културни појаси Балканског полуострва“, „Главне географске особине централне области Б. п.“, „Распоред Б. п.“, „Географске основе Македонског питања“, „О етнографији Македоније“. Дат је и преглед Цвијићевог рада.
72. **Аноним**
Женске народне песме. — Н. С., 1925, књ. XIV, бр. 7, стр. 554.
Белешка о изласку из штампе антологије Јаше Продановића; садржи 418 песама.
73. **Аноним**
О Буњевцима. Зборник Књижевног севера. Суботица 1927. — Н. С., 1927, књ. XXI, бр. 2, стр. 155—157. # Б. К.
Две свеске „Књижевног севера“ посвећене су Буњевцима који су досељени крајем XVII века на простор од Сомбора до Суботице и преко границе у Мађарску. Објављени радови осветљавају њихову историју, језик, обичаје (свадбене), те откривају о њима податке који се чувају у архивима.
74. **Аноним**
Српске народне умотворине. — Н. С., 1927, књ. XXI, бр. 8, стр. 633—634. # Б.
Приредио В. Чајкановић, а издала Српска краљевска академија.
75. **Аноним**
Бол у народној поезији и демократски обзири у уметности. — Н. С., 1927, књ. XXI, бр. 8, стр. 634. # Х.
Студија Боривоја Стојковића разматра везу између модерне драме и народне песме и њихову тематску инспирацију.
76. **Аноним**
Српска народна песма у енглеској литератури. — Н. С., 1927, књ. XXII, бр. 2, стр. 151. # Т.
„Slavonic Review“ доноси чланак Драг. Суботића *Serbian Folk Poetry in English Literature* Први превод је дао Скот; превео је Хасанагиницу према Гетеу. Ни други енглески преводиоци нису познавали нашу народну поезију у оригиналу.
77. **Аноним**
Занати и еснафи у Расини. — Н. С., 1928, књ. XXIV, бр. 5, стр. 389. # Б. М.
Ова расправа је објављена као XVIII књига „Српског етнографског зборника“. Говори се о варошким, сеоским, женским и циганским занатима, затим о духовном животу занатлија, о еснафима и њиховој организацији.
78. **Аноним**
Гласник Земаљског музеја. — Н. С. 1928 књ. XXIV, бр. 5, стр. 390. # Ј. К.
Друга свеска за 1927. годину доноси прилоге М. Карановића *Типови кућа у Босни* и М. Филиповића, *Нови подаци о селу и општини Какњу*.
79. **Аноним**
Наша народна поезија. — Н. С., 1928, књ. XXV, бр. 7, стр. 546—548. # Б. М.
Тробој „Књижевног севера“ посвећен је народној поезији. Аутор приказа наводи тезе прилога Г. Геземана, Н. Банашевића, А. Петрановића, Ј. Продановића, Т. Борђевића.
80. **Аноним**
Гласник Земаљског музеја. — Н. С., 1929, књ. XXVII, бр. 5, стр. 394. # К.

- Друга свеска за 1928. годину доноси чланке Г. Вилкеа *О симболу и значењу науна у народном веровању*, М. Филиповића *О старинама у Бокићима код Олова*, и друге.
81. **Аноним**
Из црногорског права. — Н. С., 1929, књ. XXVIII, бр. 3, стр. 236—237.
И. П.
Из области црногорског права објављене су две студије. Прва је: И. Јелић *Васојевићки закон од дванаест тачака*; закон је донет 1829. или током прве половине 1830, а очуван је у усменом предању. Одредбе су често дате у облику пословица. Уз закон су дати коментари и предања, а он је послужило као извор *Општем имовинском законнику за Црну Гору*. Друга је студија Радмиле Петровић *Законик Петра I владике црногорског*. Расправља о утицају овог законика на *Данилов законик* из 1885, као и о првим писаним законима у Црној Гори.
82. **Аноним**
Наши исељеници. — Н. С., 1929, књ. XXVIII, бр. 5, стр. 402—403.
И. П.
Књига Божидара Пурића, конзуларног представника у САД. Износи стање наших исељеника, њихову националну свест, организацију цркве и школе, разне групе и покрете, њихов однос према домовини.
83. **Аноним**
Синьске народне песме и причања. — Н. С., 1930, књ. XXX, бр. 5, стр. 394—395, # Т.
Збирка Стјепана Грчића изишла је 1929. у Сплиту.
84. **Аноним**
„Књижевни север“ о Буњевцима. — Н. С., 1930, књ. XXXI, бр. 4, стр. 311. # Ђ.
Доноси фолклорне прилоге и написе о Буњевцима знаменитим људима. Истичу се чланци Ј. Ердџановића *О пореклу Буњеваца*, К. Прћића *Стари божићни обичаји* и М. Кнежевића *О народним песмама*.
85. **Аноним**
Прилози за филозофију и етнопсихологију. — Н. С., 1931, књ. XXXIV, бр. 12, стр. 159, # Х.
Белешка о покретању новог часописа, уредник Душан Недељковић. Прва свеска доноси студију Ф. Троја *О музичкој осетљивости Јужносрбијанаца, Шумадинаца и Црногораца*.
86. **Аноним**
Гласник Земаљског музеја. — Н. С., 1933, књ. XL, бр. 1, стр. 72. # Љ.
Свеска 44 садржи етнолошке и археолошке радове; истиче се прилог М. Карановића *Крсно име и Завјетина у Змијању*.
87. **Аноним**
Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор (књ. XII, св. 2 и 3, уређује Павле Поповић, Београд 1932). — Н. С., 1933, књ. XL, бр. 6, стр. 394. # К. И.
Међу занимљивим чланцима наводе се и текстови Ј. Томића и П. Поповића.
88. **Аноним**
Никола Боновић, Рад и карактер Црногораца, Београд 1925. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 1, стр. 82. # А.
Аутор приказа истиче гледиште Н. Боновића да испитивање психичких особина, радног морала и духовних стремљења Црногораца треба решити преко творевина њиховог духа. У испитивању треба узети у обзир крвне примесе, чиниоце у формирању карактера, психичке особине, радни морал, политички израз и слично.

89. **Аноним**
Др Иван Есих: Грци и Јужни Словени. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 2, стр. 163. # Јб.
Из „Обзора“ прештампано у посебну студију; омогућава преглед узајамних културних веза између Грка и Јужних Словена. Забележен је жив рад Грка око средњовековне историје Јужних Словена (М. Ласкарис *Византијске принцезе у средњовековној Србији*). На пољу књижевности, прву студију о нашој народној поезији дао је Перварологус, а први превод Н. Томазео. Затим су преводени Лаза Лазаревић *Први пут с оцем на југрење, На бунару* (превео В. Борђевић), *Све ће то народ позлатити* (Менос Филандас), Његош, Радичевић, В. Илић (К. Пасајанис), Дучић (М. Родос), народне песме (Т. Велјанитис, И. Дентрино).
90. **Аноним**
Два издања „Друштва Св. Саве“. — Н. С., 1935, XLIV, бр. 4, стр. 322—323 # Б. К.
Поводом 700-годишњице рођења св. Саве штампане су две књиге: Уроша Цонића *Свети Сава у народним и уметничким песмама* (60 песама) и *Братство* (12 прилога о св. Сави).
91. **Аноним**
Мићун Павићевић: Црногорци у причама и анегдотама. Љубљана 1934. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 6, стр. 496.
Белешка о изласку ове књиге из штампе.
92. **Аноним**
Мићун М. Павићевић: Црногорци у причама и анегдотама. Љубљана 1934. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 7, стр. 580. # Д.
Збирка је прештампана из „Етнолога“ VII. Приказивач замера Павићевићу због подешавања података.
93. **Аноним**
Петар Ж. Петровић: О народним песмама у рудничком поморављу. — Београд 1935. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 7, стр. 581. # К.
Ова студија је објављена као шеста свеска посебних издања Етнографског музеја у Београду. Приказани су певачи, начин певања и свирања, музички инструменти.
94. **Аноним**
Мићун Павићевић: Народна поређења. — Н. С., 1935, XLIV, бр. 7, стр. 580—581. # К.
Прештампано из *Зборника за живот и обичаје народне*. Доноси око 400 примера поређења познатих и ван Црне Горе.
95. **Аноним**
Душан Поповић: Београд пре 200 година. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 8, стр. 662—663. # Неп.
О Београду између два турско-аустријска рата (1717—39). Приказани су почеци настанка грађанског друштва, сталежа и занимања, школе, забаве, породице...
96. **Аноним**
Др Дим. Буровић: Митолошки елементи у песми Цар Лазар се приклања царству небеском. — Н. С., 1935, књ. XLV, бр. 4, стр. 326. # К.
Прештампано из свеске „Гласника југословенског професорског друштва“. Лазарова привола царству небеском може се сматрати за синтезу општег осећања вишег друштва у средњем веку. Сама песма одаје књишко порекло и сматра се да није настала пре XVIII века.
97. **Аноним**
Рад. Меденица: Филип Вишњић и оквир „Полећела два врана гаврана“. Стр. 18. — Н. С., 1935, XLV, бр. 4, стр. 327. # Д.
Прештампано из мартовске свеске „Прилози проучавању народне поезије“. Песнички оквир који је употребљен у песми

- „Бој на Мишару“, Вишњић је могао упознати на путу по Херцеговини и Црној Гори.
98. Аноним
Др Фехим Барјактаревих: Насредин-хоџин проблем (Из Прилога за књижевност, језик, историју и фолклор XIV) Београд 1934. — Н. С., 1935, књ. XLV, бр. 4, стр. 328.
Белешка о изласку из штампе.
99. Аноним
Зборник у славу Филипа Вишњића и народне песме. Издање одбора за прославу Филипа Вишњића. Београд 1935. — Н. С., 1935, књ. XLV, бр. 7, стр. 565—567. # М. П.
Садржи чланке М. Пушила, Д. Костића, В. Чајкановића, В. Горовића, Ј. Продановића и других.
100. Аноним
Калевала. Фински народни епос. Књига прва. Превео с француског др Иван С. Шајковић, Хелсинки, 1935. — Н. С., 1935, књ. XLVI, бр. 7, стр. 564.
Белешка о изласку из штампе
101. Аноним
Мићун Павићевић: Црногорци у причама и анегдотама. С предговором проф. др Михаила Вукчевића. Књига тринаеста. Београд 1935. — Црногорци у причању и анегдотама, с предговором проф. др Мата Ханжековића. Књига XVI. Издање Југосл. Париских Новина. Париз 1936. — Н. С., 1936, књ. XLVIII, бр. 6, стр. 484.
Белешка о изласку из штампе.
102. Аноним
Leopold Karl Goetz. Volkslied und Volkseben der Kroaten und Serben. Ersten Band: Die Liebe (Slavica, 12, herausgeben von K. H. Mayer und M. Murko) Heidelberg 1936. — Н. С., 1936, XLIX, бр. 2, стр. 155—156.
К.
Објављена су три одломка Гецовог списа; у уводном делу је дат историјски преглед упознавања Европе са нашом народном књижевношћу. Од Генцових ранијих списа наводе се *Религиозни елементи у српским народним песмама* (1921), *Милосни, шаљиви, погрдни називи за љубавнике у српском народном песничству*.
103. Аноним
Мићун Павићевић: Црногорци у причама и анегдотама. С предговором др Мата Ханжековића. Књига шеснаеста. Издање Југосл. париских новина. Парис 1936. — Н. С., 1936, књ. XLIX, бр. 6, стр. 153—154.
Д.
Приказ књиге. Приказивач има мишљење супротно М. Ханжековићу и истиче да Павићевић није имао друге улоге сем улоге сакупљача и редактора црногорских народних умотворина.
104. Аноним
Даница С. Јанковић: Мелодије народних игара, за виолину и певање (Допунска збирка народних мелодија за књигу Народне игре I, скупиле и описале Љубица и Даница С. Јанковић, Београд, 1934). Београд, 1937. — Н. С., 1937, књ. L, бр. 2, стр. 160.
Белешка о изласку из штампе.
105. Аноним
Нове књиге. — Н. С., 1937, књ. L, бр. 3, стр. 248.
Изишла је из штампе књига *Прилози проучавању наше народне керамике*, св. 6, уредник др Бор. Дробњаковић, издавач Етнографски музеј у Београду, 1936.
106. Аноним
Бугарске народне баладе. — Н. С., 1937, књ. LI, бр. 4, стр. 318. # Љ.
Приказ зборника бугарских народних балада *Сенки из невиделица*, приредили Б. Ангелов и Х. Вакарелски. Садржи 163 песме које су пропраћене белешком од кога и где су забележене.

107. **Аноним**
Нове књиге. — Н. С., 1937, књ. LI, бр. 8, стр. 656.
 Из штампе су изишле *Прошња и свадба на отоку Цица*, обрадио Петар Рабеновић (прештампано из „Развитка“ 7—8, 1937), Бања Лука 1937, и Свет. Стефановић, *Некоји подаци из мађарске литературе за датирање наше народне поезије.*
108. **Аноним**
Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор. Уредник Павле Поповић. Књига XVII, свеска прва. Стр. 191. Београд (мај) 1937. — Н. С., 1937, књ. LII, бр. 2, стр. 158—159.
 Доноси прилоге Ф. Барјактаревића о мевлудима и о мевлуду уопште, и Х. Поленаковића о мотиву приповедака о девојци без руку код Аромуна.
109. **Аноним**
Љубица С. Јанковић и Даница С. Јанковић: Народне игре. II књига. Скупиле и описале. — Београд 1937. — Н. С., 1937, књ. LII, бр. 3, стр. 240.
 Белешка о изласку из штампе.
110. **Аноним**
Даница С. Јанковић: Жена у нашим народним играма (Из Гласника Етнографског музеја у Београду, XII). Београд 1937. — Н. С., 1938, књ. LIII, бр. 1, стр. 80.
 Белешка о изласку из штампе.
111. **Аноним**
Мићун Павићевић: Црногорци у причама и анегдотама. Књига четрнаеста — Уз студију Умберта Урбаниа (штампано у 200 примерака искључиво за научне сврхе), Загреб 1938. — Н. С., 1938, књ. LIV, бр. 3, стр. 240.
 Белешка о изласку из штампе.
112. **Аноним**
Гласник Етнографског музеја у Скопју. — Н. С., 1939, књ. LVI, бр. 4, стр. 317.
 Свеска XIII доноси прилоге В. Влаховића *Неколико запажања о народним песмама у Битољу*, В. Вуковића *О народној песми и народним певачима на Пељеци*, Д. Јанковић, *Празничне народне игре у Поречу у Јужној Србији.*
113. **Аноним**
Прилози проучавању народне поезије. — Н. С., 1939, књ. LVII, бр. 5, стр. 395—396.
 Број VI/1 углавном је посвећен Косову.
114. **Аноним**
Мићун М. Павићевић: Црногорци у причама и анегдотама. Са предговором Димитрија Љотића, адвоката и бившег министра правде. Књига деветнаеста. Загреб 1939. — Н. С., 1939, књ. LVI, бр. 6, стр. 480.
 Белешка о изласку из штампе.
115. **Аноним**
Мићун Павићевић: Црногорци у причама и анегдотама. Књига двадесет прва. Са предговором др Ернеста Чимића. Загреб 1939. — Н. С., 1939, LVIII, бр. 1, стр. 64.
 Белешка о изласку из штампе.
116. **Аноним**
Љубица и Даница С. Јанковић: Народне игре, књига III. Београд 1939. — Н. С., 1940, књ. LX, бр. 7, стр. 552. # Р.
 Приказивач истиче да књига доноси богату грађу класификовану по кореографским областима: Скопље, Тетово, Гостивар, Куманово, Скопска Црна Гора.
117. **Аноним**
Једна књига о Јужној Србији. — Н. С., 1941, књ. LXII, бр. 7, стр. 555. # М.

- Књига *Mazedonien, Leben und Gestalt einer Landschaft* изишла је у Берлину 1940, а садржи прилоге Дворниковића (*Симбол Косова*), Шмауса (*Преглед обичаја и њихов удео у српскохрватској књижевности*) и других.
118. Антула, Јован
Народна приповетка о „Шарану“. — 1905, књ. XV, бр. 8, стр. 634—635.
А.
Познато је да је садржина Змајевог *Шарана* узета из неке приповетке. Антула претпоставља да би то могла бити приповетка „Залудила човека“ која је објављена у „Кићи“ бр. 23 за 1905. годину.
119. Антула, Јован
Вук Карацић и руске народне песме. — 1908, књ. XX, бр. 10, стр. 794.
Н. А.
Љубомир Стојановић је руске народне песме из заоставштине Вука Карацића уступио М. Сперанском који их је објавио. Пет песама су из збирке Новиковског, а шест је Вук забележио у Орловској губернији. Вук спомиње ове песме у писму Копитару од 13. VIII 1819. године.
120. Арнаутовић, Александар
Matthias Murko: Die Volksepik der bosnischen Mohammedanen. — 1909, књ. XXII, бр. 5, стр. 387—390. # А. А.
Дат је преглед досадашњих радова на прикупљању народних муслиманских песама: Ф. С. Крауса, две збирке К. Хермана, збирка Мехмеда Целалудина Курта. У првој свесци часописа »Zeitschrift des Vereins für Volkskunde in Berlin«, за 1909. објављен је чланак М. Мурка *Народна епска поезија босанских Мухамеданаца*. Према Арнаутовићу, подаци за овај чланак узети су из предговора Луке Марјановића.
121. Арнаутовић, Александар
Суд Гетеа о српској народној поезији. — 1909, књ. XXII, бр. 5, стр. 394.
А. А.
»Chronik des Winer Goethe-Vereins« (свеска за фебруар) објавио је одломак предавања М. Мурка *Народна поезија југословенских (нарочито босанских) Мухамеданаца*. Ослањајући се на рад М. Ђурчина (*Das serbische Volkslied in der deutschen Literatur*) и К. Луцерне (*Die südslavische Ballade von Asan Agas Gattin und ihre Nachbildung durch Goethe*), Мурко је показао да је песма коју је Гете превео на немачки припадала муслиманским песмама и да је он свој суд о српској народној песми стекао на основу муслиманских песама.
122. Арнаутовић, Александар
Две књиге народних умотворина. — 1911, књ. XXVII, бр. 3, стр. 231—232. # Е. Н.
Појавиле су се две књиге у Остојићевој редакцији: *Ускоци* („Књига за народ“ бр. 141 и 142) и *Српске народне приповетке (гатке)*, изд. Матица српска у Дубровнику, друга књига. Грађа је узета из познатих збирака В. Карацића, А. Никколића, К. Благоића.
123. Арнаутовић, Александар
Наша народна поезија на француском. — Н. С., 1924, књ. XII, бр. 8, стр. 632—636.
Преглед превода наших народних песама на француски: Лео д'Орфе *Херојска Србија*, Анђелија Јакшић и Марсел Робер *Poèmes nationaux du Peuple Serbe*, Шабозо Срби и њихова *народна епонеја*, Рабате *La Geste de Marko-Tapanarive* (објављена на Мадагаскару 1922). Као најбоље преведена збирка наводи се књига Филеаса Лебера *Les Chants féminins serbes*.

124. Арнаутовић, Александар
Једна нова збирка француских превода наше народне поезије. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 5, стр. 392—395.
Приказ збирке Функ-Бретана *Chants populaires des Serbes*. Арнаутовић запажа да су преводи улепшани, слободније препевани.
125. Атанасијевић, Ксенија
Мит о сунчевој сестри. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 6, стр. 396—397.
К. А.
Аутор приказа студије М. Бурића истиче трагање за филозофским основама мита о девојци у нашем народним песмама, као и његов однос према митовима других народа.
126. Атанасијевић, Ксенија
Практична филозофија наших народних умотворина. — Н. С., 1937, књ. L, бр. 5, стр. 372—379; бр. 6, стр. 439—446.
Практичну филозофију наших народних умотворина чине два елемента: естетичка гледања и моралне норме. Први елемент је узгредан, док је други брижљиво негован, поникао из потребе за оријентацијом. Народ познаје начела којих се треба држати и у добру и у злу, зна како вреднује поштење, грех, пријатељство, знање...
127. Бакотић, Лујо
Наша народна поезија на талијанском. — Н. С., 1924, књ. XIII, бр. 1, стр. 75—76.
Петар Касандрић је превео неке песме старијих времена (XVI и XVII век) и већи број песама новијих времена. Превод песама *Canti popolari serbi e croati* оцењује се као успешан.
128. Барић, Хенрик
Неко бјеше Страхинићу бане (Скица за методолошку студију). — Н. С., 1936, књ. XLIX, бр. 8, стр. 1594—1603.
Герхард је изазвао дискусију. Анализом овог лика закључује се да је крај песме нелогичан; могуће је да је Бановић Страхинића поклонно жени живот а не опростио.
129. Барјактаревић, Фехим
Стари арапски писци о Србима и другим Словенима. — Н. С., 1928, књ. XXIII, бр. 2, стр. 140—145.
У списима арапских дипломатских мисионара који су путовали на многе дворове налазе се подаци о Србима и другим Словенима. Ахмет ибн Фалдан је оставио опширан огис погреб Варега (цитирао С. Тројановић, *Стари словенски погреб*) који је Јакуп уврстио у *Азбучни речник земаља*. Тај извештај садржи и податке о Русији, па је у њој имао неколико издања: Френов *Извештај Ибн Фалдана*, и Розенов *Извештај Ал Бекрија и других аутора о Русима и Словенима*. Ал Бекри је оставио и *Књигу путева и покрајина* (у којој је наведен извештај Ибрахима ибн Јакуба). Поред података о тадашњим владарима, Ибн Јакуб даје податке о животу и обичајима словенског племена Срба. Они спаљују заједно своје покојнике и јахаће животиње. Жене умрлог секу лице и руке ножем, жена која највише воли покојника обеси се, па и њу спале са њим. После удаје, жене не чине прељубу. Мушкарци се не жене невиним девојкама.
Важност ових извештаја арапских путописаца истакао је Георг Јакоб у *Arabische Berichte von Gesandten an germanische Fürstenthöfe aus dem 9. und Jahrhundert*.
130. Барјактаревић, Фехим
„Хришћанство и ислам под султанима“. — Н. С., 1931, књ. XXXII, бр. 7, стр. 556—561; бр. 8, стр. 641—649.

- Приказ књиге В. Халзака *Christianity and Islam under the Sultans*. Приказивач истиче да Халзака занимају два основна питања: како су поједине хришћанске светиње постале муслиманске и како изгледају турска народна историја и вера, нарочито у односу на хришћанство.
131. Белић, Александар
Вукова преписка (I књ. XXX + 777, Београд 1907). — 1908, књ. XX, бр. 3, стр. 183—191.
Преписна пружа податке о културним приликама онога времена и о Вуку као сакупљачу народних умотворина. Садржи Вукову преписку с Копитаром (најбројнија), Мушицким, Гримом, кнезом Милошем, Шишковим... Сређивање преписке је започео П. П. Борбевих, а наставио Љубомир Стојановић.
132. Белић, Александар
О Караџићеву значају. — Н. С., 1937, књ. LII, бр. 5, стр. 361—373.
Поред других Вукових заслуга истиче се и његова заслуга за проучавање народне књижевности и „других особина и свега што се народа тиче“.
133. Будимир, Милан
Значај Васићеве Винче. — Н. С., 1937, књ. L, бр. 5, стр. 455—461.
На основу бројних археолошких ископина, Васић претпоставља да Винча није неолитско насеље него рудничка колонија анатолских Грка из архајске епохе.
134. Будимировић, Душан
„Женидба Максима Црнојевића“ у немачкој књижевности. — Н. С., 1914, књ. XXVII, бр. 12, стр. 930—931.
Ова песма је послужила Артуру Фиреру да напише драму *Кћи Светог Марка*, тачније прва два чина. Друга два чина имају за позадину немачку легенду о бедном Хајнриху.
135. Варагић, Јово
Српско-хрватске народне приче у енглеском преводу. — 1907, књ. XVIII, бр. 3, стр. 233—234. # Ј. В.
Louise Seymour Houghton је објавила илустровану збирку народних приповедака *The Russian Grandmother's Wonder Tales* у којој су приповетке Јужних Словена по немачкој верзији дра Ф. Крауса. Појаву ове књиге коментарисао је лист „The Athenaeum“ бр. 4133 од 5. I 1907.
136. Винавер, Станислав
Helden, Hirten und Hajduken, Montenegrinische Volksgeschichten. Gesammelt und überetzt von Gerhard Gesemann. München. — Н. С., 1935, књ. XLVI, бр. 4, стр. 314—315. # С. В.
Насупрот Геземановом мишљењу, Винавер сматра да особеност епског јунака не проистиче потпуно из материјалне основе и његовог начина живота, него из историјске свести и националног мита.
137. Влаховић, Митар С.
Љубица С. Јанковић и Даница С. Јанковић: Народне игре, Књига I, Београд 1934. — Н. С., 1934, књ. XLIII, бр. 7, стр. 540. # М. С. ВЛ.
Белешка о изласку из штампе; књига садржи око сто изабраних народних игара које се играју уз музичку пратњу или песму. Потичу из Охрида, Битоља, Скопске Црне Горе, Груже, Колацина, Срема...
138. Влаховић, Митар С.
Љубица С. Јанковић и Даница С. Јанковић: Народне игре II, Београд 1937. — Н. С., 1938, књ. LIII, бр. 1, стр. 73—74.
О народним играма, њиховој музичкој пратњи, начину играња на Косову, Метохији и у призренској области.

139. Вукићевић, Никола
Salomon Reinach, Orpheus, Histoire générale des religions. 7-me édition. Paris. Alcide Picard, 1909. — 1910, књ. XXIV, бр. 5, стр. 374—379.
Књига Саломона Ренака, једног од првих светских археолога и митолога, не пружа само упознавање са историјом и доктринама религије него и феномене религије и религиозног осећања: табуима, тотенизмом, анимизмом и фетишизмом. Ринак поставља разлику између религије и митологије.
140. Вулић, Никола
Слава — Крсно име. Студија Др. Милоја Васића, помоћника чувара Нар. Музеја. Прештампано из „Просветног Гласника“. Београд, Државна штампарија, 1901. — 1902, књ. V, бр. 1, стр. 62—70.
Аутор приказа замера Васићу кад тврди да је слава идентична с грчким херојским култом који води порекло од Трачана, затим да је, према једном тврђењу, култ свих мушких покојника, а према другом да је култ хероја породице која слави. Оспоравају се још нека Васићева гледишта: да је слава идентична са задушницама и заједнички извор и време настанка (пре сеобе са Карпата) трачког култа и славе.
141. Вулић, Никола
Veselin Tschajkanovitch, Quaestionum paraemiographicarum capita selecta, Dissertatio inauguralis. Tubingae, 1908. — 1908, књ. XX, бр. 11, стр. 874—875.
Белешка о докторској дисертацији Веселина Чајкановића.
142. Вулић, Никола
Бановић Страхиња. — Н. С., 1937, књ. L, бр. 6, стр. 435—439.
Нејасни завршни стихови нису одгонетнути. Закључци имају вредност хипотеза које су чак некорисне „за науку“.
143. Гавриловић, Михаило
La Mythologie slave par Louis Léger, Membre de l'Institut Paris, Lerux, édition, 1901. — 1902, књ. V, бр. 6, стр. 474—475. # М. Г.
Приказивач истиче да се Л. Леже при писању о словенској митологији држао докумената који се односе на многобожачки словенски пантеон.
144. Гавриловић, Михаило
Један неиздат путопис преко Балканског полуострва из XVII века. У Гласнику Земаљског музеја, 1907, св. 4. — 1908, књ. XX, бр. 10, стр. 791—792. #М. Г.
Саопштење В. Јелавића односи се на путопис барона Де Сансија; рукопис се чува у Народној библиотеци у Паризу. Вјекослав Јелавић је објавио део рукописа који описује пут од Дубровника до Прокупља али је изоставио занимљив део о вашару у Пироту о Великој Госпођи.
145. Геземан, Герхард
Једно књижевноисторијско откриће: Ерлангенски рукопис српских народних песама, — Н. С., 1921, књ. II, бр. 4, стр. 276—286.
О овом рукопису, који је нађен у Ерлангенској универзитетској библиотеци, износи се податак да је настао између 1717. и 1730. на подручју где се додирују штокавски и кајкавски говор. Претпоставља се да је рукопис саставио један Немац; износи се и садржај.
146. Георгијевић, Крешимир
Hasanaginica v polskoé literature. — Н. С., 1932, књ. XXXVI, br. 8, str. 632—633.
Ова студија Вацлава Бурјана је објављена 1931. у часопису »Sborník filologičký«. *Хасанагиница* је у пољску књижевност ушла посредно преко Гетеових, Меримеових, Талвинјиних и Мицкијевичевог превода. Роман Зморски је превео са оригинала.

147. Георгијевић, Крешимир
Пољска историја и наше народне песме. — Н. С., 1934, књ. XLI, бр. 5, стр. 338—389. # К. ГРГ.
 У студији *Одјеци пољске историје у југословенској епизи* („Радови Слов. института у Прагу“, св. IX), Константин Висковаст се бави сачувањем историјским подацима о пољским краљевима Владиславу Варненику и Јану III Собејском у српским народним песмама. Открио је деветнаест песама са наведеним подацима.
148. Георгијевић, Крешимир
Најновији преводи наших народних песама на пољски језик. — Н. С., 1938, књ. LV, бр. 7, стр. 519—523.
 Дат је преглед ранијих превођења с посебним освртом на новообјављену књигу *Jugoslowianska poezja lidowa* (Варшава 1938) коју је уредио Јулије Бенешкић. Садржи 128 песама узетих из Вукове *I књиге песама*, збирке Јаше Продановића и Андрићеве *Из наше народне поезије*. Предговор је написао Геземан (о станку, развоју, десетерцу, бугарштинама и циклусима).
149. Георгијевић, Крешимир
Муркова Хасанагиница. — Н. С., 1938, књ. LIII, бр. 5, стр. 368—376.
 У студији *Das Original von Goethes »Klaggeseng von der edler Frau des Asan Aga (Asanaginica) in der Literatur und im Volksunde durch 150 Jahre«* постављају се два питања: шта значи стих „љубовца од стида не могла“ и где је песма настала. Мурко сматра да је традиционално схватање спречило Хасанагиницу да обиђе Хасан-агу и истиче да је Хасан-ага превазишао таква схватања, па у том раскораку настаје трагично. Сматра да је настала у јужној Далмацији, у Имотском, између 1463. и 1717. године (кад је овај град био под турском влашћу). Такође се износи историјска судбина песме од тзв. *Сплитског рукописа* до Мештровићеве верзије из 1932. године.
150. Георгијевић, Крешимир
Смрт Смаил-аге Ченгића и народне песме. — Н. С., 1939, књ. LVI, бр. 8, стр. 622—624.
 Приказана је студија Људевита Јонкеа *Мажуранићев еп и народне пјесме које пјевају о смрти Смаил-агиној* (Rad JAZU, 1938, 269). Набројани су ранији покушаји да се реши питање односа народне песме и Мажуранићевог епа.
151. Гете, Јохан Волфганг
Српске народне песме. — Н. С., 1932, књ. XXXV, бр. 7, стр. 557—560.
 Донети су поједини делови Гетеовог чланка (*Kunst und Altertum*, 1825) насталог после упознавања с првим преводима Талвијеве. У изнетим деловима расправља се о песмама старих времена и средње епохе, те о начину како би их требало истраживати. Осврће се на Гримове, Талвијине и Фатерове преводе.
152. Голенишчев-Кутузов, Илија
Русија у нашим народним песмама. — Н. С., 1936, књ. XLVIII, бр. 1, стр. 46—52.
 Преглед народних песама у којима се пева о Русији; најстарије певање памти Русију као далеку Московнију.
153. Гравје, Гастон
Новоазарски Сандџак. — 1912, књ. XXIX, бр. 12, стр. 918—931; књ. XXX, бр. 1, стр. 43—53; бр. 2, стр. 128—136; бр. 3, стр. 200—211.
 Износи се да је становништво по типу и језику „српске крви“; дели се као у Босни на муслимане (домороци и досељеници) и православне хришћане. Први се називају Турцима, други Србима: „Једни веле да говоре бошњачки, а други српски“. Муслимани станују у варошима, а хришћани у селима. Становништво западно од Лима назива се Херцеговцима, а источно мусли-

- манима; досељени су углавном после сеобе Срба у XVII и XVIII веку. Сталан додир са Србима учинио је да приме неке нове обичаје, али и да задрже неке старе као што су крвна освета и начин подизања села (збијена).
154. Грол, Милан
Белешке о Арбанији. — 1910, књ. XXV, бр. 7, стр. 509—519; бр. 8; стр. 593—601. # Иностранци.
Описују се Скадар и околина с посебним освртом на етнички састав становништва и његово занимање. У откривању особина овог становништва дају се његове психичке особине, верска схватања, обичаји (свадебни и погребни). Наводи се и опширна библиографија о ранијим проучавањима у вези са овим питањем (књ. XXVI, бр. 8, стр. 621—622).
155. Грол, Милан
Јован Н. Томић: О Арнаутима у Старој Србији и Санџаку, 1913. — 1913, књ. XXX, бр. 9, стр. 712. # Ин.
На основу старих и новооткривених докумената израбена је студија о „поарнаућивању Срба у Старој Србији“. Тај процес је започео у XVII веку, 1630—1655, а такође је трајао и током 1685, 1688, 1689, да би се наставио у XVIII веку за време сеобе Срба под Арсенијем Чарнојевићем.
156. Грол, Милан
П. П. З. Бјеловичић, адвокат, Етнографска граница Југословена, Метковић 1920. — Н. С., 1920, књ. I, бр. 8, стр. 646. # Ин.
Кратак преглед територијалних граница Срба, Хрвата и Словенаца. Обухваћено је готово свако село југоисточне Европе у коме има овог живља.
157. Грујић, Рад. М.
Прогањање вештица код Срба. — 1910, књ. XXV, бр. 3, стр. 187—200.
Док на Западу прогањају вештице (папа Иноћентије VIII издао је Булу 5. XII 1484, затим појава Hexenbulle у Немачкој и Caroline Карла V), српска народна црква у XVIII веку устаје у одбрану вештица, а у Словенији их католичка црква у то време осуђује (*Crtice iz Slav. povijesti*, Osijek 1910). Наводи се и библиографија о прогањању вештица на Западу.
158. Дворниковић, Владимир
Д-р. Д. Ј. Поповић, О Цинцарима. Прилози питања постанка нашег грађанског друштва. Друго знатно допуњено издање. Београд 1937.
Након историјског прегледа досељавања Словена на Балкан разматрају се остаци старог становништва на планинама и етничким границама Словена. На крајњем југу налазили су се Аромуни, Македовласи или Цинцари. За њихову главну црту узима се неодређеност националне припадности: то је полазна тачка за размјевање Цинцара или Грка. Иако представљају остатак романизованог становништва, ипак се јављају као Грци а не као Арбанаси или Словени, при чему су култура и начин живота одлучили о етничкој припадности. Прикључење Грцима имало је и практичну страну — тако су могли уживати привилегије које су Грци имали код Турака. Осећање усамљености, психа избеглице, ненаклоњеност средине терали су их да пословном вредношћу штедњом иду ка веома израженом стицању иметка. По преласку критичне фазе изолованости и угрожености, по стицању богатства мењали су став према друштву и животу: отварали су своје домове, постајали добротвори и мецене. Међутим, задржали су и неке старе навике: претеран култ родбинске повезаности, кумства и групе.
159. Дедијер, Јевто
Социјална психологија Херцеговаца. — 1909, књ. XXII, бр. 10, стр. 745—758.

- Одломак из књиге *Херцеговина* (Српски етнографски зборник, VI књ.). Разматрају се три групе социјално-психичких појава: старинци са балијама, досељеници са истока (источна Херцеговина и Црна Гора) и досељеници са запада (западна Херцеговина и Далмација).
160. Деџијер, Јевто
Стара Србија. Географска и етнографска слика. — 1912, књ. XXIX, бр. 9, стр. 674—698.
Под територијом Старе Србије подразумева се Овче поље, Словиште, Средорек, Козјак, Црна гора (Скопска), Полог с Тетовском котлином, Пореч, Кичевска и Дебарска област, а на северу од Шаре :слив Западне Мораве, Призренска област, Метохија с Подгором, Плав са областима око Скадра, Ругова, Стари Колашин и област Новопазарског Санџака. Расправља се о путевима, етничком саставу и миграцији становништва кроз векове.
161. Добронић, Антун
Dr Vinko Zganec: Hrvatske pučke pripjerve iz Međumurja. I svezak (Zbornik jugoslavenskih pučkih pripjevaka, I knjiga — Izdala Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti; Zagreb 1924). — Н. С. 1925, књ. XV, бр. 3, стр. 229—231.
Књига садржи 638 мелодија с текстовима које су подељене у три групе: старе попевке словенског обележја, међумурске попевке и попевке настале под туђим утицајима (мабарским, хрватским и словеначким).
162. Дробњаковић, Боривоје
Гласник Географског друштва. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 1, стр. 78—79, # Б. Д.
Белешка о изласку из штампе IX свеске. Антропогеографија и етнографија су заступљене у чланцима В. Дворског *Le rôle des montagnes dans la politique moderne*, Ј. Ердељановића *Нидерлово дело о Старим Словенима*, И. Синдика *О насељима и миграцијима у Дубровнику и околини*, Јб. Павловића *Из живота града Шапца* и Б. Деснице *Како је насељен крај од Плавна до Жегара у Северној Далмацији.*
163. Дробњаковић, Боривоје
Насеља и порекло становништва. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 6, стр. 471—472. # Б. М. Д.
Седмнаеста књига садржи прилоге: П. Јовановића *Бања* и В. Радовановића *Тиквеш и Рајач*, а XVIII Ј. Мала *Усочке сеобе и словенске покрајине* (према архивским документима).
164. Дробњаковић, Боривоје
Живот и обичаји народни. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 6, стр. 472. # Б. М. Д.
Четрнаеста књига (*Различита грађа за народни живот и обичаје*) доноси прилоге: С. Мијатовића *Технички радови сељака у Левчу и Темнићу*, С. Грбића *Српска народна јела и пића из среза Бољевачког*, С. Тановића *Из народног пчеларства у Старом Влаху и Златибору*, М. Поповића *Из народног пчеларства у округу Ужичком*, Б. Мићића *Обичаји и веровања у Босни*, Јб. Пећо *Обичаји и веровања у Источној Србији*, Петнаесту књигу која се састоји од архивске грађе за занате и еснафе у Србији од другог устанка уредио је Т. Борбевих.
165. Дробњаковић, Боривоје
Македонски Срби. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 6, стр. 473. # Б. М. Д.
Као одговор на претенциозну Вајгнандову књигу (*Ethnographie von Makedonien*), проф. Ј. Ердељановић је написао студију чији су закључци објављени у СКГ, а у којој се побијају Вајгнандова гледишта.

166. Борбевих, Јован
Теорија расе. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 6, стр. 454—467.
Дат је преглед развита мисли и теорија о раси; истиче се да је раса статички моменат. „Раса је антрополошка материја, сирова, хетерогена, нечиста, измењана, материја из које је историјско развиће створило полуготове производе — народе“. Теорија расе се појавила као антигеза теорији о утицају географске средине на човекову историјску еволуцију.
167. Борбевих, Тихомир Р.
Сугестија у народу. — 1902, књ. V, бр. 6, стр. 437—443.
Из наведених примера сусрета са ноћним сватовима, премирања, дејства бајања, уочава се велики удео сугестије у настанку неких народних веровања.
168. Борбевих, Тихомир Р.
О Циганима уопште и о њиховом досељавању на Балканско полуострво и у Србију (извадак из дела Цигани — прилог потпуном проучавању народа Краљевине Србије). — 1904, књ. XI, бр. 11, стр. 430—438.
Цигани воде порекло из Индије и претпоставља се да су у надирању према Балканском полуострву пролазили кроз Персију, Јемен, Грчку (јер су код европских Цигана задржани елементи језика земаља кроз које су пролазили). Миклошић претпоставља да постоји тринаест група европских Цигана: грчки, румунски, угарски, моравски, немачки, пољски, руски, финландски, скандинавски, јужноиталијански, баскијски, енглески и шпански. У Србију су досељени са три различите стране, што се може претпоставити по језику, вери и донекле према географској распрострањености. У Србији разликујемо турске (Гацикано Рома, Корано Рома), влашке (Цигање, Ром'ни, Рудари, Аурари и Лингурџи), Беле Цигане (у подринском округу) и банаћанске. Они се разликују међу собом, па стално настанене зову Арлије, а скитаче Тамари.
169. Борбевих, Тихомир Р.
Физичке и душевне особине Цигана Краљевине Србије (извадак из дела Цигани, прилог потпуном проучавању народа Краљевине Србије). — 6904, књ. XIII, бр. 1, стр. 44—53.
Аутор истиче физичке особине које је он лично запазио: средњи раст, мрк тен, црна и густа коса, црне и сјајне очи, мала уста, тело пропорционално; поседују велику издржљивост. Од душевних особина наводи да су весели, непоуздани, плашљиви, лажљиви, музикални, духовити и свабалице.
170. Борбевих, Тихомир Р.
Фолклорне белешке. — 1905, књ. XIV, бр. 4, стр. 280—286; бр. 7, стр. 533—539; бр. 11, стр. 853—859; бр. 12, стр. 922—930; књ. XV, бр. 1, стр. 27—32.
Партеногенеза. — У нашим предањима постоје трагови веровања у партеногенезу (према *Смрт Гроздане шћери Душанове*, приповетка *О грофовском сину Милугину*). У зборнику *Anthropophytha*, I (Leipzig 1904), Краус наводи две приче са овим мотивом: *Како се родио цар Константин и Свети Андрија*. Ово веровање срећемо и у народним празноверницама везаним за нероткиње, али и за вампире; претпоставља се да је настало у доба матрјархата.
Српске народне приповетке Вука Врчевића и народне пословице. — Наводе се приповетке В. Врчевића које су повод пословицама; пословице у овом случају представљају срж приповетке. *Две грчке пословице*. — Наводе се пословице „умртвио се као жеж“, „много зна лисица, али жеж још више“, у трагању за паралелама код балканских народа и у антици.

Грчки духовници у српским народним приповеткама. — У збиркама приповедака Вука Врчевића (1868) и Вука Караџића (1897) срећу се приповетке у којима духовници говоре лошим српским језиком. Претпоставља се да су то грчки духовници пошто не изговарају оне сугласнике којих нема у грчком језику.

Веровање у премештање непокретних предмета. — Веома чест мотив; обично се премештају цркве.

Снит. — Реч „снит“ у нишком крају означава оно што неке жене породе: клупко налик на јежа које скаче и хоће да се врати натраг. У Алексинцу се употребљава израз „усплавчина“. Како је веровање у равање живих чудних ствари раширено, то аутор предлаже даље испитивање.

Звер сестра, једна циганска варијанта српске народне песме. — Песма Марко Краљевић и бан од Випера има позадину у циганској приповести; сматра се да је овај мотив настао при препеву.

Планови. — Поводом чланка М. Веснића *Празноверице и злочин с нарочитим погледом на празноверице о закопаном благу*, Т. Борђевић говори о плановима који се продају у нашем народу. Обично им се приписује тајна закопаног блага.

Марко Кашин и Мија Таламбас, циганска варијанта српске народне песме. — Мотив песме Мали Радојица среће се и у једној циганској причи из околине Алексинца.

Марко Краљевић, Муса Кесеџија и Бема Арбанасин. — Ова приповетка се наводи као пример заједничких балканских елемената у народним умотворинама.

171. Борђевић, Тихомир Р.
Was sind Juden? Eine ethnographisch-anthropologische Studie von Dr. C. H. Stratz. Mit 11 Abbildungen. Wien—Leipzig 1903. — 1906, књ. XIV, бр. 6, стр. 459—463; бр. 7, стр. 533—539.

Истиче се да су Јевреји потомци старог културног народа који је поникао из јужне гране средоземне беле расе и који је живео у Малој Азији и северној Африци. Јевреји који тамо живе очували су свој првобитни карактер јужне средоземне расе. Од других народа Европе, европске Јевреје не одвајају вера или семитски изглед него остаци првобитног карактера расе (трговачки дух, музички дар, тврдичлук, плашљивост).

172. Борђевић, Тихомир Р.
Кроз наше Румуне. — 1906, књ. 16, бр. 1, стр. 44—58; бр. 2, стр. 126—136; бр. 3, стр. 200—210; бр. 4, стр. 282—290; бр. 5, стр. 376—384; бр. 7, стр. 526—532; бр. 8, стр. 614—619; бр. 9, стр. 692—698; бр. 10, стр. 763—782.

Путописне белешке о Румунима у Србији који живе у тимочком, моравском, пожаревачком и крајинском округу. Румуни осим матерњег језика знају и српски; вере су источноправославне. Деле се на две групе: Царане и Унгурсане. Борђевић даје опис обичаја (крајница, русалија, Божића...), веровања (вампири), гатања (око гроба) и песме које прате поједине обичаје и обреде.

173. Борђевић, Тихомир Р.
Николай Харузинъ. Етнографія, лекцији читанія въ императорскомъ московскомъ универзитетѣ. — 1906, књ. XVI, бр. 6, стр. 478—479.
Изишле су четири књиге из области етнологије: *Општи део — Материјална култура* (1901), *Породица и племе* (1903), *Сопственост и првобитна управа* (1903) и *Веровање* (1905).

174. Борђевић, Тихомир Р.
Die Schnürke und Schnurren des Florentiners Gian-Francesco Poggio Bracciolini. Übersetzung, Einleitung und Anmerkungen von Alfred Smeran (Romanische Meistererzähler herausgegeben von Dr. Friedrich S. Kraus, IV Band). Leipzig 1905. — 1906, књ. XVII, бр. 3, стр. 226—231.

Збирка Побових приповедака је до 1500. године штампана 26 пута. Те приповетке су кроз векове ширене по многим земљама у којима се говорило латински. Алфред Семеран је опазио сличност између неких Побових приповедака и наших које је објавио Краус, а Т. Борбевић истиче посебно сличност са приповеткама западног дела наше земље.

175. Борбевић, Тихомир Р.
О етнологији. — 1906, књ. XVII, бр. 7, стр. 520—531.
 Ово предавање је одржано 18. IX 1906. на Универзитету у Београду. Истакнути су задаци и сврха етнологије, као и блиских наука на којима она почива и из којих извире (атропологија, географија, етнографија, фолклор, статистика, психологија, археологија, наука о праву и држави, наука о језику и историја). Као основни задатак етнологије поставља се изналажење закона постанка и развика свих људских израза мисли, било да су испољене у духовним или материјалним творевинама човечанства. Етнографија се одређује као научна дисциплина која има задатак да сакупља грађу о свим народима, о њиховом телесном и духовном животу. Задатак етнологије је да поставља законе живота и кретања народа. Фолклор је имао задатак да испитује састав, обичаје, верски начин живота, одело, кућу, справе и предања.
176. Борбевић, Тихомир Р.
Прилог историји народне куће у Јужних Словена од Др. М. Мурка. — 1906, књ. XVII, бр. 7, стр. 558—559.
 Приказивач сматра да је М. Мурко проширио Меингов рад, налазећи да је горњонемачка кућа са Алпа допрла до Црне Горе и Бугарске преко Хрватске и Угарске. То се може видети не само по типу кућа него и по оном што се односи на кућу.
177. Борбевић, Тихомир Р.
Materialien zur Kenntnis des analogischen türkische. Teil I. Errählugen und Lieder aus dem Vilajet ganjoh gesammelt, in Trasskription mit Ammerkungen und einer Übersetzung der Lieder, herausgeben von Dr. Friedrich Giese. — 1907, књ. XVIII, бр. 6, стр. 474—475. # Т.
 Гизеова књига садржи приповетке и песме које су сакупили затвореници у Коњаху и међу Јуруцима. Оцењује се као значајна зато што омогућава боље познавање живота и обичаја турског племена Јурука. Ово племе живи у Македонији под именом Јурука или Коњаха. Поред тога, познавање турских приповедака и песама ствара чвршће основе за компарацију са нашим народним умотворинама које садрже турске елементе.
178. Борбевић, Тихомир Р.
Zigeunerhumor. 250 Schnurren, Schwänke und Märchen von Dr. Friedrich S. Krauss, Leipzig 1907. — 1907, књ. XVIII, бр. 4, стр. 302. # Т.
 Објављено је 250 прича и причаца које су или српске народне а односе се на Цигане, или су циганске српских Цигана. Грађа је узета из 16 наших зборника, а подељена је на седам делова према томе на шта се односи.
179. Борбевић, Тихомир Р.
Две румунске књиге о Румунима у Босни и Херцеговини. — 1907, књ. XVIII, бр. 5, стр. 375—380; бр. 6, стр. 458—463; бр. 7, стр. 541—545; бр. 8, стр. 680—685.

Реч је о издањима Румунске академије наука: Isidor Jesan, *Romanii din Bosnia și Hercegovina in trecut și in present*, București 1905, и Teodor Filipescu, *Coloniile romane din Bosnia, studiu etnografic și antropogeografic*, București 1906. Оцењене су као научно неозбиљне са погрешним констатацијама. Филилескуова књига је систематичнија и разложнија, али има многе недо-

- статке. Оно што је вредно у њој, то је опис онога што је аутор видео на терену.
180. Борбевећ, Тихомир Р.
Језик Цигана Краљевине Србије. — 1907, књ. XIX, бр. 6, стр. 431—436.
Цигани говоре цигански, влашки, српски или турски. Уочена су три дијалекта циганског језика: Гаџикајно Рома, Корано Рома и чергара.
181. Борбевећ, Тихомир Р.
Две румунске књиге о Румунима у Босни и Херцеговини. — 1907, књ. XIX, бр. 8, стр. 636.
У „Хрватској смотри“ (књ. III, св. III, IV и V), Ј. Т. Филипеску је одговорио на приказ Т. Борбевећа (вид. белешку 179). Његов одговор не садржи чињенице које би оповргле Борбевећево мишљење о његовој књизи.
182. Борбевећ, Тихомир Р.
Бигамија и полигамија код Срба. — 1907, књ. XIX, бр. 9, стр. 662—672.
Из наведених примера произлази да бигамија код Срба није била необична појава. Проузроковали су је жеља за потомком или мушким потомком, болест жене или прохтеви мужа. Претпоставља се да је могућ и утицај Турака, историјских или социјалних прилика.
183. Борбевећ, Тихомир Р.
Један часопис о Циганима. — 1907, књ. XIX, бр. 10, стр. 799.
»Journal of the Gypsy Lore Society«, часопис који је излазио од 1888. до 1892. наставља да излази. Активности овог друштва може се захвалити за појаву циганске граматике *Etnologische Mitteilungen aus Ungarn* (уредник Ф. Краус).
184. Борбевећ, Тихомир Р.
Бугарска чељадна задруга од С. С. Бобчева. — 1908, књ. XX, бр. 4, стр. 299.
Приказивач истиче да књига садржи много грађе о задрузи, преглед литературе и раније објављене грађе. Указано је на географско простирање задруге у Бугарској, на начин формирања нових задруга, те на истоветност српске и бугарске задруге. Бобчев је присталица теорије да задруга није специфична социјална појава својствена само Бугарима и Србима и другим Јужним Словенима и да није скорашњег порекла. Своја гледишта брани поузданим доказима и подацима.
185. Борбевећ, Тихомир Р.
Српска народна јела и пића. Књига I. Уредио Др. Јован Ердељановић. У Београду. Штампано у државној штампарији Краљевине Србије (Српска краљевска академија, Српски етнографски зборник, књига X). — 1908, књ. XX, бр. 9, стр. 716—717. # Т.
Ова књига садржи обимну грађу о јелу, његовом справљању, називима, обредима... Поред поменутог рада Ј. Ердељановића доноси још два прилога: *Српска народна јела са додатком о пићу у Левчу и Темнићу* од С. Мијатовића и *Српска народна јела у Босни и Херцеговини* од Луке Грујића.
186. Борбевећ, Тихомир Р.
Валтазар Божишић. — 1908, књ. XX, бр. 10, стр. 798—800.
Белешка поводом смрти В. Божишића, осврт на његов допринос праву, фолклористици, историји и филологији, уз кратку биографију и библиографију. Истиче се да је Божишић сакупио песме за прву збирку српских народних песама *Народне пјесне из старијих највише приморских записа*, Београд 1878.
187. Борбевећ, Тихомир Р.
Манекина у југо-словенској литератури. — 1908, књ. XXI, бр. 2, стр. 156—157. # Т. Б.

Белешка о чланку П. Поповића *Manekine in der südslavischen Literatur* («Zeitschrift für romanische Philologie», 1908). Поповић сматра да је македоснка верзија приче о девојци без руку *Царица и њени близанци* настала непосредно из *Манекине*, француског романа, а да је усмено преношена преко рапсода или крсташа.

188. Борђевић, Тихомир Р.
Из живота народа румунског. — 1908, књ. XXI, бр. 12, стр. 959—960.
Б. Т.
Белешка о покретању зборника *Из живота румунског народа*. У првој свесци објављено је: *Кола из Картана Помпилија Парвескуа, Румунске заонетке Тудора Панфила и Народне песме из Марамуреша* Тита Буда.
189. Борђевић, Тихомир Р.
Српске народне пословице и разне изреке. — 1909, књ. XXII, бр. 2, стр. 151—152. # Т. Б.
Приказ књиге која је штампана у Окланду, Калифорнија; приређивачи су М. Ј. Поповић и В. Радојевић. Прва књига садржи примене клетви и заклетви у народној фразеологији.
190. Борђевић, Тихомир Р.
Манекина у југословенској литератури. — 1909, књ. XXII, бр. 6, стр. 478—479. # Т. Б.
Белешка о Додатку П. Поповића у коме се износе нови подаци као потврда за раније тврђење да се прича о девојци без руку (види белешку бр. 187) није могла развити из каталонске новеле *La storia de la filla de l'emperador Contasti*. Истиче се да су мотиви наше народне приповетке старији од мотива каталонске новеле.
191. Борђевић, Тихомир Р.
Бели Цигани у Србији. — 1909, књ. XXII, бр. 3, стр. 202—210.
У неким местима западне Србије живе Бели Цигани који воде порекло из Крупња у Босни, исламске су вере, а говоре српски. Обично се баве свирањем, затим поткивањем. Главни празници су им Бајрам и Рамазан. Обичаја око рођења нема много: забележено је да детету под главу стављају простирач и гробен. Свадебни обичаји су много богатији: почињу од среде кад се млади боји коса; у четвртак јој се скида боја — *кније се*; у петак је младожења води у *ћердек*. Обичаји у вези са смрћу имају турско обележје; покојника окупају, сви отвори му се запуже памуком, ставља се у *табут* и носи на мезарлук, а сахрањује се без сандука тако што се у гроб стави асура или сено. Бели Цигани познају нарочиту врсту побратимства. Побратими се онај кога је задесило неко зло, или ако му се у сну јави неко ко му може помоћи. Чин побратимства се састоји из додиривања чарапама или пешкиром. Такође се напомиње да су стално настањени и да су им куће збијене. Од одеће носе турску и српску, а жене носе фереце.
192. Борђевић, Тихомир Р.
Оглед библиографије о Циганима. — 1909, књ. XXII, бр. 5, стр. 367—370.
Т. Р. Б.
George F. Black је објавио библиографију о Ромима на коју се осврће Т. Борђевић и наводи јединице које се не налазе у њој.
193. Борђевић, Тихомир Р.
Български народни пјсни отъ Елена Јанкова. — 1909, књ. XXII, бр. 5, стр. 386—387. # Т. Р. Б.
Зборник садржи 333 песме забележене од 1892. до 1893. од мајке Г. Јанкова. То су песме из Бесарабије, а подељене су на историјске, лирске (тужне и веселе) и обредне (коледарске, лазарич-

- ке, седелачке и жетелачке). Неке од ових песама представљају варијанте наших песама.
194. Борбевић, Тихомир Р.
Иван Иванчић, Румуни у Македонији и Епиру. Историја, култура, статистика. Нови Сад 1909. — 1910, књ. XXV, бр. 1, стр. 70—71. # Б.
Приказивач се осврће на књигу и истиче да су обичаји, дух и песништво Цинцара веома блиски Румунима у Краљевини Румунији. Сматра се да су Цинцари други део комплетне масе потомака старих римских насеобина у доњем Подунављу и на Балканском полуострву. Одвојени од браће, повлаче се у Македонију, Тесалију, Епир и на Пелопонез. Под утицај Румуна падају 1885, а ослобађају се десетак година касније (Цинцари су 1905. признати за народност).
195. Борбевић, Тихомир Р.
Contribution à l'étude anthropologique des Serbes du royaume de Serbie par Eugène Pittard (Revue de l'école d'anthropologie de Paris, sept. 1910, 307—311). — 1910, књ. XXV, бр. 6, стр. 615—619. # Т. Р. Б.
Антрополошка испитивања Срба из околине Пирота (раст, индекс главе и индекс носа).
196. Борбевић, Тихомир Р.
Етнолошка и етнографска грађа. СКА, СЕЗ, књ. XIII, Београд 1909. — 1910, књ. XXIV, бр. 6, стр. 471—472.
Српска краљевска академија започела је систематизацију етнолошке грађе и објављивање у књигама „Насеља српских земаља“ (I, II, III, IV, V, VI), „Српски етнографски зборник“ (IV, V, VI, VIII, XI, XII), „Обичаји народа српског“, књ. I и II (СЕЗ, IV и VII), „Српске народне игре“, књ. I (СЕЗ, IX), „Српска народна јела и пића“, књ. I (СЕЗ, X). Очекује се и објављивање грађе из области права, медицине, заната, одела, музике, и традиционалне књижевности.
197. Борбевић, Тихомир Р.
Др. А. Иширковъ. Бѣлгария, географически оѣлѣжки. Соѣия. Придворна Печатница 1910. — 1911, књ. XXVI, бр. 2, стр. 171—172. # Т. Р. Б.
Професор географије на Универзитету у Софији дао је у овој књизи разговетан преглед положаја, граница, величине, ортографије, хидрографије, климе и етнографије у Бугарској. У уводном делу изнете су опште карактеристике „народа, вера и држава на Балканском полуострву“.
198. Борбевић, Тихомир Р.
Влашки Цигани у Србији. — 1911, књ. XXVII, бр. 7, стр. 509—518; бр. 8, стр. 604—614.
Влашки Цигани у Србији су досељеници из Румуније и источног дела Угарске; у Румунији су се настанили 1370. године. Цигани у Влашкој и Молдавији су претрпели веће промене него у другим земљама Балканског полуострва. Налазимо их подељене на Линчугаре (баве се израдом кашика и других предмета од дрвета), Урсаре (баве се поткивачким и коларским занатом, а неки и трговином коња и водањем медведа; по занимањима личе на Запаре, дивље скитачко племе у Турској, па се претпоставља да воде порекло од њих, Рударе (баве се копањем руде; некад су је вадили, а потом испирали злато у реци Аурари), Лајеше (скитачи без занимања; ако су приморани да раде, онда се баве ковачким занатом, израдом кључева и прстења). Ниједна од ових група Цигана није имала стално место становања. Десет до петнаест породица чине салаш који је под управом жуда; жуд је зависио од буљубаше — судије. Код Цигана који су били настањени, по друштвеној структури се разликују Лајешу, Ватраши и Робови. До ослобођења Цигана у Румунији дошло је вргласом од 10. XII 1855. у Јашију и од 8. II 1856. у Букурешту.

Тежак положај Цигана у Влашкој и Молдавији пре њиховог ослобођења терао их је да се иселавају. Они који су се доселили у Србију називају се влашки или каравлашки Цигани. Народ их зове различитим именима, углавном према њиховим занимањима. Они који су се населили на местима где има и турских Цигана, тешко се разликују од њих; донекле се разликују по вери и празновању славе.

199. Борбевић, Тихомир Р.
Етнолошка грађа и расправе (СКА, СЕЗ, књ. XVII). — 1911, књ. XXVII, бр. 11, стр. 868—870.
Друга књига ове серије садржи прилог С. Тројановића *Главни српски жртвени обичаји*, Ј. Ердѣљановића *Постанак племена Питера* и Т. Бушетића *Народна медицина Срба сељака у Левчу*.
200. Борбевић, Тихомир Р.
Српска жена. — 1912, књ. XXVIII, бр. 3, стр. 188—195; бр. 4, стр. 285—294.
Ово предавање је одржано у Шапцу 27. XI 1911. Истиче се да постоје три главна типа српске жене: патријархални (жена се узима као радна снага, наслада и ради продужетка лозе), полу-патријархални (бесплатан слуга, чувар куће и добара, а потомство није обавезно; она се није развила из патријархалне жене) и културни (она се отргла, обрзована је).
201. Борбевић, Тихомир Р.
Фра Ловро Михачевић: По Албанији. Дојмови с пута. Загреб 1911. Издао Матица Хрватска. — 1912, књ. XXVIII, бр. 6, стр. 467—472.
Доноси много података који би били значајни да су потпунији. Они се односе на обичаје, живот у дому и породици, свадбе, погребне, ношњу, светковине, бѣсу, крвну освету и побратимство. Срећу се и опаске о албанској народној књижевности. Према мишљењу Т. Борбевића, Михачевић се „сувише послужио тубим опажањима“, што показује и поређење његовог рукописа с књигом Б. Нушића *С Косова на Сиње море*.
202. Борбевић, Тихомир Р.
Законски споменици српских држава Средњег века. — 1912, књ. XXIX, бр. 3, стр. 234—235.
Законодавство средњег века открива се у Душановом законнику у црквеним и световним законодавним уредбама (уговорним, обичајним широм земаља под српском влашћу или заштитом).
203. Борбевић, Тихомир Р.
Дворски живот у Византији. — 1913, књ. XXX, бр. 2, стр. 157. # Т. Б. Књига *Hofleben in Bizanz* Карла Дитриха заснована је на аутентичним документима о дворском животу и обичајима у Византији који су се ширили по источној Европи и великом делу северне Европе.
204. Борбевић, Тихомир Р.
Haus und Hausrat in katholischen Nordalbanien von Dr. Baron Franz Nopcsa. Mit einer Tafel und 50- Abbildungen im Text. Sarajevo 1912. — 1913, књ. XXX, бр. 4, стр. 317—319.
О кући и покућству у северној Албанији. Књига даје опис предмета, али не и оно што предмете објашњава културноисторијски.
205. Борбевић, Тихомир Р.
А. З. Носовъ. Къ антропологији Србовъ Королевства. С. Петербургъ, 1913. Отд. оттискъ из IV т. Ежегодника Русского Антропологического общества при СПб. Университетѣ, страна 123—150. — 1913, књ. XXXI, бр. 11, стр. 936—939.
На основу антрополошких мерења, Носов закључује да Срби припадају јадранској раси тамне косе, високог раста и кратке

- главе. Борбевић сматра да је Носов, према изнетом, имао недо-вољно материјала да би њиме одредио место српском народу.
206. Борбевић, Тихомр Р.
Фолклорне белешке. — 1914, књ. XXXII, бр. 1, стр. 41—46.
Чиме се Цигани држе као народ. — Претпоставља се да их одржава њихово занимање и посебан начин живота. Долазећи на Балканско полуострво „донели су нова занимања: ковање, рударство, дрводељство, плетарство и можда музику“. Потреба за овим занимањима била је мала, па су се разбијали на групе. Цигани који су се посрбили прихватили су занимања средине.
207. Борбевић, Тихомир Р.
Из народне књижевности. — 1914, књ. XXXII, бр. 7, стр. 553—554. # Т. Б.
У наведеној књизи В. Горовића налазе се радови који знатно доприносе бољем сагледавању наше традиционалне књижевности: *Народна традиција о Немањи, Хорог Кардши у нашим народним приповеткама, Једна занимљива варијанта о паду Сталаћа и О земљи Индији народних песама*.
208. Борбевић Тихомир Р.
Кнежине у Србији за време прве владе Милошеве. — Н. С., 1921, књ. IV, бр. 7, стр. 508—518; бр. 8, стр. 600—611.
Насупрот службеној, турској подели Србије постојала је и деоба на *кнежине* (самоуправне целине с наследном влашћу). Неке кнежине представљају аналогију племенима. Кнежине као друштвена организација разликују се од племенске по томе што немају успомене на заједничког претка, што је мали број породица крвно везан и што немају заједничку славу. Наведене су следеће разлике: племена живе на природом омеђеној целини, братства су збијена; кнежина је на омеђеној земљи, села су приближена; на челу племена је војвода, на челу кнежине кнез; права војводе у Црној Гори су већа, а у Србији сужена; кнежине под Караборђом деле се на мање делове. После пада Караборђе Србије 1813. враћено је стање какво је било пре устанка. Земља је раздељена на нахије кнежине су враћене у пребашње стање, а кнезови као народне старешине заступају народ пред Турском. Кад је Србија ослобођена, задржана је подела на нахије и кнежине. Кнезове је постављао Милош Обреновић (нахијски кнез, главни кнез и обор-кнез). Нахија мења назив у окружје 1834. године. Кнежине су под Турцима биле аутономне целине са скупштином и кнезом а под Милошем зависне административне јединице у којима је кнез био чиновник извршилац воље Обреновића. Под Турцима, кнежине су припајане и одвајане према жељи народа, а под Милошем су припајане и одвајане из административних потреба.
209. Борбевић, Тихомир Р.
Развитак вароши у Србији за владе кнеза Милоша Обреновића (1815—1839). — Н. С., 1922, књ. VI, бр. 7, стр. 505—512; бр. 8, стр. 595—603.
Дат је опис града и путева. Становништво је углавном било турско и српско (трговци, ћурчије, терзије, туфџије и кујуџије), затим је било Грка и Цинцара (механиџе), Јевреја, Јермена и Цигана. Београд је 1834. бројао 18.000 душа, од чега су 1/3 чинили Турци. Одласком Турака мења се спољашњи и унутрашњи изглед куће и уводе нови обичаји: људи почињу носити браду, жене престају да крију лице на улици, добијају место у цркви међу људима, женска деца почињу похаћати школу. Почело је и приређивање балова.
210. Борбевић, Тихомир Р.
Целибат и брак у нашем народу. — Н. С., 1923, књ. X, бр. 2, стр. 108—112; бр. 3, стр. 222—239.

Врло ретка појава у нашем народу која се јавља тек изузетно. У брак не ступају калуџери, католичко свештенство, калуџерице, болесници, безумници и неспособни за рад; у целибату могу остати и заветовани. Много су чешћи целибати код девојака у чијим породицама нема мушког порода или је изумро. Тада се девојка преоблаци у мушко и заветује да ће до краја живота живети као мушкарац. Код Куча их зову *томбелије*, а у Босни и Херцеговини *мушкобараче*. Борџевић закључује да је беженство неприродно и чудно јер су бракови склапани ради порода, продужења лозе радне снаге и насладе.

211. Борџевић, Тихомир Р.
Његош и народне пословице. — Н. С., 1925, књ. XVI, бр. 7, стр. 513—517.

Његошево дело у основи садржи елементе обичаја, веровања, а од народних умотворина највише пословица. Његош је неке од њих употребно дословно, неке променио, а од неких је само позајмио основну мисао.

212. Борџевић, Тихомир Р.
Цигански арачлук у Србији. — Н. С., 1928, књ. XXIV, бр. 2, стр. 120—131; бр. 3, стр. 204—216.

Цигани су одувек имали на челу групе грофа, херцога, војводу или буљубашу, а касније циганског кмета или циганског кнеза, који су имали задатак и да сакупиљају харач. Цигани су под Турцима плаћали харач, а под кнезом Милошем су били ослобођени тога давања.

213. Борџевић, Тихомир Р.
Доба за женидбу и удабу у нашем народу. — Н. С., 1928, књ. XXV, бр. 3, стр. 200—209.

Одредбе римског права да се може ступити у брак од навршене четрнаесте године живота за мушкарце, а од дванаесте за девојке прихватило је и црквено право. Први прописи Србије (1837) померају границу на седамнаесту, односно четрнаесту годину. Црквени и грађански прописи воде рачуна о физичкој зрелости, а народни о другим стварима: да се дође до радне снаге и мираза. Стога се у неким крајевима срећу девојке старије од младожење. У Црној Гори је забележено да је веридба вршена док је дете било у колевци или још неробено.

214. Борџевић, Тихомир Р.
Куповина и отмица девојака у нашем народу. — Н. С., 1929, књ. XXVI, бр. 4, стр. 289—297; бр. 5, стр. 358—381.

Претпоставља се да је куповина старији облик од отмице девојака. До отмице је долазило из различитих разлога: кад није могло доћи до договора, кад за то није било финансијских могућности. Можда су се куповина и отмица јављале, у исто време. У многим повељама наилазимо на Карађорђево забране, касније и на Милошеве, у вези са отмицом. Како је жена купована, тако је могла бити и продана. Отмице девојака могу бити договорене (добегавање, бежање) и праве. Девојка која сама бежи назива се бегуница, добелица, побегуља, самодошла. Отмица је забрањена указом кнеза Милоша од 7. VII 1820. Постоји још један облик отмице: кад је девојка сама одлазила са знањем родитеља; то је привидна отмица.

215. Борџевић, Тихомир Р.
Положај жене у нашем народу. — Н. С., 1929, књ. XXVII, бр. 7, стр. 523—532; бр. 8, стр. 603—612.

Мушка деца се од најстаријих времена дочекују с радошћу јер она настављају породичну лозу и домаћи култ. На жену се није много пазило при рађању (прве бабице се јављају тек у другој

половини XVIII века, у Новој Градишки и Београду 1816, а квалификоване 1841). Ако се удовица из задруге удаје, задруга има право на децу. Жена није имала право да једе за мужевљевом трпезом. Забележено је да је кнегиња Љубица први пут села за сто са кнезом и гостима 1834. године. На балу код енглеског конзула Хоцеса 27. I 1838, први пут су жене и мушкарци седели за истим столом. Жена није смела да иде у цркву или на погреб све до 1830. Удовице су се тешко сналазиле саме; по онима које су успевале да одрже имање и кућу давана су презимена потомцима. Положај варошке жене се знатно разликовао; у варошима није било Српкиња. Девојке су биле изоловане од света. Жена је узимана да би доприносила као радна снага; у бољем положају се налазила образована жена која је изучила школу. Прва женска школа отворена је у Земуну 1859. Закључује се да је жена у селу била производ примитивне културе; варошанка је имала положај по узору на стране жене, а школована жена се образовала по узору на жене у Европи.

216. БорБевих, Тихомир Р.

Неколико свадбених обичаја у нашем народу. — Н. С., 1930, књ. XXIX, бр. стр. 604—611; књ. XXX, бр. 1, стр. 44—48; бр. 2, стр. 112—177; бр. 3, стр. 190—196; бр. 4, стр. 280—289; бр. 5, стр. 365—369; бр. 6, стр. 454—466; бр. 7, стр. 528—537; бр. 8, стр. 605—616; књ. XXXI, бр. 1, стр. 48—62.

Брачна веза. — Многи свадбени обичаји представљају остатке некадашњих радњи којима се на симболичан начин желела представити брачна заједница: састављање руку (знак вере, заједнице, млада потпада под власт младожење), туцање главе (код Срба није забележено), заједничко једење и пијење (осим значења брачне заједнице значи и љубав и пријатељство).

Заштита младенаца. — Сматра се да су младенци посебно изложени уроцима, па се млада у циљу заштите покрива и завија. Покривач који је штити од погледа назива се авлија, округ, вал, велета, бедуин и покривало. Галамом, пуцњавом и одећом, младенци се штите од злих духова. Оно што младожења обуће, не сме да скине до вечери. Младенци се штите одозго (покривање кола, прекривање марамом, великим капама) и одоздо (пази се да млада не дотакне земљу, млада се доводи на коњу или колима, скида је младожења или свекар, преноси се преко кућног прага јер се претпоставља да су испод њега душе предака). Постоје одређене забране при уласку у цркву (улази се на једна, а излази на друга врата), при прелазу преко моста (на почетку моста се остављају јабука и марама). Зли духови су изгоњени тучом младенаца.

Живот у браку. — У оквиру свадбених обреда запажају се они којима се жели обезбедити плодност (подизање накончета), олакшање порођаја (одрешена обућа), срећа у браку (ригуално једење меда, шећера, јабуке), надмоћност у браку (гажење ноге при венчању).

Избор времена за свадбу. — Пазило се да свадба не буде за време божићног поста, за време некрштених дана, од месопусне недеље до прве недеље после Ускрса, од прве недеље после Тројица до Петровдана, од првог до петнаестог августа, на дан 29. августа (Усековање) и на Крстовдан. Сматрало се да су среда и петак несретни дани. Свадбе су обично обављане у јесен и зиму, недељом пре подне после литургије, док месец расте и недеља напредује.

Верски свадбени обичаји. — Поред мађијских елемената у свадбеним обичајима сматрало се да је потребан и благослов. Ритуал давања благослова пратили су хор девојака и здравнице које асоцирају на благостање.

217. Борбeвић, Тихомир Р.
Још два прилога о свадбама. — Н. С., 1930, књ. XXXI, бр. 2, стр. 126—129.
Кућење. — Сматра се једним од најтежих грехова; о кућењу младенаца говори наша прозна и стихована традиција.
Завенчавање. — Да се не би завенчало и оно што не ваља, венчање треба да буде непотпуно (нпр. поп не прочита све што пише у књизи). Да би деца била богата, млада држи пару испод језика о чему говори изрека „Мајка му се с паром завенчала“.
218. Борбeвић, Тихомир Р.
Мираз. — Н. С., 1930, књ. XXXI, бр. 3, стр. 206—211.
Мираз се назива жениство, дота, прџија, особина, опрема или или рухо. Девојке које су добиле мираз наслеђују део очевине кад немају браће.
219. Борбeвић, Тихомир Р.
Преисламски остаци међу југословенским Муслиманима. — Н. С., 1931, књ. XXXII, бр. 2, стр. 217—227; бр. 3, стр. 304—311.
Југословенски Муслимани преласком у ислам, према прописима нове вере примили су многе нове обичаје: сунет, полигамију, наслеђивање, очинство и наследно право женске деце, скривање лица, уздржавање од неких јела и пића. Задржали су и нешто из преисламског доба што није у супротности с новом вером: језик (српскохрватски; једино у варошима примају турски), традиционалну књижевност, писмо, имена (понеко име, али презимена на -вић или -ић). Задржали су и старе обичаје: Благовести, Велики петак, Ускрс, Спасовдан, Бурбевдан, Ивандан, Петровдан, Светог Илију, Светог Вартоломеја, Светог Прокопија, међудневицу, Свету Варвару и неке елементе Божића; знају за положајника, а извесно време су славили славу. И у свадбеним обичајима су задржали неке мађијске радње: туча младенаца, главне личности свадбеног ритуала су јенђа, јенђија, јенђибула, девер и чауш. Већина посмртних обичаја обављана је у кући, а задушне жртве у јелу даване су суботом. Од духовног сродства разликовало се сродство по млеку и побратимство. Оно је обично вршено на свадбама, Бајраму и суђењу; обред се састојао из провлачења руке испод руке и залагања хлебом и сољу. Познавали су и шишано кумство (дете је шишано по навршеној првој години). Упркос забранама, од старе вере су сачувани нарицање, играње и катакд откривено лице. Ислам је утицао и на остале Јужне Словене, што се види по многим турским изразима и источњачким елементима у традиционалној књижевности. У градовима у којима је био присутан утицај Турака живело се на турски начин (кућа, одећа, жене су криле лице).
220. Борбeвић, Тихомир Р.
Телали. — Н. С., 1931, књ. XXXII, бр. 7, стр. 511—514.
Телал је турска реч која означава викача, посредника. За време Караборба постојали су добошари, а Турци су увели телале који су се одржали и под кнезом Милошем. Објављивали су општинске наредбе, продају старих ствари, муслиманске спроводе. Телале су наследиле писане објаве. У Макарској су уместо телала били чауши.
221. Борбeвић Тихомир Р.
Милан Б. Милићевић (Живот и рад). — Н. С., 1931, књ. XXXII, бр. 4, стр. 255—259.
У биографији М. Б. Милићевића истакнут је његов рад на пољу сакупљања грабе. Иако граба изнета у књигама *Живот*

Срба сељака и Кнежевина и Краљевина Србија није потпуна, ипак је драгоцене јер пружа обиље података.

222. Борбевих, Тихомир Р.
Из недавних времена Србије. — Н. С., 1931, књ. XXXIV, бр. 3, стр. 195—206.

Предавање под овим насловом одржано је у Англо-америчко-југословенском клубу у Београду 25. III 1931. Аутор расматра податке који се могу наћи у делима енглеских путописаца о прошлости Србије, а који нису поменути на другом месту. Неке изузетне слике износи се у путописима Петра Мондија (1620), дра Брауна (1669), Г. Вилера (1672). Књига Андрије Арчибалда Петона штампана је 1845; тај путописац је боравио три пута у Србији: 1839, 1843. и 1844, те оставио податке о Београду као оријенталној вароши са 35.000 становника. У то време је у Београду још било Турака, али су они живели одвојено од Срба, у делу вароши који се спуштао на Дунав. Дућане су углавном држали Цинцари. Путописац напомиње да на двору кнеза Александра није било правих примања сем о његовој слави и два до три бала током зиме. Оставио је податке о Сими Милутиновићу, те о дочеку Томе Вучића и Аврама Петронијевића по повратку из изгнанства у августу 1844. На челу поворке ишло је стадо оваца окићено пантљикама, а за њима волови који су имали лимуне на роговима. Палене су ватре и приређивани ватромети. Петон је био задивљен лепотом жена на баловима; српске жене су носиле грчки фес. На балу се играло српско народно коло и једна врста котиљона са брзим и лаким покретима. Са путовања по унутрашњости оставио је опис градова и вибенијих људи. Осврнуо се и на народне обичаје: побратимство, отмицу, хајдучију, балњак, полагањика, додоле и обичај да се при наздрављању пева „На многаја љета“.

223. Борбевих, Тихомир Р.
Два библијска мотива у предању наших Цигана. — Н. С., 1932, књ. XXXVI, бр. 5, стр. 354—365.

Предања о циганском царству (потпуно или у појединостима) подударају се са турским и српским предањима. Претпоставља се да су их примили једни од других. Предања садрже два старозаветна мотива: предања о преласку Јевреја преко Црвеног мора и предање о васељенском потоку.

224. Борбевих, Тихомир Р.
Мујо и Алил у предању улињских Цигана. — Н. С., 1932, књ. XXXVII, бр. 4, стр. 292—297.

Улињски Цигани су настањени, говоре арбанашки и помало српски; досељени су из Албаније, а муслиманске су вере. Не признају да су Цигани него кажу да нису ни Срби ни Арнаути већ ковачи; баве се ковањем и калаисањем. Највећи празник им је Бурбевдан. Приповетку зову прола. Српска традиција познаје предања о Муји и Алилу. У арбанашкој традицији нема довољно сакупљених елемената. Наводе се приповетке забележене у Улицију: „Распра Муја и Алила“, „Цар, Мујо и Алил“, „Омер избавља из тамнице оца Муја и стрица Алила“. Карактеристичан завршетак је „прича у вуну-здравље у нас“.

225. Борбевих, Тихомир Р.
Цигани као носиоци културе. — Н. С., 1932, књ. XXXVII, бр. 5, стр. 357—360.

Цигани нису донели само неке производе ковачког заната (ексере, клинце, бургије и гребене) и дрводељског (корита, вретена, коленике, заструге, котарице, вагане) него су битно утицали на

- сличне народне рукотворине. Њихови производи су потисли, а негде и истисли дотадашње продукте.
226. Борбевић, Тихомир Р.
Најстарија религија. — Н. С., 1932, књ. XXXVII, бр. 8, стр. 578—592; 1933, књ. XXXVIII, б. 1, стр. 19—31; бр. 2, стр. 96—105.
Под овим насловом, Т. Борбевић је држао предавања на Коларчевом народном универзитету 14. и 22. XI и 7. XII 1932. У њима је дао преглед ранијих мишљења о овој теми (Шарл де Брос, Огист Конт, Џон Лабок, Х. Мајнерс, Е. Б. Тејлор, Ф. М. Милер, Е. Стике, Фрезер, Ренак, Диркем), затим најновија гледишта (Шелинг, П. Ф. Лајдерер, Стајде, К. фон Орен), као и разматрања о врховном бићу најстарије религије.
227. Борбевић, Тихомир Р.
Свети Сава и Хасан-паша. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 3, стр. 183—186.
Поводом чланака Андре Гавриловића *Св. Сава и Хасан-паша* (ГНЧ, XVIII, 268—275; „Просветни гласник“, XXXIX 489—493) у којима он закључује да овај мотив није оригиналан, него је пренесен из легенде о Борбу Амоса Стридског из IV века. Борбевић допуњава Гавриловићево тврђење истичући да није једино ова легенда основ за предање о св. Сави и Хасан-паши. Она је само облик у коме је очувана слика о турским нападима на српске земље, светиње и манастире.
228. Борбевић, Тихомир Р.
Један пример досељавања Румуна у Србију. — Н. С., 1941, књ. LXII, бр. 1, стр. 47—53.
Код Михаиловца се налази Велико острво насељено Румунима још у време кнеза Милоша, а до 1830. било је под Турцима. Кад је повучена граница Србије, острво је припало Румунији. Становници су желели да остану у Србији, али су њихови покушаји и посредовање кнеза Милоша остали без успеха, па су се крадомце селили у Србију. До коначног исељавања дошло је 1832. и 1833; место где су се населили назива се Михаиловац према имену сина кнеза Милоша.
229. Бурић, Милош
Хелени и динарски Срби (Једно упоређење њихове религиозности). — Н. С., 1932, књ. XXXVI, бр. 7, стр. 518—528.
Сличност у веровањима највише се одражава кад се упореде хеленско веровање потекло из ратова с Персијанцима и југословенско веровање које је поникло из ратова са Турцима (сачувано у песмама). Из њихових схватања и веровања произлази мистерија правде и тежња за остварењем праведних односа. Реализација правде не врши се само људском вољом него и уз помоћ тајанствених сила.
230. Екерман, Јован
Разговори с Гетеом. I. О српским народним песмама. — 1904. књ. XII, бр. 7, стр. 1163—1177.
У Екермановом разговору са Гетеом о српским народним песмама обрађена је посебна пажња на мотиве српских љубавних песама.
231. Елезовић, Глиша
Читаџи. — Н. С., 1928, књ. XXVIII, бр. 8, стр. 610—614.
Чланак поводом расправе А. Урошевића *Откуда и како је дошло име Читаџ* (Г. С. Н. Д., бр. V, стр. 39—320). Елезовић указује на погрешне закључке да је назив Читаџ настао од турске речи „прикључен“, „спојен“, да Читаџа нема изван наших јужних граница и да су то исламизовани Срби. Елезовић полази од турског речника у коме се налази тумачење да је Читаџ име које се даје румелијским Турцима на чатрафил-језику. Читаџа има и у Бугарској.

232. Елезовић, Глиша
Евлија Челебија о Читацима. — Н. С., 1929, књ. XXIX, бр. 5, стр. 365—367.
Евлија Челебија је стекао убеђење да су Читаци мелези постали од Турака, Татара, Влаха и Бугара. Осврћући се на лексику Читака, ипак се може закључити да су они у основи Турци из Мале Азије који су доведени на Балканско полуострво по његовом освајању као посада или као насељеници.
233. Ердељановић, Јован
Новопазарски Санџак (Мала Научна Библиотека, II. свеска) од Е. Ј. Цветића. Јагодина (1909). — 1909, књ. XXIII, бр. 10, стр. 795—797.
Говори се о географским и етнографским приликама у Босанском Санџаку (о тамошњим народностима, вери и језику, српској ношњи и особинама тога народа).
234. Ердељановић, Јован
Број Срба и Хрвата. — 1911, књ. XXVI, бр. 1, стр. 33—45; бр. 2, стр. 132—144.
Статистички подаци о броју Срба и Хрвата које је сакупио руски професор Флорински (1906) и подаци Нидерлеа (1909) не могу задовољити потребе статистике. Ердељановић истиче да би требало направити попис Срба или Хрвата у Србији, односно Хрватској, затим у Турској, Црној Гори, Босни и Херцеговини, Далмацији, Истри, Угарској, Италији, Русији и Америци до 1905. и тек са тако сакупљеним подацима могао би се одредити тачан број Срба и Хрвата.
235. Ердељановић, Јован
Црногорске јуначке пјесме. Скупио и издао Борђије М. Драговић-Буричковић, пјешадински капетан. Књига прва, Цетиње 1910. — 1911, књ. XXVI, бр. 1, стр. 93—94.
Приказ књиге која садржи 34 народне песме о истинитим догађајима из новије прошлости у Црној Гори, Херцеговини, Брдима и Примојру. Неке од песама су варијанте Вукових песама, али по садржини и дужини представљају потпуније облике тих песама.
236. Ердељановић, Јован
Словенство у прошлости и садашњости, Slovanstvo, Obraz jeho minulosti a pšitomnosti. S mapan Slovanstva. V. Praze. 1912. — 1912, књ. XXIX, бр. 1, стр. 66—69; бр. 2, стр. 144—147; бр. 3, стр. 218—223.
Дат је историјски развој словенских народа, затим осврт на државна уређења, државноправни положај, школске и црквене прилике, преглед словенских књижевника, пластичних уметности, музике и других облика друштвеног и духовног живота.
237. Ердељановић, Јован
Др. Јоже Рус: Главни статистички подаци о Држави Срба, Хрвата и Словенаца. Према стању од 1910, односно од 1914 године. У Љубљани, 1920. — Н. С., 1920, књ. I, бр. 7, стр. 556—558.
Осврт на студију Ј. Руса који пружа поуздана обавештења о статистичким приликама. Према тим мерилима, површина земље је 252.254 km² број становника износи 12,792,918, а густина насељености је 50 становника на km².
238. Ердељановић, Јован
О „Македонским“ Србима. — Н. С., 1925, књ. XIV, бр. 5, стр. 349—354.
Овај чланак представља завршну главу студије О „Македонским“ Србима написане као одговор на књигу проф. Вајганда *Ethnographie von Makedonien*. Термин „македонски Срби“ подразумева македонске Словене. Основне етничке особине — језик, обичаји и раса — заједничке су македонским Словенима Дебра, Повардарја и Струмиче, те централним и осталим Србима, Хрватима и Словенцима. Бугарски део Словена издвојен је у по-

себно југословенско племе, а услед прилично јаког мешања са туђим елементима (трачко-романским Власима, турско-татарским Бугарима, Печењезима и Куманима, донекле с Татарима и Гагаузима), удаљио се од словенског језгра. Македонски Словени се нису могли мешати с Бугарима који су као „завојевачи држали неко време поједине делове или целу област тзв. Македоније“.

239. Ердељановић, Јован
Јован Цвијић и наша наука о народу. — Н. С., 1927, књ. XXI, бр. 3, стр. 199—210.

Са појавом Јована Цвијића, проучавање народа развија се у научносистематско испитивање народа. Цвијић је поставио основне антропогеографском, а умногом и етнопсихолошком и социјално-економском познавању нашег народа, а делом и осталих Јужних Словена и балканских суседа. У географском смислу поделио је Балканско полуострво на Јегејску област и континентални блок, у којем је разликовао три главне природне области: источну или балканску у правом смислу, централну или моравско-вардарску и пиндско-динарску (централну област са ужом поделом на моравски део или Шумдију, централни део или Рашку и вардарски или Македонију). Цвијић је уочио и културне појаве Балканског полуострва, миграциона струјања, типове насеља и кућа, етнопсихолошке типове код Јужних Словена. Такође је допринео решавању македонског питања (*Проматрања о етнографији македонских Словена*). Посебно је истакао и одлично документовао једну од основних идеја за решавање етничког питања код балканских народа за време турске владавине. Тада је код ових народа дошло до враћања првобитне етничке свежине и првобитне етничке индивидуалности. Цвијић се позабавио и народним јединством Срба и Хрвата (*Јединство Јужних Словена*). Дао је и основне психолошке црте Јужних Словена (*О основама јужнословенске цивилизације*).

240. Ердељановић, Јован
Шумадија и Шумадинци. — Н. С., 1927, књ. XXII, бр. 5, стр. 376—381.

Осврт на часопис „Књижевни север“ који је посвећен Шумадији. Аутори прилога су углавном Шумадинци, а прилози се односе на социјално-економску структуру задруге од најстаријих до новијих времена, на становништво и друго. Посебно је указано на два битна чиниоца који су допринели одржавању националне свести: на сточарску привреду као основ народног живота и на живот у великим заједницама, задругама и родо-вима. Аутор приказа замера што није било речи о значају преласка са сточарске економије на земљорадничку средином XIX века.

241. Ердељановић, Јован
Лужички Срби и др Арност Мука. — Н. С., 1929, књ. XXVI, бр. 7, стр. 527—533; бр. 8, стр. 605—610.

Претпоставља се да су Срби и Лужички Срби некад били у тесној заједници и под заједничким именом Срби у прадомовини на Карпатима. Домовина Лужичких Срба је Немачка у горњем сливу реке Шпреје. Деле се на доње и горње Лужичке Србе; по вери су протестанти, а мањи број су католици. Села су им словенског типа, куће словенске архитектуре. Мушка ношња се претопила у грабанску, док је женска задржала нека ранија обележја, на пример оглава. Одећа којом се изражава жалост је беле боје: жене носе беле огртаче, а мушкарци беле траке. И поред утицаја црквеног немачког грабанског певања, песме Лужичких Срба задржале су доста елемената словенског духа. Од инструмената се срећу гајде, свирале, пиштаљке и

хусле (просте виолине). Играју српско коло (серпска реја): то је сложена игра са једним мушкарцем и једном женом играчем на челу (дупли коловођа). Задржали су се обичаји: прело, коког, свадба. Различити чиниоци су утицали на понемчавање. Долазило је и до буђења националне свести, па су штампане разне публикације на њиховом језику. Посебно се истиче А. Мука који је испитивао Лужичке Србе и много допринео њиховом самопознавању. Објавио је „Основи за етничко познавање Лужичког округа“, „Статистика Лужичких Срба“, „Додаци статистици и етнографији Лужичких Срба“, „Српски земљописни речник“. Био је један од покретача часописа „Матица српска“ у прадомовини Срба и Лужичких Срба.

242. Ердељановић, Јован
Др Душан Недељковић. О психичком типу Јужносрбијанаца. — Н. С., 1929, књ. XXVII, бр. 6, стр. 467—473.

Приказ студије Д. Недељковића који заступа становиште да Јужносрбијанци имају све основне особине за које Цвијић тврди да су основне особине динарског типа, а по секундарним особинама представљају „нарочиту варијанту јужњачког динарског типа“. Заједничке особине су патријархалност, нарочито изражена у задружном животу и у међусобним односима, затим лично достојанство, поштовање старијих и стидљивост. Јужносрбијанци се одликују јужњачком чулношћу (гурманска, љубавна и виолентна чулност), резервисаношћу и великом вредношћу. Поред признања, Ердељановић замера аутору на постављеној тези о паралелизму динарских Срба и Јужносрбијанаца или Шумадинаца и Јужносрбијанаца.

243. Ердељановић, Јован
Мићун Павићевић: „Црногорци у причама и анегдотама“ (I—VI), број II, Подгорица, III и IV Херцеговини—Котор (V и VI Загреб). — Н. С., 1929, књ. XXVIII, бр. 3, стр. 233—234. # Др. Ј. Е.

Белешка о другој књизи М. Павићевића. Приказивач замера што песме у књизи нису подељене према етничким групама које их певају и што нема речника непознатих речи.

244. Ердељановић, Јован
Мићун М. Павићевић: „Црногорци у причама и анегдотама“ (I—VI), I Београд, II Подгорица, III и IV Херцеговини—Котор, V и VI Загреб. — Н. С., 1929, књ. XXVIII, бр. 7, стр. 557—559.

Приказ књиге која садржи 1.007 прилога неједначене вредности, али корисне за сагледавање грабе.

245. Живановић, Борбе
Вук и пољски музичар Франђишек Мирецки. — Н. С., 1938, књ. LIV, бр. 3, стр. 206—212.

Као додатак другој књизи *Српских народних песама*, Вук је дао ноте за песме које се певају. Музичке записе према Вуковом певању направио је Ф. Мирецки.

246. Живановић, Јеремија
Romanische Meistererzähler herausgegeben von Dr. Friedrich S. Kraus. I Band. Die Hundert alten Erzählungen. Deutsch von Jakob Ulrich. Leipzig 1905. — 1905, књ. XV, бр. 3, стр. 220.

Приказ књиге која је интересантна зато што се у њој износе појединости сличне као у нашим народним приповеткама.

247. Жупанић, Нико
Црница о старој словенској култури. — 1909, књ. XXII, бр. 5, стр. 364—366.

Према фрагментима Прокопијеве књиге *De bello gothico* III и археолошких открића. М. Васића о Словенима при доласку на Балкан могло би се рећи да су они имали демократско друштво, да су веровали у једног бога грома и света коме су жртвовали

волове и друге животиње. Нису знали за судбину. Пре почетка борбе обећавали су жртву богу. Поштовали су виле и демоне. Становали су у колибама. Пешаци су у рату били наоружани штитом и копљем. Карактеристични производи старих Словена биле су сребрене и бронзане каричице (у облику слова S) и до-некле керамика са таласастом линијом.

248. Жупанић, Нико
О пореклу старих Тројанаца. — 1914, књ. XXXII, бр. 11, стр. 831—833.
 Узимајући за подлогу антропометријске и морфолошке податке, новије резултате историјских и археолошких испитивања праисторијских становника Троје могло би се рећи да су Тројанци једна врста протоморфног, средоземног племена са лако м-негроидном нијансом. Праисторијско становништво Троје и Егеје није било хомогено, него састављено из најмање два расна елемента: једног, негроидног и кепечког, по свој прилици староседелачког; другог, снажнијег и краткоглавог који је вероватно био досељен у неолиту са Истока.
249. Ивезић, Герасим И.
Antropophyteia. Jahrbucher für folkloristische Erhebungen und Forschungen zur Entwicklungsgeschichte des geschlechtlichen Moral. Herausgegeben von Dr. Friedrich S. Krauss. I Band. Leipzig, Deutsche Verlagsactiengesellschaft, 1905. — 1905, књ. XV, бр. 10, стр. 779—780.
 Приказ часописа који садржи и прилоге из фолклора. У првом тому је објављена 371 народна прича, од којих знатан део чине наше приповетке.
250. Ивезић, Герасим И.
Antropophyteia. Jahrbucher für folkloristische Erhebungen und Forschungen zur Entwicklungsgeschichte des geschlechtlichen Moral. Herausgegeben von Dr. Friedrich S. Krauss. II Band. Leipzig, Deutsche Verlagsactiengesellschaft, 1905. — 1907, књ. XVIII, бр. 11, стр. 870—871.
 Овај број часописа доноси значајну грађу за фолклорна истраживања из области сексуалног морала и народног живота уопште.
251. Ивезић, Герасим И.
Antropophyteia. Jahrbucher für folkloristische Erhebungen und Forschungen zur Entwicklungsgeschichte des geschlechtlichen Moral. Herausgegeben von Dr. Friedrich S. Krauss. III Band. Leipzig, Deutsche Verlagsactiengesellschaft, 1906. — 1907, књ. XIX, бр. 5, стр. 389—392.
 Највећи број чланака посвећен је „култу сексуалних односа“. Настављено је објављивање југословенских народних прича у преводу и избору Ф. Крауса.
252. Илић, П[етар] М.
Празноверице о драгом камењу. — 1902, књ. VI, бр. 7, стр. 1166—1172.
 У антици и средњем веку приписивано је драгом камењу да је носилац среће и здравља, бранилац од зла, амајлија од разних заразних болести. Халдејци су сваком месецу посветили по један камен, а Мисирци су камен посвећивали боговима, те по којницима стављали под језик драги камен, симбол бесмртности. Претпоставља се да је употреба камена од Мисираца пренета Јеврејима, Грцима и Римљанима. Трагови веровања у моћ камена налазе се у причама многих народа.
253. Јанковић, Даница С.
Чување наших народних игара. — Н. С., 1935, књ. XLIV, стр. 367—377.
 У чланку се истиче потреба да се народним играма поклоним више пажње, да се оне забележе на извору и тако сачувају за будућа поколења.
254. Јанковић, Даница С.
Осврт на Међународни фестивал за народну игру. — Н. С., 1936, књ. XLVIII, бр. 4, стр. 310—316.

У Лондону је у организацији Енглеског друштва за народну игру и Британске комисије за народну уметност одржан Међународни фестивал за народну игру. Учествовала је већина европских земаља. Иако Југославија није присуствовала, на предавањима која су овом приликом одржавана било је речи и о нашим народним играма, и то у реферату проф. Вуја који је говорећи о румунској игри *Калушара* правио паралеле с нашим коледарима, затим у предавању Вајолет Алфорт о игри *Морис* и *Мориски*. Подаци које је она изнела, умногом осветљавају и нашу *Морешку* игру.

255. Јанковић, Даница С.
Народне игре у Тетову и околини. — Н. С., 1938, књ. LV, бр. 3, стр. 175—181; бр. 4, стр. 190—196.

Варошке игре Тетова могу бити мушке (игра се отворено коло уз пратњу зурли, тапана или певања) и женске (игра се отворено или затворено коло уз даире или певање). Играло се на свадбама, на славама или у први петак по Ускрсу. Муслиманске игре у овом крају играју се у групи или појединачно. Сеоске игре су бројне; издваја се мушка ритуална игра *Изникло конопљиче*, која се игра без музичке пратње, уз певање и бројање. Сеоске мелодије се обично развијају из градских. Уз игру се претежно певају дечје, љубавне, породичне, шаљиве и печалбарске песме.

256. Јанковић, Љубица С.
Психолошки моменти у нашим народним играма. — Н. С., 1936, књ. XLVII, бр. 4, стр. 281—294.

Из комплекса момената који утичу на народну игру издваја се психолошки моменат појединца или групе који ствара расположење за игру. Значајни су жеља да се не застане иза других, да се у игри подражава, уживање у игри, искуство о олакшању које се јавља по завршетку игре, затим присуство девојке или момка на коју или на кога се жели оставити утисак. Према побудама и осећањима која се изражавају игром разликују се *религијске* и *световне* игре. Религијске су мање очуване; то су додоле, прпоруше, лазарице, краљице, коледа, русаље, затим неке игре о Ускрсу, Бурбевдану, Богојављењу... Световним играма се исказују виталност (нпр. Девојачко коло), засићена осећања (Леснот), шаљивост (мимичким елементима), љубав и друго.

257. Јанковић, Љубица С.
Народне игре у Призрену. — Н. С., 1936, књ. XLIX, бр. 3, стр. 209—216.

Игре које се играју у Призрену одликује „призренски стил“ (лагани достојанствени покрети). Обичај да мушкарци и жене играју одвојено је искорењен. Коло воде мушкарац и жена, а ако игра дуже траје, они се смењују. Играју припијених руку од шакe до лаката, а мушкарци се хватају око паса. Коло прати песма или свирка виолине, дефа или грнета. Анализом кореографских елемената закључује се да међу њима има елемената српских игара (кораци с привлачењем, укрштени, са избацивањем ногу, и други). Облик ора је затворен или отворен. Напомиње се да се у сеоским играма још увек поштује обичај да мушкарци играју одвојено од жена.

258. Јанковић, Љубица С.
Лазаропољци и лазаропољске народне игре. — Н. С., 1939, књ. LVII, бр. 2, стр. 115—123.

Лазаропоље се налази код Галчника, а његови становници се крећу по целом Балканском полуострву. Свадбена веселја обично приређују на Св. Илију или на Велику Госпођу. На свадбу се

- позива уз музику и са чутвуром која је окићена босиоком и дуктима.
259. Јанковић, Љубомир С.
Из народног живота у Округу пиротском. — 1902, књ. VII, бр. 1, стр. бр. 2, стр. 115—123.
Печаловина. — у печалбу се креће обично у марту, кад 60—80 печалбара предводи „драгоманин“ (узима провизију за пронађен посао). Одлазе у Влашку и остају по шест месеци. Испраћају их уз песму, а тако и дочекују по повратку на Св. Аранђела. Распадање задруга је смањило одлазак у печалбу.
260. Јанковић, Петар
Косово, опис земље и народа. Од Бранислава Нушића. — 1902, књ. VII, бр. 4, стр. 298—309.
Приказ књиге која се одређује као етнографска студија. Грађа о Косову је подељена на три дела: дескриптивна географија Косовске котлине (назив, положај, границе, димензије); административно уређење и економске прилике; српски народни обичаји на Косову (слава, преслава, побратимство, моба, сабор, обреди о бадњем вечеру и Божићу).
261. Јевтић, Павле
Напомене о староиндијској књижевности. — Н. С., 1937, књ. L, бр. 1, стр. 56—62.
Након осврта на језик староиндијске књижевности, аутор расправља о најстаријим облицима Веда.
262. Јелачић, Алексије
Траговима Словенства по савременој Немачкој. — Н. С., 1936, књ. XLVII, бр. 4, стр. 294—304.
Аутор је 1935. путовао по Немачкој у којој су сачувани „мртви и живи трагови Словенства“. За острво Риген се зна да су ту некад живели Словени, да су били оснивачи славне поморске државе и да су се тада бавили гусарством и трговином. Југо-источно од Берлина налази се Шпреванд или на лужичко-српском Блата. У овом месту остало је мало трагова Словена: старији знају лужичко-српски, задржане су ношња и словенске лутке. Словенство се још одржава у Будишину: штампају се књиге на овом језику, излазе месечник „Лужица“ и „Српске новине“, негују се музичка традиција и обичаји.
263. Јиричек, Костантин
Албанија у прошлости. — 1914, књ. XXXII, бр. 9, стр. 683—691; бр. 12, стр. 929—937.
Прошлошћу Албаније, нарочито средњовековном, бавили су се Јаков Филип (*Фрагменти са Оријента*), Јохан Георг Хан, Карло Хапф, В. Макушев, и други. Чвршћу подлогу даје збирка повеља и докумената из архива Рима, Венеције и Напуља. На скупљању ових података радили су Ј. Талоци, проф. Шуфлај и К. Јиричек. Сматра се да су преци Арбанаса староревековни Илири чије су групе боравиле на источној обали Јадранског мора, и од Епира на север ка Панонији. У Италији, под Илирима подразумевају племе Венети и племена Апулије. Народ је био подељен на мноштво малих заједница; то су већином била ратничка и пастирска племена. Гусарством су узнемиравали „Јелине и Римљане“. Илирска краљевина Агрона имала је средишта у Скадру и Рисну. Римљани су 168. пре н. е. свргли последњег илирског владара и отад се осећа снажнији утицај Хелена.
264. Јовановић, Војислав М.
„Гусле“ Проспера Меримеа у енглеској књижевности. — 1907, књ. XVIII, бр. 12, стр. 925—929.

Радећи на библиографији енглеских написа о Балкану, аутор је открио два чланка о *Гулама* Проспера Меримеа. Чланак *Illyrion Poetry* («Monthly Review» за новембар 1827) даје предност *Гулама* над књигом *Serbian Popular Poetry* од Ј. Бровинга. Други чланак Т. Keightley («Foreign Quaterly Review» за јуни 1828) објашњава настанак епске поезије, а посебно српске. Скерлић у уводној белешци даје преглед написа о Меримеовим *Гулама* у Енглеској.

265. Јовановић, Војислав М.
Џон Баурлинг, Српска народна поезија. — 1908, књ. XXI, бр. 1, стр. 31—34.

Пре Баурлинговог превода појавили су се преводи В. Скота (*Хасанагиница*, 1799), Лах-Ширма (у «Blackwood's Magazine», 1821, говори о српској народној поезији; 1823, штампао је књигу о Пољској у којој се говори и о нашим песмама и Вуку) и још једна књига наших песама за које се претпоставља да их је превео Џон Локхарт. Баурлинг је најпре објавио приказ Вукових књига у „Вестминстерском прегледу“, а 1827. књигу *Serbian Popular Poetry*. То је била запажена књига и често је приказивана. Гете је о њој писао у часопису „Уметност и старина“. Баурлинг је сарађивао с Вуком, о чему говори Вуково писмо којим се он саглашава да се песме преведу. Јовановић у овом чланку наводи поменуто писмо, као и писмо Талвијеве Баурлингу.

266. Јовановић, Војислав М.
Клод Форијел и српска народна поезија. — 1910, књ. XXIV, бр. 3, стр. 199—209.

Први већи Форијелов рад *Народне песме данашње Грчке* објављен је 1824. и 1925; у књизи се поред превода песама налазе и песме у оригиналу. Форијел у уводном делу расправа о циљу, методу проучавања народне поезије, карактеру, подели, начину стварања, језику и облицима грчке народне поезије. Ова књига је веома утицала на француске романтичаре; читајући је, Мериме је дошао на замисао да пише „илирске песме“.

267. Јовановић, Војислав М.
Грофица Розенберг и њени „Морлаци“. — 1913, књ. XXX, бр. 2, стр. 110—119; бр. 3, стр. 194—200; бр. 4, стр. 227—284; бр. 5, стр. 357—363; бр. 6, стр. 441—452.

Роман грофице Орсини-Розенберг под насловом *Морлаци* уживао је велику популарност крајем XVIII века. На изворе према којима је роман написан наилазимо у Фортисовом *Путовању у Далмацију* или у Ловренчићевим *Примедбама*. Баладе које се јављају у овом роману узете су из Качићевих збирки песама (*Писма од Котромановића*, а делом и *Писма од краља Тјемира*), или их је грофица мистификовала. Миклошић је те баладе прогласио за апокрифе који немају значаја за нашу књижевност и етнографију. Роман је преведен на немачки и драматизован; послужио је као инспирација Мадам де Стал (*Корина*, део о Моралцима); о њему су писали Чезароти, Шарл Нодје и други.

268. Јовановић, Душан
О најстаријем васпитању Јужних Словена. — Н. С., 1932, књ. XXXVI, бр. 6, стр. 429—442.

Постоје два начина да се бар донекле приближи сазнањима о васпитању старих Словена: недовољно сребени, разбацани историјски извори, најчешће визангијски, који описују живот индустријских и балканских Словена и народна предања. Према резултатима истраживања К. Јиречека, С. Станојевића и Ф. Рачког, један од најважнијих елемената васпитања је дисциплина

— врлина с непосредним утицајем на вољу. Васпитне мере су биле кажњавање и награђивање; с променом занимања настајали су и нови облици васпитања. У предањима се налазе не мање значајне појединости о манама и врлинама Јужних Словена.

269. Јовановић, Живорад П.
Библиографија радова Др Станоја Станојевића. — Н. С., 1937, књ. LI, бр. 8, стр. 637.
Преглед радова С. Станојевића објављених у књигама, часописима, календарима и дневним листовима. Такође су дати преглед радова о њему и преводи његових радова.
270. Јовановић, Јован М.
Из југословенских часописа. — 1906, књ. XVI, бр. 4, стр. 318—319. # И. Белешка о приказу Ф. Илеша студије П. Поповића *Приповетка о девојци без руку* у „Љубљанском звону“, свеска за фебруар 1906.
271. Јовановић, Јован М.
Куцовласи и Македонско питање (Les Koutzovaleses et la question macédonienne, Charles Printa. Questione diplomatiqueset coloniales, № 266, 15 марта 1908. Paris. — 1908, књ. XX, бр. 8, стр. 639, # Ј. М. Ј. Чланак III. Прента оцењује се као објективан. У њему је изнет преглед Куцовлаха у јањинском, битолском и солунском вилајету. Дат је преглед литературе о овом питању у Турској.
272. Јовановић, Јован М.
Етнографска расправа о Словенима у Македонији. — 1908, књ. XX, бр. 10, стр. 877—878. # Ј. М. Ј.
Приказ студије *Etude ethnographique sur les Slaves de Macédonie* (А. Иширкова), Париз 1908. То је одговор на Цвијићев чланак *Remarques sur l'ethnographie de la Macédonie* (Annales de Géographie).
273. Јовановић, Јован М.
Die Kutzowalachische Frage, C. A. Bretter, Hamburg 1907, Verlag Hermann's Erben, Buchhandel Wilhelm Opetz, Leipzig. — 1909, књ. XXII, бр. 11, стр. 878—879. # Ј. М. Ј.
Приказ књиге која се оцењује као једна од најпотпунијих о куцовлашком питању. Обрађени су њихово место међу балканским народима; грчко-аромунски односи; историја Румуна и Аромуна и куцовлашки покрет; борба са Грцима. Куцовласи су православне вере, имају свој језик и књижевност на њему.
274. Јовановић, Јован М.
Др Фехим Барјактаревих, Насредин-хоџин проблем. — Н. С., 1935, књ. XLV, бр. 4, стр. 326. # Ј. М. Ј.
Приказ студије која је прештампана из „Прилога за књижевност, језик, историју и фолклор“ као посебно издање. Дате су верзије о постанку Насрадин-хоџе, од оних који га везују за VIII век до оних који сумњају у његово историјско постојање. Испитивано је могућно порекло његових шала, истакнути утицаји под којима су се оне мењале; разматрани су и наши преводи Насрадинових шала.
275. Јовановић, Јован М.
Д. Костић, Бекство Светог Саве у Свету Гору. Васкрс песме из 13. века. Издање Друштва за подизање храма Светом Сави. Београд 1935. — Н. С., 1935, књ. XLVI, бр. 1, стр. 78. # И.
Приказ књиге којом је покушано да се састави спев о Светом Сави на основу очуваних трагова у народној поезији и текстова Савиних животописаца.
276. Јовановић, Јован М.
Песме Филипа Вишићића у редакцији и с предговором Божидара Томића. Научно издање. Издање Одбора за прославу Филипа Вишићића. Београд 1935. — Н. С., 1936, књ. XLVII, бр. 2, стр. 163—164. # И.

- Приказ књиге која поред песама садржи и прилоге: *Живот и рад Филипа Вишњића, Историјска књижевна сведочанства о Вишњићу као песнику, Главна обележја поезије Филипа Вишњића, Подела Вишњићевих песама и њихова књижевна вредност.*
277. Јовановић, Јован М.
Мићун М. Павићевих: Етнолошке приче из Црне Горе (Zbornik za život i običaje Južnih Slovena, XXX, 2, Zagreb, 1936). — Н. С., 1936, књ. XLVII, бр. 3, стр. 240. # И.
Белешка о збирци која је прештампана из „Зборника“. Причама се тумаче топоними везани за историјске или легендарне личности.
278. Јовановић, Петар
Јован Цвијић и Јужна Србија. — Н. С., 1927, књ. XX, бр. 4, стр. 270—273.
Приказ студије у којој се утврђују међусобни утицаји појединих етничких група и зоне појединих цивилизација. Проучавају се типови насеља, кућа, начин живота, психичке особине и карактеристике духовне и материјалне културе. Нарочито је значајно то што је истакнуто да словенско становништво Македоније јужно од Кратова, Велеса и Струге нема изразите националне свести, па је у том погледу флатантна маса. Цвијић је ово становништво назвао македонским Словенима.
279. Јовановић, Слободан
Постанак и развитак народа. Написао Валтер Беџот. Превео Др Драз Т. Мијушковић. Издање СК задруге. — 1903, књ. IX, бр. 1, стр. 74.
Основна мисао књиге која се приказује јесте та да је потребно да се устале народни обичаји, али не толико да би постали неприкосновени. Потребно је да народ прође кроз две фазе: утврђивање и критиковање. Тако се долази до напретка. Наведен је пример грчке цивилизације која је прошла кроз ове фазе, на супрот Далеком истоку који није превазишао прву фазу.
280. Јовановић, Слободан
Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор. — Н. С., 1922, књ. VII, бр. 1, стр. 75—76. # 3.
Белешка о изласку из штампе друге свеске прве књиге „Прилога“; набројани су чланци.
281. Јоксимовић, Божидар
Кавалџ. Музички лист у Бугарској за 1902. годину. — 1902, књ. V, бр. 5, стр. 378—381.
Осврт на чланак К. Махиња „Наша народна музика самостојателна ли је?“ Чланку се замера неоригиналност, позајмљивање туђих мишљења и доношење следећих закључака о бугарској музици: она по хармонији и ритму надмашује остале; особености бугарске музике су изражене у „косој, али пуној мелодији“, богатој хармонији, неприпремљеним модулацијама, алтерованим акордима и особитим ритамским груписањем несразмерности.
282. Јосифовић, Стеван
О пореклу имена Хрват. — Н. С., 1930, књ. XXXI, бр. 4, стр. 311. # Ст. Ј.
Белешка о студији М. Будимира која је објављена у Шишћевом зборнику. Истиче се да је излагање базирано на богатом лексичком материјалу из кога проистиче да име Хрват означава народ беле коже и светле косе.
283. Коњовић, Петар
Музички фолклор, његова вредност, чистота и интерпретација. — Н. С., 1936, књ. XLIX, бр. 5, стр. 368—378.

Наш музички фолклор је богат: долази из десетак покрајина. Из богате фолклорне баштине још се скупља и одабира да би се видело „где и у чему су они особени типови фолклора у којима је изражена снага и чар непатвореног, оригиналног, вредног и формално и по садржини“. Документа о значењу фолклора за словенску уметничку музику истакао је Стеван Мокрањац. Он је осетио праву чистоту и уметничку идеју народне музике, што се посебно може видети у његовој X руковети.

284. Коњовић, Петар
Мусоргски и руска народна музика. — Н. С., 1939, књ. LVII, бр. 1, стр. 36—39.

У чланку који је написан у част стогодишњице Мусоргског направља се о његовом односу према народним мелодијама и начину уношења елемената народне музике у музичка остварења.

285. Костић, Александар Б.
Сексуално у српској народној поезији. — 1933, књ. XXXVIII, бр. 4, стр. 281—292; бр. 5, стр. 347—367.

„Многе народне песме херојске су само по садржини, али љубавне, односно сексуалне по узрочности и пореклу“. У чланку су предочене и стиховима илустроване нормалне манифестације сексуалног, али и оне које би могле да воде ка родоскрнављењу.

286. Костић, Драгутин
Pesmi o Kraljeviću Marku (Prevedel Radivoj Rehar, Ljubljana 1932). — Н. С., 1932, књ. XXXVI, бр. 3, стр. 231—234.

Осврт на превод Р. Рехара, који се оцењује као добар, али се замера због изостављања турских речи, прилагођавања гусарских фраза, погрешно схваћене фразе, што све показује недољубно познавање народног живота и обичаја.

287. Костић Драгутин
Који је то Милош био у Латинима. — Н. С., 1934, књ. XLI, бр. 8, стр. 581—589.

Према Вуковој песми, у Латинима је био Милош Обилић, а према Милутиновићевој био је то Милош Војинић (Војиновић). Према историјским подацима Дубровачког архива које је сачурио К. Јиречек, то би могао бити Милош Повић, челник цара Уроша. На основу анализе песама, Д. Костић закључује да је Милутиновићева песма старија и да је јунак који је био у Латинима вероватно М. Војинић. Остављено је место претпоставци да би то могао бити и неки други Милош, мање значајна историјска личност, који није постао типска личност епске поезије, тако да усмено предање није сачувало његово презиме. Костић се осврће и на чланак В. Горовића о Милошу Војновићу (*Зборник у част Б. Поповића*) и замера му што се задржао на анализи Вуковог Милоша, а Милутиновићевог није ни узео у обзир.

288. Костић, Драгутин
Најстарије песме о Св. Сави. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 3, стр. 187—193.

Судећи по тврђењу Доментијана, Савиног животописца из XIII века, постојале су народне песме које су опевале Савино бекство, гоњење и хватање, те улазак у ред калуђера. Од тих песама су сачувани трагови, а једну такву наводи Ј. Томић („Глас СКА“, бр. 84, стр. 89). По Костићевом мишљењу, и она је новија. Знатно поузданији трагови су очувани у биографији св. Саве коју је написао Теодосије јер његово казивање више представља препричавање усмених предања. У Доментијановом животопису налазе се и трагови стихованог слога који говоре да је било песама различитих облика, народних или књишких, да је у XIII веку било о св. Сави више песама различитог метра (две

- о бекству у калубере у једанаестерцу, две са истом тематиком, али у дванаестерцу).
289. Костић, Драгутин
Мићун Павићевић: Народне пјесме (Црна Гора и Дукабин), Загреб 1935. — 1935, књ. XLIV, бр. 5, стр. 412—413. # Д. К.
Збирка која се приказује прештампања је из „Зборника за народни живот и обичаје“ (књ. XXX). Песме су распоређене по старости, груписане по варијантама и испеване у колском трохејском осмерцу. По карактеру се не могу убрајати у лирске пошто преовлађује епско-лирски тон или епски (историјски). Ове песме показују да би у усмену народну хронику требало сврстати и лирске песме које бележе локалне и личне моменте.
290. Костић, Драгутин
Преноси народних песама с једног јунака на другога. — Н. С., 1935, књ. XLV, бр. 6, стр. 452—457.
Често се песма преноси с једног јунака на другога: у песмама са интернационалним мотивом, нпр. муж на свадби своје жене („Краљевић Марко и Мина од Костура“ и „Ропство Јанковић Стојана“). Преношења се врше и по сличности имена (Краљевић Марко из Прилепа и Дели Марко, витез с краја XVI века, Старина Новак).
291. Костић, Драгутин
Helden, Hirten und Hajduken, Montenegrinische Volksgeschichten. Gesammelt und übersetzt Gerhard Gesemann. 1935 Abbert Langen-Georg Müller/München. — Н. С., 1935, XLVI, бр. 3, стр. 236—237.
Приказ друге књиге која садржи 63 занимљиве анегдоте о Црногорцима у Геземановом преводу. Анегдоте су узете из неколико наших зборника. Срећене су хронолошки и по сличности мотива. Говоре о поносу, јунаштву хајдука, ратника и чобана, пружајући слику о патријархалном свету храброг народа који се бори за слободу.
292. Костић, Драгутин
Прилози проучавању народне поезије. Уређују Радосав Меденица и др А. Шмаус. Год. II, св. 2, нов. 1935. — Н. С., 1936, књ. XLVII, бр. 2, стр. 65—68. # Д. К.
Осврт на радове Г. Геземана *О Бановић Страхињи*, Б. Крстића *Значење завршних стихова Бановић Страхиње*, Т. Борђевића *Белешке из наше народне поезије*.
293. Костић, Драгутин
Богословљс — Орган Православног факултета у Београду. Год. X, св. 2—3, 1935. — Н. С., 1936, књ. XLVII, бр. 2, стр. 148—150. # Д. К.
Свеска је посвећена св. Сави и доноси одабране чланке, међу којима и Чајкановићев *Свети Сава у народним приповеткама*.
294. Костић, Драгутин
Професор Младен Лесковац: Наше народне приповетке (Антологија), Нови Сад 1937. — Н. С., 1938, књ. LIII, бр. 4, стр. 316. # К.
Књига садржи 74 прилога сврстана у групе: приче о животињама, бајке, мушке приповетке, легенде и шaljиве приповетке. Запажа се да садржај ове *Антологије* умногом личи на садржај *Антологије* В. Јовановића.
295. Круљ, Урош
О расама Балканског полуострва. — Н. С., 1925, књ. XIV, бр. 2, стр. 109—118.
Одломак из расправе „Расни национализам“. Претпоставља да су праседеоци Балканског полуострва вероватно припадали медитеранској раси. Историја пружа податке о неким народима који се сматрају најстаријима: о Трачанима (плавокоси, главно боравиште источни део Балканског полуострва), о Илирима (припадају номадима, крећу се од Источног мора до Индије; се-

диште јужне обале Источног мора; светле су коже и косе, доли-кокефални), о Скитима (високи, црномањасати; у старом веку налазили су се у северозападним деловима Б. п.), о Хеленима (прва предања их помињу као становнике Пелопонеза и околних острва до малоазијске обале; имају црвенкасто-плаву косу, плаве очи, дугуљасту главу). Око 370. пре н. е., Келти су дошли у северне делове Босне и Србије, затим продиру Римљани. Римљани и Хелени боре се против Илира. Римска власт је најпре била ограничена на Далмацију, а тек у I веку н. е. Римљани су освојили велики део уједињен као Илирија (подељена на Далмацију, Панонију и Норик). У V веку, по пропасти Римског царства, на Балкан продиру Готи. После пропасти готске државе, Балкан је потпао под византијску власт. У првој половини VI века појављују се Словени, а до краја VII века окончавају се-обу. Словени, који су већ били расно измешан народ, на Балкану се мешају с Готима, Келтима и Трачанима. Остатке старобалканског становништва, Словени су асимилирали и начинили расно-етничку масу са словенским обележјем из које се развио „народ Србо-Хрвата“. На територији те етничке масе било је додира са Албанцима и Румунима, по градовима више са Грцима и Цинцарима, а изузетно са Османлијама и муслиманским Арнауцима и Јеврејима.

296. Куленовић, Хакија Ш.

Национална свест динарских Муслимана. — Н. С., 1940, књ. LXI, бр. 3, стр. 196—202.

„Наше верско јединство с Турцима [динарским Муслимана] и потчињеност оријенталној култури, насупрот расној и националној подвојености и периферном географском положају области коју настањујемо утицало је код нас на развитак оријенталног менталитета на подлози најчистијих динарских менталних карактеристика.“ На формирање посебне етничке групе динарских карактеристика утицала је поред наведеног и вековна феудална власт. У оквиру саме етничке групе разликују се класе: бегови, слободни сељаци и муслимански кметови. „Иако има у историји нашег народа примера високе националне свести и патриотизма муслиманске вере“ о којима говори М. Вукићевић у књизи *Знаменити Срби и Муслимани*, у муслиманским и крајишничким песмама сачувана су супротна сведочанства, она која говоре о братоубилаштву и насиљу. Пресудан је био утицај Турака на исламизоване Словене који су ширећи веру — ислам, уносили националну заблуду о припадности турском народом и привржености турској држави. Буђење националне свести примећује се у XIX и почетком XX века појавом бројних муслиманских књижевника. Они су углавном објављивали своје радове у „Бехару“ који је у приличној мери водио антисрпску кампању. У намери да сузбије ширење националне нетрпељивости, Осман Бикић је основао „Гајрет“. Овај часопис је штампан на оба писма. Такође је покренуто културно-просветно друштво „Гајрет“, којем су аустријске власти забраниле рад јер им није било у интересу буђење националне свести босанско-херцеговачких Муслимана. Тако се сада тежиште пренело на школе, и на средишта културно-просветног буђења, Београд и Загреб. Куленовић сматра да ће буђење националне свести ићи спорије јер је национализам једно убеђење, „али не веровање и осећање из кога би се црпла снага за живот“, и стога што се тај процес не преноси из породице у живот и школу већ обратно.

297. Куленовић, Хакија
Друштвени и културни преображај Муслимана. — Н. С., 1941, књ. LXII, бр 6, стр. 457—465.
У психичком профилу динарског Муслимана и динарског немуслимана постоји другостепена разлика. Док су динарски Словени примили хришћанство и хришћанску културу било са Истока или Запада, код динарских Муслимана водила се борба ова два утицаја. Борба је завршена победом богумила, а преко њих ислама и исламске културе. У друштвеној структури динарских Муслимана разликовали смо кметове (они сносе сав терет аграрног система), бегове (насељавају вароши и касабе), балије (баве се земљорадњом, воћарством и сточарством; села су им збијеног типа; веома је развијена ткачка и ћилимарска сеоска радиност), занатлије (кујунџије, терзије, ћурчије, туфегџије; временом ишчезавају). Интелигенција динарских Муслимана може бити духовна и световна. Раније је школована у турским школама, а касније у Аустро-Угарској.
298. Кулишић, Франо
Неколико дубровачкијех покладних пјесама из XVI вијека, за штампу приредио Петар М. Колендић. Дубровник, Српска штампарија 1906. — 1906, књ. XVI, бр. 10, стр. 794—795.
Кулишић у уводном делу претпоставља да су покладне песме уведене у време већих трзавица међу дубровачком властелом 1483, 1486, а међу народом 1474, 1479. Било је и патриотских песама; оне би за извор могле имати и италијанске песме ове врсте.
299. Лапчевић, Драгиша
Јован Цвијић: Балканско полуострво и Јужнословенске државе. Основе антропогеографије. Књига прва. Са 49 карата и скица у тексту и са 7 карата и 58 фотографија изван текста. Превео с француског Б. Дробњаковић. Државна штампарија Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Београд 1922. — Н. С., 1922, књ. VII, бр. 3, стр. 207—214.
Приказ књиге у коме се истиче Цвијећева концепција антропогеографије, потврђена резултатима са терена. Цвијић свхвата антропогеографију као најпресуднији чинилац у етнографији, етнологији и социологији. Не мање су важни историјски и социјални чиниоци. Напомиње се да је утицај географске средине већи на оне људе који непосредно зависе од природе, људе на нижем ступњу културе. Цвијић је уочио и културне појасеве Балканског полуострва.
300. Лапчевић, Драгиша
Пољска привреда у народним пословицама. — Н. С., 1925, књ. XIV, бр. 6, стр. 478.
Белешка о књизи М. Влајинца у којој су пословице распоређене по радњама и врстама.
301. Лоренц, Борисав
О почецима вере и другим етнолошким проблемима (Од др Јована Ердељановића. Издање Српске краљевске академије наука 1938). — Н. С., 1940, књ. LXI, бр. 5, стр. 385—387.
Приказ књиге која има за предмет религију и магију, бога и душу, дух и духове. Књига је написана као одговор на постављене теорије прамотеизма или првобитног једнобоштва као облика најстарије религије.
302. Малеш, Б.
Цигани на Балкану (Eugène Pittard, Les Tziganes ou Bohémiens, Genève, 1932). — Н. С., 1933, XL, бр. 7, стр. 476—477.
Приказ књиге која се бави антрополошким проучавањем Цигана на Балкану: румунских, турских, бугарских, татарских, српских и мабарских. Малеш сматра да се на основу изнетих

антрополошких мерења не може показати права слика расне припадности Цигана. Потребна су детаљна истраживања да би се донекле утврдило колико су се Цигани променили под утицајем укрштања, физичке средине и промене.

303. **Марјановић, Милан**
Наши исељеници у Сјеверној Америци. — Н. С., 1926, књ. XVII, бр. 7, стр. 535—542.
Дати су статистички подаци о броју исељеника прве и друге (тамо робене) генерације. Наводе се начини на које исељеници чувају националне особености. Битна је улога цркве, школе, певачких друштава, драмских дружина и новина да би се очувало сећање на домовину.
304. **Матић, Светозар**
Душан Богосављевић, Антологија народне лирике. Ужице 1919. — Н. С., 1920, књ. I, бр. 1, стр. 77—78. # С. М.
Приказ књиге садржи 72 одабране песме из Вукових збирака (I—V књига). Приређивачу се замера због дотеривања песама: изостављање појединих стихова и турских речи.
305. **Матић, Светозар**
Одабране српске народне песме (уредио Ј. Зреић). — Н. С., 1922, књ. VI, бр. 2, стр. 160. # С. М.
У збирци се налазе песме које нису народне, али и народне су понегде неуаутентичне: изостављена су нека веровања, а српске речи замењиване турским.
306. **Матић, Светозар**
Творци народног епа. — Н. С., 1931, књ. XXXIII, бр. 6, стр. 437—447; бр. 7, стр. 509—515.
Аутор не одбацује у потпуности тврђење да је песникова личност утопљена у народној маси. О песницима се може понешто сазнати и зато што гуслари и хајдуци нису само преносиоци већ и творци. Књига се састоји из два дела: *Слепи гуслари* и *Хајдуци*. Сматра се да су гуслари заслужни за одржавање и ширење епске песме; постојала су и еснафска удружења гуслара — начин да се одрже; познато је да су гуслари били и уходе. Хајдуци не само што су певали песме него су их и стварали јер је песма за њих била забава, разговор. Шаблонски завршеци песама упућују на ауторство.
307. **Матић, Светозар**
Герхард Геземан: Нова истраживања о народном епу у Вардарској бановини. — Н. С., 1933, књ. XXXIX, бр. 1, стр. 70—71.
Приказ Геземанова чланка који је објављен у „Гласнику Скопског научног друштва“, св. 11 за 1933. Износи се појаве које су уочене при теренском истраживању по Македонији (Скопје, Битољ, Велес, Дебар). Говори се о методу рада који би требало примењивати у испитивању генезе и развоја српскохрватске епике.
308. **Матић, Светозар**
Стара књижевност према народној песми. — Н. С., 1936, књ. XLVIII, 6, стр. 433—437. # С. М.
Основно питање на које се настоји одговорити јесте питање зашто нема помена о народној песми и писаној књижевности од XIII до XV века. Сматра се да о њој није писано зато што је схватана као проста забава. Црквена књижевност је инспирација народној, преузима од ње мотиве. На пример у неисторијском циклусу, у циклусу о Немањинима и косовском циклусу.
309. **Меденица, Радосав**
Др. Дим. Буровић: Народне умотворине (Геца Кон Београд 1931). — Н. С., 1931, књ. XXXIV, бр. 4, стр. 316—317. # Р. М. А.

- Приказ књиге која је намењена деци, али која је оцењена као промашај јер садржи многе дефиниције и писана је неразумљивим језиком.
310. Меденица, Радосав
Вишњићева и наша старинска народна песма. — Н. С., 1935, књ. XLVI, бр. 7, стр. 496—507.
Код Вишњићевих песама разликујемо оне које је он прихватио и оне које је сам испевао. Анализирају се песме које је он испевао; као најбоља оцењује се *Почетак буне на дахије*.
311. Милићевић, Андрија
Prispevku k posnóni basnické činnosti Siegfriede Kappera 'podava Dr Zan Hrejči. V. Praze, 1811. — 1911, књ. XXXII, бр. 2, стр. 153—154.
Приказ књиге С. Капера, значајног преводиоца наших народних песама на немачки и чешки. Упоређујући оригинале песама с преводом, аутор приказа је констатовао да је Капер многе песме препричао или препевао искувише слободно.
312. Милојевић, Б. Ж.
Јован Цвијић — Научни развитак и особине. — Н. С., 1937, књ. L, бр. 2, стр. 117—120.
Истиче се Цвијићев рад на проучавању народног живота, а посебно проучавање психичких особина становништва у разним областима.
313. Милојевић, М. Б.
Неколика проматрања о етнографији македонских Словена. Написао Др. Ј. Цвијић (Прештампано из „Дела“, Београд 1906). — 1906, књ. XVI, бр. 7, стр. 550—553.
Приказ чланка Ј. Цвијића у коме се истиче да Цвијић као и грчки писци Г. Г. Казазиз и Кербеци убраја скопску и тетовску област у Стару Србију. Напомиње се да македонски Словени немају осећање народности. Име Бугари не означава народност него људе простијег начина живота. За лингвистичке анализе да ли је словенско становништво Македоније српско или бугарско нема довољно поузданих података.
314. Милојевић, Милоје
Гусларска утакмица у Београду. — Н. С., 1927, књ. XXII, бр. 7, стр. 548—551.
Гусларско друштво „Српско коло“ основано је 1923. у Алипашином Мосту код Сарајева. Друштво је приредило такмичење гуслара: прво 1924. у Алипашином Мосту (такмичари су били из сарајевске, мостарске и дубровачке области); друго 1925. у Сарајеву (такмичари су дошли из целе земље). Треће такмичење је одржано у Београду са предтакмичењем у Сарајеву. Истиче се да је сваки од гуслара имао свој начин гуслања, који је условљен размаком прстију при стављању на жицу.
315. Милојевић, Милоје
Владимир Р. Борчевић и његов однос према народном музичком благу. — Н. С., 1938, књ. LIV, бр. 8, стр. 548—554.
Међу најзначајнија мелографска остварења В. Борчевића убрајају се *Народна певанка, Српске народне мелодије*, књ. I, и *Мелодије из Јужне Србије*, књ. II. Значајан је његов рад на сакупљању и описивању народних инструмената и игара.
316. Милојевић, Милоје
О типу народних мелодија Јужне Србије по њиховој израженој снази. — Н. С., 1939, књ. LVI, бр. 6, стр. 441—446.
Нашу народну музику карактерише доњи слој, клича словенске особености, доказ расног јединства, и горњи слој који је диференциран. У формирању горњег слоја јужносрбијанских мелодија значајан је елемент оријенталног. Мелодија је симе-

- трично рабена: дељена у делове, фразе, периоде на бази истог облика такта и истих трајања.
317. Милутиновић, Сава
Косовска легенда. — Н. С., 1940, књ. LIX, бр. 4, стр. 257—264. Косовска легенда добија свој пун израз у XVII веку; тада су певане песме о њеним јунацима. Историјски догађај је оно што је узето из историје, а остало је надограђивао народ, откривајући стање духа и схватања вредности света.
318. Мирковић, Никола
Један занимљив прилог југословенској фолклористици. — Н. С., 1932, књ. XXXVII, бр. 5, стр. 375—377.
Белешка о студији Најдена Шејтанова о бугарској сексуалној филозофији израженој у народним умотворинама („Филозофски преглед“, бр. 3, стр. 32). Даје се граница географске распрострањености области најкарактеристичније „сполне маште“. Полази од повике, народне песме и трагова у пристојним песмама, истичући да се без познавања еротских схватања бугарског народа не може схватити ни њихова карактерологија.
319. Мирковић, Никола
Један прилог карактерологији бугарског народа. — Н. С., 1933, књ. XXXIX, бр. 1, стр. 67—71.
Аутор приказа истиче да се у закључном делу студије Н. Шејтанова *Духът на отрицание у Българина* („Филозофски преглед“, IV, 1933) наглашава да би бугарска национална филозофија требало да се израђује на темељу снага које извиру из радости народне сексуалне филозофије. Негативно обележје карактера Бугарина огледа се у узречници „бугарска посла“. У географском смислу разликују се негативизам равничара (апатија) и негативизам планинаца (револт против свега и свачега). У формирању негативног карактера имају различит удео друге народности: влашко-цинцарска (подмуклост), циганска (вероломност), јеврејска (материјализам) и јерменска (хохштаплерство).
320. Мирковић, Никола
Један балканистички зборник. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 2, стр. 152—158.
Белешка о покретању часописа »Revue internationale des études balkaniques«. Часопис излази од 1934, издаје га Институт за балканологију, а уређују П. Скок и М. Будимир. Прва свеска доноси чланак В. Чајкановића *Једна давна словенска бајка код Византинца*, Е. Шневајса *Тући утицаји на обичаје Србо-Хрвата*, Т. Капходана *Игра с кашичицама код Руса, Словена и Арбанаса*, С. Стефановића *Легенда о зидању Скадра* и Д. Костића *Историјска личност Милош Обилић*.
321. Миљковић, Бранислав
„Српске народне приповетке“. — Н. С., 1929, књ. XXVII, бр. 8, стр. 640—641. # Б. М.
Приказ књиге В. Чајкановића која је подељена на седам група: приче о животињама и басне, бајке, мушке приповетке, веровања, приповетке кратке већином шaljиве, скаске, легенде. Приказивач скреће пажњу на предговор у коме се разматрају порекло наших приповедака (утицај грчко-арбанашки у Србији и Црној Гори, немачки код Словенаца и Хрвата, мабарски у Војводини“) и однос између песама и приповедака. Такође се осврће на веровања, кумство и побратимство, српске демоне и виле, крсно име, те на место ових мотива у приповеткама.
322. Миљковић, Бранислав
Две књиге народних песама. — Н. С., 1930, књ. XXX, бр. 3, стр. 226—229.

Приказане су књиге Новице Шаулића *Српске народне тужбалице* (101 пример) и *Српске народне песме* (113 примера). Напомиње се да су песме варијанте песама које је забележио Вук.

323. Миљковић, Бранислав

Зборник јуначких епских песама. — Н. С., 1931, књ. XXXIII, бр. 7, стр. 536—539.

Зборник који се приказује садржи 170 народних песама, лепих али и слабијих варијанти. Уредници и писци предговора су П. Петровић и В. Витезица, а још два предговора написали су Љ. Стојановић и Н. Т. Петровић.

324. Миљковић, Бранислав

Наша народна поезија. — Н. С., 1930, књ. XXXI, бр. 7, стр. 536—537. # Б. М.

Приказ књиге у којој се више разматрају дотадашња истраживања него што се дају новине: писано је о постанку народне песме, сакупљачима, подели песама...

325. Митић, Милан

Др. Нико Жупанић, Систем историјске антропологије балканских народа. Београд 1909 (Из „Старинара“ за 1907—1908. годину). — 1909, књ. XXII, бр. 12, стр. 944—950.

Истиче се да је основни задатак Жупанићеве студије да утврди физички развој и узајамност утицаја народа прошлости и садашњости „Балканског полуострва: Илира, Хелена, Новогрка, Арбанаса, Срба и Бугара. По Жупанићевом мишљењу могао би се поставити физиолошки закон односа народа према времену, у физичком смислу „Столећа могу изменити физис и психу народа“. Физичка промена народа не значи и промену расе. У доба Перикла, у Босни (око Романије) живео је народ дуге лобање, док је бракикефалан елемент био у мањини. Претпоставља се да гласначке долихоидне лобање припадају Илирима, носiocима културе гвозденог доба. Закључује се да су Илири припадали ксантодоликефалији, а по језику су били индоевропљани. У трећој глави расправља се о Арбанасима које карактеришу кратка округла лобања, тамна комплексција и висок узrast. У правцима према насељима Југословена, Арбанаси су нижи и светлије комплексције. У четвртој глави се расправља о физиоантрополошком и језичком упоређењу античких Илира са Арбанасима. Ксантодоликефални Илири су се од халштатског доба до данас променили у округлоглаве и тамнокосе Арбанасе. Узроке овим променама не треба тражити у Хеленима, Трачанима, Келтима или Словенима. Новогрци представљају контраст својим прецима који су се одликовали долихоидним лобањама и светлом комплексцијом. Према Жупанићевом мишљењу, Срби су се населили у два наврата у VI и VII веку. Бугари су детаљно проучени што се тиче антрополошких мерења. Североисточна Бугарска има најмање људи плавог типа, што је последица додир са монголским народима. Становништво западне Бугарске и западне Македоније приближава се Србима. Закључује се да су Илири, Грци и Југословени изгубили плаву корист тамне комплексције и дугуљаст облик лобање.

326. Митровић, Јеремја

Тужбалица у светској књижевности од Војислава М. Бурића. — Н. С., 1940, књ. LXI, бр. 3, стр. 382—384.

Приказ књиге у којој је дат историјски развој тужбалице. Она је одувек имала два непријатеља: власт и схватање да културном човеку не приличи да гласно изражава бол. У стиховима и мотивима открива се снага тужбалице; њена особеност открива се и у мелодији и ритму.

327. Михаиловић, Иван
Народна поезија (Павле Поповић, Најновији радови о нашој народној поезији, Београд 1932). — Н. С., 1932, књ. XXXVIII, бр. 8, стр. 638. # Ив.
Осврт на преглед радова о нашој народној књижевности који је сачинио П. Поповић. По његовом мишљењу, најбољи су радови Ј. Продановића *Наша народна књижевност*, Г. Геземана *Ерлангенски рукопис* и Хасанагиница, Н. Банашевића *Епске песме Јужних Словена* и Јакобсонов рад *Прилози компаративном проучавању словенског десетерца*.
328. Мокрањац, Стеван
Српске народне песме и игре из Левча. Предговор Ст. Мокрањца. — 1902, књ. VII, бр. 3, стр. 216—227.
Одговор Стевана Мокрањца на реферат Г. Јоксимовића у коме побија примедбе које су му учињене.
329. Московљевић, Милош С.
Приказ књиге која говори о Јужним Словенима. Посебна пажња је обрађена међусобном односу Словена и њиховом односу према суседним народима. Дати су важнији етнографски статистички извори за поједине Словене и кратки статистички подаци направљени према најновијој документацији.
330. Московљевић, Милош С.
Проф. Т. Д. Флоринский: Этнографическая карта Западного Славянства и Западной Руси. Киев 1911. — 1912, књ. XXVIII, бр. 3, стр. 232—235. *Heroic ballads of Servien—Translated into engl. verte by George Rapal Noyes and Leonard Bacon. Boston 1913*. — 1914, књ. XXXII, бр. 4, стр. 318—319. # М. С. М.
Преводилац је користио преводе С. Станојевића, а препеве је направио Ј. Бејк. Песме су углавном узете из Вукових збирака и *Прегледа српске књижевности* П. Поповића.
331. Недељковић, Душан
Бугарин као симбол у нашој народној лирској песми. — Н. Н., 1925, књ. XVI, бр. 5, стр. 366—372.
Анализом песама *Јова чобанин* и *Бећар Мара* и *Пера Бугарин* долази се до закључка да Бугарин у српској народној песми представља симбол чулности, личног интереса и егоизма. Народни песник је тиме изразио један део свога схватања бугарског народног карактера и осведочио своје познавање бугарске народне типичности, подвлачећи једну њену црту.
332. Недељковић, Душан
Сунчева сестра и добар јунак. — Н. С., 1928, књ. XXV, бр. 4, стр. 342—348.
Милош Бурић у студији *Мит о сунчевој сестри* закључује да су Јужни Словени открили у сунчевој сестри стварност до које људско сазнање не може доћи. Народ сматра да човеку није дато да спозна савршену лепоту. Недељковић заступа гледиште да је та савршена лепота достижна одабранима, нпр. добром јунаку који је сам надвисио природу.
333. Недељковић, Душан
„Изабелина боја“ у нашој народној поезији. — Н. С., 1931, књ. XXXIII, бр. 1, стр. 41—43.
Изабелину боју (сиво-жуту) добијају кошуље печалбара који су одвојени од својих драгана. Носе само једну кошуљу која временом посиви и пожути; кошуља такве боје је симбол верности. У бројним песмама налазимо потврду за ово гледиште.
334. Недељковић, Милорад
Прилози проучавању виолентног тита. — Н. С., 1922, књ. VI, бр. 3, стр. 197—203; бр. 4, стр. 279—285.

- Подстакнут студијом Јована Цвијића о виолентном типу динарских Срба, М. Недељковић је написао овај чланак. Код виолентних типова наилази се на велику сличност са случајем дебријума интерпретације. Симптоматични су њихов еготизам, хипертрофирана самосвест, необуздана амбициозност и претенциозност, затим претерана осетљивост и ограничена моћ самокритике, неактивност, болесна концентрисаност на једну тему. Виолентни типови и оболели се разликују по *ремизи*. Виолентан тип се среће у области динарских планина. Узимајући сумарна знања из етнопсихологије, овај тип је карактеристичан за планинске и топле пределе. У етиологију виолентности могли би се убројити следећи елементи наследства; спољашњи фактори, тежак живот брвана и жарка клима.
335. Ораховић, Стјепан
Време постанка косовске поезије. — Н. С., књ. XXXVII, бр. 2, стр. 107—119; бр. 3, стр. 196—203.
Према духу који одражавају претпоставља да су песме косовског циклуса настале крајем средњег века. Аутор поставља границе од 1389—1492. јер се у XVI веку мењају историјске и књижевне прилике. Слично гледиште имао је и С. Новаковић.
336. Павловић, Виктор
Нова талијанска збирка српских и хрватских народних песама. — 1913, књ. XXXI, бр. 11—12, стр. 939—945.
Пјетро Касандрић је објавио превод наших песама 1884, а 1913. је штампао другу збирку допуњену са седам нових песама преваних у десетерцу. Пре њега је наше песме на италијански преводио Томазео.
337. Павловић, Лепосава
Песме живота и смрти у народној песми. — Н. С., 1940, књ. LXI, бр. 2, стр. 106—109.
Напомиње се да је словенски утицај видан на румунску народну песму. У румунским песмама се осећа дух заједништва румунских сељака, а преовлађује тон побожности или лиризма. Обреди имају значајну улогу у животу, па и у песми; то су врадбинске песме,¹ тужбалице и божанске химне. Границе смрти нису јасно изражене, мисао их са лакоћом спаја.
338. Павловић, Љубомир
Нов тип насеља. — 1905, књ. XIV, бр. 5, стр. 352—367.
Цвијићевим типовима села (старовлашко, власинско, скопско, мачванско, читлучко) додаје се и љишки или башки тип села који се среће у колубарској области, уз ток реке Љига до реке Башке.
339. Петровић, Анте
Јужнословенске народне пјесме и пјевање о Матију Корвину, краљу Угарске. — Н. С., 1933, књ. XXXIX, бр. 2, стр. 157—158.
Приказ рада Бартоломеја Калвија *I canti popolari slavi e la saga di Mattia Corvina*. Истиче се да Корвина проучавају на основу песама Штрекељевог зборника. Словенци су позајмили лик краља Марка и Матије Корвина, па су у личности измешани у словенској епизи.
340. Петровић, Петар Ж.
Ватра у обичајима и животу српског народа (I, Српски етнографски зборник, књ. LXV). — Н. С., 1930, књ. XXX, бр. 2, стр. 148—153
Приказ студије С. Тројановића. Поздравља се напор, али се замера због неких закључака и претпоставки: непрецизно одређен географски положај неких села; веза између Сунца и ватре.
341. Петровић, Растко
Народна реч и геније хришћанства. — Н. С., 1924, књ. XIII, бр. 7, стр. 526—538; бр. 8, стр. 599—614.

Наш народ је у току различитих епоха историје подлегао различитим генијима хришћанства, црпећи из овога час мотив свежине, час мотив бола, симболичне мотиве Страсне недеље и Голготе и најзад смисао апокалиптичног надахнућа, чуда и преображења. Наше народно песништво није ни искључиво хришћанско ни митолошко, јер уколико је народни певач бивао инспирисан хришћанством, он никад није имитатор црквене или хришћанске поезије. Хришћанство је у Малој Азији, у Антиохији, Египту, где му је била колевка, живело доцније својим мистеријама као некад друге многобројне тамошње религије, али је за Европу значило нову и заједничку цивилизацију.

342. Погодин, Александар
Српски превод финског народног епоса. — Н. С., 1935, књ. XLVI, бр. 7, стр. 547—550.
Критички приказ превода Ј. Чајкановића *Калевале* (Хелсинки 1935). Садржи првих 25 песама у предговору. Погодин се залаже за естетску анализу дела, истичући да би дело требало проучити компаративно, историјски и филолошки.
343. Погодин, Александар
Једна Пушкинова прерада српске народне песме. — Н. С., 1936, књ. XLIX, бр. 3, стр. 222—223.
Истиче се да је Пушкин ценио наше народне песме; неколико песама је превео и објавио у књизи *Песме западних Словена*. Песму *Коњ се срди на свог господара* (Вук, I, 374), Пушкин је прерадио јер му се чинило да се она веома разликује од руске народне песме, али је задржао исту метрику (једанаестерац).
344. Погодин, Александар
Превод „Слова Игорова“. — Н. С., 1939, књ. LVIII, бр. 6, стр. 380
Осврт на превод који се појавио у време кад је француски научник Андре Мазон посумњао у аутентичност овог дела и у време његовог постанка. Шајковић је истомисљеник руских научника који се не слажу са Мазоновом хипотезом.
345. Поповић, Владета
Told in Serbia. Fifteen Peasant Tales Translated in English by G. Grant. — Н. С., 1930, књ. XXX, бр. 3, стр. 238.
Приказ енглеског издања које садржи 15 приповедака узетих из Вукових збирка. Излазак све књиге забележен је у *The Times Literary Supplement* уз похвалу.
346. Поповић, Душан
Психичке црте Цинцара (Грка). — Н. С., 1927, књ. XXII, бр. 4, стр. 249—257.
Цинцари су имали основне способности добрих трговаца, али оно што се за њих обично везује јесте тврдичлук. Материјалистичка схватања унели су у верски живот и цркву. Они нису напуштали своју веру, нису се исламизовали. Побожни и веома патријархални, много су држали до црквеног церемонијала. Код њих је веома развијен култ Св. Димитрија и Св. Константина, а у мањој мери Св. Наума и Св. Параскеве. Од већих светаца поштују Св. Атанаса, Св. Николу, Св. Јована, Св. Георгија и Св. Михајла. Желели су да буду сахрањивани у црквама. Њихови гробови су били обележени скупим крстовима и плочама јер су хтели да оставе траг иза себе. Цинцари су знали многе језике, између осталих грчки, арнаутски, српски. Њихове негативне особине (ограниченост, себичност, цинизам) чинили су да се стиде свог имена и да га се одричу.
347. Поповић, Душан
Одметање у хајдуке. — Н. С., 1929, књ. XXVIII, бр. 6, стр. 446—452.
Расправља се о мотивима одметања у хајдуке: вера и слобода. Мање значајни мотиви су материјална корист, лични и тренутни

разлози. У чланку се такође говори о начину живота хајдука према подацима из народних песама и предања.

348. Поповић, Душан
Наш народни живот. — Н. С., 1929. књ. XXVIII, бр. 8, стр. 639—640.
Под овим насловом изишле су две књиге Тихомира Борђевића (Београд 1930). Прва књига садржи чланке: *Наши народни обичаји*, *Наши сеоски занати*, *Наша народна уметност*, *Наша народна ношња*, *Коса у Јужних Словена*, *Наше старо оружје*, *Љубодержство*, *Коњи и оружје као знаци положаја и старешинства*. Друга књига садржи чланке о браку и обичајима: *Целибат*, *Брак*, *Доба за женидбу и удају*, *Ред при женидби и удају*, *Чудновате људске чини*, *Куповина и отмица девојака*, *Лажни младожења и лажна млада уместо правих*, *Девојачка невиност*, *Сватовско гробље*, *Полигамија*, *Полиандрија*, *Једна казна за жене*.
349. Поповић, Душан
Тих. Р. Борђевић, Наш народни живот, X, Београд 1934. — Н. С., 1934, књ. XLI, бр. 5, стр. 391. # Д. Ј. П.
Приказ X књиге *Наш народни живот* која доноси прилоге за познавање живота Турака и Албанаца, затим прилоге о разним обичајима нашег народа, нпр. *Товијине ноћи*, *Кривичне празновернице*, те *Личности и прилике из Војводине*, *Национална мисао и њено ширење*.
350. Поповић, Душан
G. Gesemann: Kultur der Südslawen (Bulgarien, Serben, Kroatien, Slowenen) u: Handbuch der Kulturgeschichte. Lieferung 33. Akad. Verlagsgesellschaft Athenion Postdam 1936. — Н. С., 1937, књ. LI, бр. 5, стр. 393.
У овој књизи су приказане географске и геополитичке основе културе Јужних Словена, поједини културни појасеви (старобалкански). Приказане су и миграције, турски елементи културе на Јадрану, средњоевропски, немачки културни појас.
351. Поповић, Павле
Црногорским књижевницима. — 1901, књ. IV, бр. 5, стр. 397—399; бр. 6, стр. 478—479. # П. П.
Позивају се црногорски књижевници да прикупљају песме и предања о јунацима Његошевих дела у *Шћепану малом* и *Слободијади*. Дају се детаљна упутства за начин прикупљања.
352. Поповић, Павле
Ј. Памучина, Шаливе српске народне приповјетке. — 1903, књ. IX, бр. 4, стр. 308—315; бр. 5, стр. 373—380.
Преглед објављених збирака „народног блага“: пословица, загонетака, песама и приповедака. После Вука, на сакупљању и издавању радили су Атанасије Николић (две свеске), Јован Војиновић (збирка од 15 приповедака), клирици босанских франџеваца у Бакову (*Босанске народне приповјетке*), Борбе Стефановић (збирка од 25 приповедака), Димитрије Алексић (шест кратких приповедака), Коста Ристић и Васа Лончарски (десет приповедака), Андра Гавриловића (*Из душе народне*). На шаливним приповеткама радили су Вук Врчевић (625 штампаних приповедака), Милан Станић-Драгачевац (*Српске народне песме и народне приповетке*, 1869, а 1862. *Драгачевка* — 37 кратких приповедака), Манојло Кордунаш (38 приповедака), Лука Грбић-Бјелокосић (приче из Босне и Херцеговине) и Ј. Памучина (28 приповедака). Приказивач замера Памучини што не наводи одакле су приповетке узете. Анализом приповедака изнесе се заједнички мотиви са приповеткама из других збирака.
353. Поповић, Павле
Из наших народних приповедака. — 1903, књ. IX, бр. 5, стр. 353—362.

Неки мотиви из наших приповедака су слични или идентични са онима у делима светских књижевника. Интересантно их је наћи и упоредити; нпр. мотиви из *Млетачког трговца*, погодба Шајлока и Антонија, преоблачење Порције и њено суђење, судбина уцена Шајлока, налазе се у приповеци из Босне *Драм језика* (штампана у „Колу“ 1847, уредник Станко Враз или фра-Ј. Ф. Јукић). Слични мотиви срећу се и у приповеци *Србин и чивутин*. Мотив шуме из *Магбета* садржи Вукова приповетка *Једна гобела...* Среће се и у две народне песме Владимира Кра-сића. Ови заједнички мотиви вероватно воде порекло од старог заједничког блага општеевропске средњовековне књижевности. Мотив из *Магбета* и мотив шуме, Шекспир је могао узети од старог енглеског хроничара Холиншеда. Основни мотив из *Млетачког трговца* дошао је до Шекспира из књига *Gesta Romanorum* (1342) и *Il Pecorone* (*Gesta* води од Далалапосовог романа у стиховима). Тај исти мотив је могао доћи у нашу приповетку преко *Gesta Romanorum* коју је Матија Живковић познавао и из ње црпао приче за проповед. Преко њега или неког другог католичког проповедника, та прича је ушла у народ.

354. Поповић, Павле
Из наших народних приповедака. II. Волтеров „Задиг“ и наше припо-ветке. — 1904, књ. XII, бр. 6, стр. 1061—1068.

Мотив из Волтеровог *Задига* о анђелу пустињаку срећемо и у нашим легендама и приповеткама. Пут тих предања до наше књижевности не може се поуздано утврдити.

355. Поповић, Павле
Неколики списи о српским народним песмама. — 1907, књ. XVIII, бр. 2, стр. 146—148. # П.

Потреби да се систематски изложи како су наше народне песме примљене и пропраћене у свету одговориле су студије М. Гурчина *Das serbische Volkslied in der deutschen Literatur*, Leipzig 1905, и Петостони (*српски*) *трохеј* (СКГ, књ. XV, 1905), С. Лу-серна *Die Südslavische Balade von Asan-agas Gattin und ihre Nachbildung durch Goethe*, Berlin 1905, М. Мурка *Die serbocroat-ische Volkpoesie in der deutschen Literatur*, Archiv für slav. Phil., XXVIII, 1906.

356. Поповић, Павле
Радови Б. Поливке. — 1907, књ. XVIII, бр. 2, стр. 158. # П.

Признати истраживач паралела словенских народних припове-дака осврнуо се на књиге Ф. Лоренца *Sloveninziische Texte*, 1906 (*Zeitschrift des Vereins für Volkskunde in Berlin*, 4, 1906), и А. Мајера *Russische Volksmärschen*, 1906 (*Archiv für slav. Phil.*, II, III, 1906), Поливка је такође објавио приказ збирке пословица Русина које је сакупио Иван Франко (*Archiv...*).

357. Поповић, Павле
Светислав Стефановић, Приповетка о девојци без руку (реферат у „Делу“, 1906, за XII). — 1907, књ. XVIII бр. 9, стр. 685—691.

Одговор П. Поповића на критику његове студије *Приповетка о девојци без руку*. На Стефановићеву примедбу да је прихватио Сишијеову поделу на два типа приповедака о девојци без руку, Поповић је одговорио да остаје при свом документованом твр-ђењу да најкомплетнију приповетку са овим мотивом представ-ља француски роман из XIII века *Манекина*, који је и извор за нашу приповетку. На замерку да није тражио извор у визан-тијској књижевности, Поповић подсећа да је тема француског романа византјска, али да је у средњем веку имала двадесетак обрада, па према томе припада средњовековној књижевности.

358. Поповић, Павле
Преглед народне књижевности. — 1907, књ. XIX, бр. 2, стр. 108—113; бр. 3, стр. 190.
 Под народном књижевношћу подразумевају се: поезија (лирске песме, обично у десетерцу са обиљем мотива; епске песме дугог или кратког стиха; опевају сличне мотиве, а разлика је у дужини стиха) и проза (женске приповетке — гатка и бајка — и мушке). Садрже нове и интернационалне мотиве.
359. Поповић, Павле
Из наших народних приповедака. III. Шекспиров „Цимбелин“ и народне приповетке. — 1913, књ. XXX, бр. 9, стр. 668—676.
 У једном делу Шекспировог *Цимбелина* среће и мотив опкладе о верности жене, вероватно узет из *Декамерона*. Овај мотив је обрађен у француском роману, шпанским драмама, италијанским и мабарским еповима, руским билинама, грчким песмама, у нашим приповеткама (*Правда не гине*) и песмама (*Ибрахим и Марко*, *Марко Краљевић* и *Бура Големовић*, *Љуба Јанковић Стојана*). Овај мотив је детаљно проучаван у светској књижевности.
360. Поповић, Павле
Из наших народних приповедака. IV. Биргер и наше приповетке. — 1913, књ. XXX, бр. 11, стр. 835—843.
 Предмет Биргерове баладе *Леонора* налазимо у немачкој традицији. Међутим, мотив о Леонори познају скандинавска, шведска, данска, енглеска, мабарска, хеленска, римска, исламска и југословенска предања. Циклус о Леонори се изучава почевши од 1773. године. Код нас су се тиме бавили И. Сазановић, Н. Анђус, М. Медић, Ј. Шишманов, Б. Поливка, А. Гавриловић и В. Ђоровић. Павле Поповић разматра студије поменутих аутора дајући исцрпне податке, а затим анализира 14 варијанти прича о Леонори и додаје још 4 које је сам открио.
361. Поповић, Павле
Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор. — Н. С., 1921, књ. IV, бр. 1, стр. 66—70.
 Белешка о оснивању часописа на иницијативу В. Чајкановића, В. Ђоровића, М. Ивковића, П. Стевановића, Т. Борђевића. Дат је садржај I књиге.
362. Поповић, Петар
Народно неимарство од А. Дерока. — Н. С., 1939, књ. LVIII, бр. 8, стр. 509—510.
 Осврт на књигу која је намењена студентима, али је корисна и за научнике који се баве народном архитектуром. Књига садржи опис древних конструкција, димњака, намештаја, гвоздених предмета, керамике, већином из брдских крајева око Лима.
363. Потокар, Тоне
Jakob Kelemina: Bajke in pripovedke slovenskega ljudstva. — Н. С., 1931, књ. XXXII, бр. 2, стр. 175. # Т. П.
 Белешка о изласку из штампе књиге која доноси избор словеначких бајки и приповедака. Келемина у уводу пореди словеначко и српскохрватско прозно стваралаштво, нарочито оно објављено у Вуковим књигама.
364. Потокар, Тоне
Kocbek-Sašelj: Slovenske pregovori, prilike in reki. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 1, стр. 83—84. # Т. П.
 Белешка о изласку из штампе књиге која садржи око 5.000 пословица. Сакупили су их углавном Франц Кочбек и Иван Шаšel, предговор је написао В. Чајкановић.

365. Потокар, Тоне
Slovenska Krajina (Zbornik ob petnajstletnici osvobojenja, uredil Vilko Novak. Beltinci 1935). — Н. С., 1935, књ. XLV, бр. 7, стр. 549—551.
Белешка о зборнику који поред културноисторијских чланака доноси прилог географском познавању области (Светозар Илишић), *Гласовје Цанкаровског дијалекта* (Август Павел) и прилоге о етнoлошкој и језичкој подели Словенске Крајине.
366. Продановић, Јаша М.
„Кићине песме“. — Н. С., 1924, књ. XII, бр. 2, стр. 75. # Ј. М. П.
Белешка о изласку из штампе збирке народних песама које су објављиване у „Кићи“; најбројније су обредне и обичајне. Уз песме су дати подаци о крају одакле потичу, као и тумачење непознатих речи и израза.
367. Продановић, Јаша М.
О женским народним песмама. — Н. С., 1925, књ. XIV, бр. 2, стр. 119—122.
Чланак представља део расправе која се штампа уз *Антологију женских народних песама*. Аутор излаже о религиозном (хришћански бог и свеци имају особине паганских божанстава; присутни су сујеверје, трагови и мотиви из паганског доба; дубоке побожности нема — бога моле да би се човеку нашао у невољи), естетичком (посебно изражено у опису мушке и женске лепоте, одећи и понекад природе), социјалном (мали број песама) и моралном осећању (изражава се „примитивно и некултурно осећање одмазде и освете“). Напомиње се да је етнички моменат у женским песмама важнији од етичког.
- 368., Продановић, Јаша М.,
Антологија женске народне лирике. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 1, стр. 66—70.
Одговор на Стајићеву критику Продановићеве *Антологије* („Летопис Матице српске“, март 1925). Продановић сматра да су замерке неумесне.
369. Продановић, Јаша М.
Збирке народних песама. — Н. С., 1925, књ. XIV, бр. 5, стр. 367—375.
Током 1923. и 1924. године изишао је из штампе већи број збирка: *Истарске народне песме* (љубавне, дечје, сватовске и нарицаљке), *Приповедне словенске народне песме* (јуначке, легенде, приповедне и песме о биљу и животињама), *Бугарски народни песни от Македонија* (обредне, свадбене, љубавне, баладе, породичне, краће песме, хајдучке и слободарске), *Српске народне песме, I, Немањини* (издао Одбор за народну просвету Министарства просвете), *Српске народне песме* (приредио Драгутин Костић; садржај одговара првој књизи Вукових песама, али су неке изостављене, а унето је 14 нових) и Брентанове *Chants populaires des Serbes* (мушке и женске песме, у стиху и прози).
370. Продановић, Јаша М.
А. Н. Афанасијев: *Руске народне приче за децу, превео Драг. Михајловић, Загреб*. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 6, стр. 478—479. # Ј. П.
Белешка о изласку из штампе збирке која садржи 18 прича. Напомиње се да све приче нису чисто руског порекла, него и општесловенског и индоевропског.
371. Продановић, Јаша М.
Двадесет народних приповедака. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 6, стр. 472. # Ј. П.
Белешка о изласку из штампе збирке коју је сачинио Андра Гавриловић. Уз сваку приповетку наведена је напомена о мотиву и варијантама у стиху и прози.

372. Продановић, Јаша М.
Из старих ризница. 1. Петнаест српских народних песама. Уредио Веселин Чајкановић, Београд 1925. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 7, стр. 560.
Збирку која се приказује саставио је В. Чајкановић. Уз песме се налазе биографски подаци о гусларима, коментари песама и непотпун речник непознатих речи. Продановић примећује да у збирку нису ушле најбоље песме, пошто је састављачев критеријум био морална страна песама.
373. Продановић, Јаша М.
Contes slovaques traduits par Ivan et Henri d'Armentières. Genève 1926. — Н. С., 1926, књ. XVIII, бр. 4, стр. 312—314.
Приказ збирке словачких народних приповедака. Запажа се да су многи мотиви заједнички нашим и словачким народним приповеткама.
374. Продановић, Јаша М.
Кићине песме, збирка српских народних песама. Књига друга. Издање уредништва „Киће“, Београд 1926. — Н. С., 1926, књ. XVIII, бр. 8, стр. 624—625. # Ј. М. П.
Белешка о изласку из штампе збирке која садржи песме разних родова. Запажа се да подела није доследна, јер су за критеријум истовремено узети садржај песама, основни тон, дужина и намена.
375. Продановић, Јаша М.
Бајке и гатке за младеж. — Н. С., 1930, књ. XXX, бр. 3, стр. 206—210.
Белешка о издањима библиотеке „Нова зора“: *Омиљене бајке, Одабране бајке, Илустроване бајке, Одабране приче и Илустроване приче.* Замера се због недоследности наслова.
376. Продановић, Јаша М.
Морална и хумана осећања у српској народној поезији. — Н. С., 1931, књ. XXXII, бр. 3, стр. 202—217.
Малобројне су народне песме у којима се исказују морална и хумана осећања — јавиле су се углавном онда кад је требало бранити домовину. Неке песме имају за идеал правду, а тежњу ка њој као основни морални кодекс. У неким песмама је истакнуто хумано и религијско осећање (прашта се живот непријатељу). Бројније су песме у којима се кажњавају греси и зли поступци. Увиђа се недоследност у кажњавању, вероватно зато што она и постоји као животна истина.
377. Продановић, Јаша М.
Самоубиство у народној поезији. — Н. С., 1931, књ. XXXII, бр. 6, стр. 464—474.
Јунаци епских песама односе се према смрти с презиром. У случајевима кад се живот мрзи и презире, јунаци завршавају самоубиством. Овај мотив је чешћи у лирским песмама. Јунаци се убијају због несрећне љубави: кад једно од драгих умре, кад се растављају двоје младих, када девојку дају недрагом или младића невољеној девојци, када једно од заљубљених оставља друго. Наилази се и на самоубиство мајке из родољубивих и верских разлога. Самоубиство се сматра грехом.
378. Продановић, Јаша М.
Психолошка опажања и логичка расуђивања у народној поезији. — Н. С., 1931, књ. XXXII, бр. 7, стр. 535—544; бр. 8, стр. 618—627.
У овој студији су анализирани елементи психолошког у народним песмама: снага туге и задовољства, последице љутине и гнева... наводе се поруке, изреке, праведна суђења, пословично изражена у народној песми. Закључује се да се прави израз народне мудрости налази у пословицама.

379. Радовановић, Михаило
Југославија — Географско-статистичка и етнографска студија о броју Срба и Хрвата. — Н. С., 1939, књ. LVIII, бр. 6, стр. 350—355; бр. 7, стр. 419—426; бр. 8, стр. 480—487.
Статистички подаци о величини територије, броју становника, прираштају и вероисповести за 1921, 1931. и 1939. годину.
380. Радовановић, Михаило
Муслимани Босне и Херцеговине. — Н. С., 1940, књ. LXI, бр. 1, стр. 31—37.
У чланку се истиче да су у Босни и Херцеговини извршена два асимилациона процеса: исламизовање великог броја динарског српског становништва и етничка асимилација досељених ослобођених Турака који су усвојили српскохрватски језик, а очували ислам.
381. Радовановић, Михаило
Еволуција етничких односа у Босни и Херцеговини. — Н. С., 1940, књ. LXI, бр. 4, стр. 276—679.
У току новије еволуције етничких односа у Босни и Херцеговини од 1910. до 1940, проценат православних Срба порастао је са 20,4% на 21,7%, а проценат муслимана је опао са 32,7% на 31,2% због великог исељавања мухаџира у доба анексионе кризе.
382. Радовановић, Михаило
Становништво Дунавске бановине. — Н. С., 1941, књ. LXII, бр. 5, стр. 384—389.
Дунавска бановина обухвата јужни део Баната, Бачке и Барање, источни део Срема и највећи део Шумадије са доњим Поморављем. Становништво је хетерогено. Наводе се статистички подаци о броју становника, верској припадности и националности за 1931. и 1939. годину.
383. Радуловић, Јован
Библиографија дела Јоаникија Памучине. — Н. С., 1938, књ. LIII, бр. 1, стр. 76—77.
Попис од тридесет библиографских јединица углавном из области народне књижевности и етнографије.
384. Радуловић, Јован
Први следбеник Вука Караџића у Херцеговини, Јоаникије Памучина. — Н. С., 1938, књ. LIII, бр. 1, стр. 34—36.
Преглед рада Ј. Памучине, сакупљача народног блага. Поред сакупљачког рада бавио се и објављивањем прилога о обичајима и народним песмама и приповеткама.
385. Ристић, Светозар
Нагонски живот у српском народном песништву. — Н. С., 1932, књ. XXXVI, бр. 7, стр. 510—518.
Чланак о снази нагона написан је према песмама из Вукових збирака. Излагање је поткрепљено навођењем стихова.
386. Ристић, Светозар
Наша народна књижевност у тумачењу Јаше Продановића. — Н. С., 1934, књ. XLI, бр. 7, стр. 498—503.
Критички приказ књиге Ј. Продановића *Наша народна књижевност*. Приказивач се не слаже с Продановићевим закључком да народни певач није способан да продре у суштину ствари и да се његове способности ограничавају на спољашње опажање. Знатно повољније се оцењује поглавље о васпитној вредности народне књижевности.
387. Сахањов, Всеволод
Руске народне скаске у новом издању: Фолклор. Директор И. М. Соколов. Скаске и предања северног краја, забележила, увод написала и коментаром снабдела И. В. Карнаухова. Изд. „Академија“ Москва

- *Лењинград 1934.* — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 1, стр. 85. # В. Сахањов (Праг).
Приказивач збирке уочава да класификација грабе није увек исправна. Већина грабе је и раније објављивана; новину представљају скаске које је забележила од деце. Скаске су прикупљене на селу после револуције. Карнаухова истиче да јој је основни циљ да скаску проучи са социолошког гледишта.
388. Симић, Стеван
Из Кратовске области. — 1906, књ. XVII, бр. 3, стр. 206—212.
Кратовска област обухвата предео у сливу Повишнице, Табановачке реке и великим делом Злетовштице. Уочавају се три културе које карактеришу становништво виших села (горња или планинска) и нижих (доња или пољска). Осим тога постоји и Шоплук који обухвата северне границе Лисеца, и криво-речку жупу Словиште. Узрочнике различитих култура треба тражити у конфигурацији земљишта, социјално-друштвеним приликама, појединим миграцијама и другом. Планински који живе високо у планинама, изоловани самим географским положајем, много су затворенији, верни старим обичајима, одећи и навикама. Пољци и Шопови су отворенији, прилагодљивији. Становништво говори српским језиком јужноморавског дијалекта, али се разликује по акцентовању речи и промени глагола. Национална свест им је на ступњу као за време Турака, а сматрају се хришћанима. Име Србин и Бугарин везано је за појам партије. Такође не сматрају се Шоповима. Ово име овде није познато као племенско, него као погрдан назив који означава неотесане, просте људе.
389. Скерлић, Јован
Проспер Мериме и његова мистификација српских народних песама. — 1901, књ. IV, бр. 5, стр. 354—366.
Велико интересовање за наше народне песме у Француској јавља се почев од 1827, после појаве Меримеових *Гусала*. Извори који су послужили Меримеу при састављању „илирских песама“ били су *Фортисово Путовање у Далмацију* и брошура *Путовање у Босну у годинама 1807. и 1808.* француског конзула А. Шомет де Фосеа. У тим песмама се осећају трагови шкотских балада, грчких песама, одједи дела В. Бекера о магији. Баладу „Милош Обилић“ добио је од Сокрочевиха, бившег сенатора Дубровачке Републике. То није била аутентична балада, него превод Качићеве песме „Старац Милован“.
390. Скерлић, Јован
Једна белешка Госпође де Стал о нашој народној поезији из 1805. — 1902, књ. V, бр. 1, стр. 78—80.
У IX глави четврте књиге *Корина*, Мадам де Стал помиње Далмацију и народне песме. „Морлачке песме“ упоређује са Осијановом поезијом, а народне певаче са шкотским бардима.
391. Скерлић, Јован
Француски романтичари и српска народна поезија. Шарл Нодје. — 1904, књ. XII, бр. 2, стр. 747—756; бр. 3, стр. 837—851.
После великог интересовања за наше народне песме изазваног преводом Фортисовог *Путовања у Далмацију* и *Корином* Мадам де Стал јављају се *Животисне шетње Шарла Бота* и *Историјско путовање у Црну Гору* Виале де Самера. Шарл Нодје је заслужан што су у француску књижевност ушли прави појмови о нашој народној песми. Он је објавио два чланка у „Илирском телеграфу“ *О Словенској књижевности*, о начину и тематички певања „илирских“ песама. У другом чланку анализира *Жалосну пјесаницу племените Асан-агинице*. Нодје се представља као преводилац песама које је написао Максим Оден, но песмарица

Смара је мистификација. Ово Нодјеово дело је инспирисало Меримеа да саставља илирске песме. Наше народне песме су заједно са грчким народним песмама, шкотским баладама и шпанским романсама утицале на француске романтичаре у периоду од 1820. до 1830. године.

392. Скерлић, Јован
Још једном о „Гуслама“ Проспера Меримеа. — 1904, књ. XII, бр. 5, стр. 981—987.

Гусле су изазвале дивљење културне јавности. Нико није сумњао у оригиналност песама, и тек је Гете открио мистификатора — Меримеа (вид. белешку 389).

393. Скерлић, Јован
Две студије о Меримеовој мистификацији српских народних песама. Т. Матић: Prosper Merime's Mystification kroatischer Volkslieder. Archiv für slavische Philologie, 1906—1907, XVIII—XIX Band; Louis Leger, de l'Institut: Une supercherie littéraire de Mérimée, La Nouvelle Revue, 15, juin 1908. — 1908, књ. XXI, бр. 5, стр. 375—380.

Приказујући Матићеву студију, Скерлић напомиње да је Матић радио као филолог дескриптивним методом и да је присвајао туђа мишљења (углавном Скерлићева). Новину представља Матићево приказивање Нодјеових чланака објављених у »Théâtre-garhe šilgien«. Приказујући Лежеов рад, Скерлић напомиње да Леже сматра да је Нодје скренуо Меримеу пажњу на наше песме. У мистификаторе, Леже убраја Шафарика који *Гусле* приписује Соркочевиху, и Мицкјевича који је из *Гусала* превео »La Morlaque à Venise« и представио га као превод са српског.

394. Скерлић, Јован
Н. Г. Чернишевски о српским народним песмама. — 1910, књ. XXV, бр. 5, стр. 383—386. # Ј. С.

У Москви је 1854. изишла књига *Пјсни народовъ* (превод Н. Берга), о којој је Чернишевски написао оцену у „Отечественныя Записки“, 12, 1854, и у „Современник“, 11, 1854. Чернишевски високо уважава српске народне песме и истиче да оне по лепоти не заостају за грчким. Да би показао лепоту песама, које за разлику од европских нису изгубиле свежину, преводи их прозно. То су углавном песме из косовског циклуса („Кнежева вечера“, „Царица Милица“, „Косовка девојка“). Чернишевски замера Бергу на избору песама и начину преводбења (одступање од смисла и духа оригинала).

395. Скерлић, Јован
Voyslav M. Yovanovitch, docteur de l' Université de Grenoble: »La Gulsla« de P. Mérimée, Etude d' histoire romantique, Preface de M. Augustin Filon. — 1911, књ. XXVI, бр. 11, стр. 874—878; бр. 12, стр. 947—951.

Приказ докторске тезе В. Јовановића која доноси многе непознате појединости о Меримеу и његовим *Гуслама*. Приказивач се не слаже са Јовановићевим мишљењем да је Меримеов рад више озбиљан прилог него мистификација, али се слаже са његовим твђењем да *Гусле* имају књижевну вредност и да обележавају тренутак француског романтизма. Јовановић излаже и историјат јављања наше народне књижевности у Француској.

396. Скерлић, Јован
Женидба Максима Црнојевића у српској књижевности. — 1911, књ. XXVII, бр. 12, стр. 931—932.

Први пут је Константин Николајевић приметно 1845. у „Подунавци“ да ова народна песма подсећа на епизоду из Дантеовог *Пакла*, на део који говори о Франћески да Римини. Ова песма је инспирисала Ј. С. Поповића да напише *Мелодраму у три дејства*,

- а Лазу Костића и А. М. Вукмановића — *Жалосно позорје према песми Женидба Максима Црнојевића.*
397. Скерлић, Јован
Вук Стефановић Караџић. — 1913, књ. XXXI, бр. 3, стр. 195—205; бр. 4, стр. 291—301; бр. 5, стр. 352—364.
 Одломак из књиге *Историја новије српске књижевности* која садржи поглавља: *Живот, Скупљање народних умотворина и описивање народног живота, Реформа књижевног језика и правописа и Општи поглед на Вуков рад.*
398. Смиљанић, Манојло В.
Смртни обичаји у Турака. Белешке Тих. Р. Борђевића. Оштампано из Годишњице Николе Чутића. Књ. XXI, Београд 1902. — 1902, књ. V бр. 7, стр. 548—550.
 Приказ студије Т. Борђевића. Истиче се да су погребни обичаји и многа веровања везана за њих, веома слични код Срба и Турака. Тешко је претпоставити да воде „порекло из старинске заједнице, или да су дошнице од Срба прешли на Турке или од Турака на Србе“.
399. Смиљанић, Манојло В.
Покајање, покајнице и корота од Ј. Ф. Ивановића. Сепаратни отисак из Гласника Земаљског музеја у Босни и Херцеговини. Сарајево 1901. — 1902, књ. VI, бр. 7, стр. 710—711.
 Студија која се приказује садржи опис жаљења за покојницима у планинским селима Црне Горе око 1880. године.
400. Смиљанић, Манојло В.
Свадебни и погребни обичаји на селу у Горњој Херцеговини. Приопћио Тома Братић. Сепаратни отисак из Гласника Земаљског музеја у Босни и Херцеговини. Сарајево 1903. — 1903, књ. IX, бр. 8, стр. 629—631.
 Приказ чланка који доноси свадбене обичаје код Срба у Невесињу, Гацком и Билећи. Свадебни обичаји почињу прошњом у којој су очувани симболи као знаци некадашње куповине девојке. Дат је и краћи опис погребних обичаја.
401. Станојевић, Станоје
Јован Н. Томић: Последње две године живота и рада харамбаше Баја Николића Пивљанина (1684—1685. година). По архивским подацима написао — Београд. Штампано у штампарији Краљевине Србије. 1901 (Прештампано из Просветног гласника за јануар и фебруар 1901. год.) — 1901, књ. II, бр. 1, стр. 71—73.
 Осврт на студију Ј. Томића која је написана на основу архивских докумената из Дубровачког архива. У опису рада и борбе хајдучке чете Баја Пивљанина, коју је унајмила Млетачка Република за борбу против Турака, огледа се тип „хајдучког живота и борбе у српском приморју“.
402. Станојевић, Станоје
Јаша М. Продановић, Наша народна књижевност. Београд 1932. — Н. С., 1933, књ. XXXVIII, бр. 4, стр. 314.
 Приказ књиге у којој се говори о психичким опажањима и логичким расуђивањима у народној поезији, о моралним и хуманим осећањима, затим о сукобу осећања, клетвама и самоубиству.
403. Стефановић, Светислав
Вуково писмо Гетеу. — Н. С., 1932, књ. XXXVI, бр. 7, стр. 552—553. # С. С.
 Белешка о Вуковом писму Гетеу од 8. XI 1923. из Лајпцига. Објављено је међу факсимилима писама одштампаних у част прославе Гетове годишњице. Писмо је дато на немачком са преводом на српскохрватски.

404. Стефановић, Тодор Вилoвски
Стари Београд. — 1911, књ. XXVI, бр. 1, стр. 46—53; бр. 2, стр. 145—152; бр. 3, стр. 217—222; бр. 4, стр. 301—309; бр. 5, стр. 373—382; бр. 7, стр. 540—546; бр. 8, стр. 623—629.

Изајашу се постанак и развитак српске вароши, затим културне и друштвене прилике у њој од 1820. до 1850. Тада се осећао велики утицај цариградске културе и фанариотских обичаја, са једне стране корисних а са друге штетних у погледу јавног морала. Црквени и друштвени обичаји одговарали су друштвеној средини која је била грчка и цинцарска. Малобројни српски живаљ је под утицајем Грка славио имендан. Тек када је „српски живаљ у чаршији узео маха“, грчки обичаји се губе и имендан се замењује славом. Слава, стари српски обичај, губи свој првобитни обичај свечарства да се слави у кругу породице. Уводи се обичај да се за славу „примају посете целог света“. Из Београда се такво празновање славе ширило на паланке. Домови су били опремљени углавном оријенталним покућством. Турска сила се још осећала, куће су зидане „ло турски“, ретки су били стаклени прозори и огледала. Кнез Михаило је 1841. године „дао први бал“. Свирале су српске банде, војне и граничарске из Панчева и Митровице. Остало је забележено да се на вечери у августу 1837. код енглеског конзула Хоџеса играло коло, затим дајч, ралопад и котилџон. У то време је у Београду постојало луткарско источњачко позориште (смештено у старој турској кафани) у коме се давао „Караџоз“. Напомиње се да је живот у српској вароши у Београду био примитиван и патријархалан, да се није много разликовао од турског начина живота, иако су Срби тежили да се што боље упознају са западњачком културом и да се ослободе источњачких обичаја.

405. Суботић, Драгутин П.
Скотов превод Хасанагинице. — Н. С., 1925, књ. XIV, бр. 1, стр. 76—77.
Скот је *Хасанагиницу* превео према Гетеовом преводу; његов рукопис је пронашао Давид Ло. Напомиње се да ће „Словенски преглед“ објавити Лоов чланак, *Прва спона између енглеске и српскохрватске књижевности*.
406. Суботић, Драгутин П.
Хасанагиница у енглеском преводу. — Н. С., 1927, књ. XXI, бр. 6, стр. 443—447.
Преглед преводa *Хасанагиница* на енглески (од 1794. до 1916, дванаест писаца је преводило *Хасанагиницу*). Посебна пажња се посвећује Скотовом преводу.

407. Суботић, Драгутин П.
Карактер, постанак и старина југословенских народних песама. Поводом дела професора Кембричког универзитета Хектора Манро Чадвика. — Н. С., 1937, књ. LI, бр. 4, стр. 262—272; бр. 5, стр. 371—378; бр. 6, стр. 431—444.

Професор Чадрик се у другом делу књиге *The Crown of Literature* бавио постанком и пореклом наших народних песама. Он разликује следеће облике народне књижевности: тип А — приповедачке песме; тип В — песме састављене углавном из говора; тип С — песме поучног значаја; тип Д — елигије и панегирици; тип Е — лична поезија која се односи на песникову осећања и искуства. Налази да су у нашој народној књижевности највише присутне песме типа А и да је наше херојско доба трајало до престанка турске власти. У нашем златном добу разликује три периода: потпуне или делимичне зависности, време турске власти, време црногорске независности. Говорећи о песмама херојског доба, он расправља о личностима, узроцима војевања, историјском и неисторијском пореклу јунака, о при-

поведању натчовечанских особина, о натприродним бићима и о свету богова. Посебно интересовање је показао за бугарштите, у којима разликује две групе: прве певају о догађајима из XIV и XV века, а друге о збивањима из XVI и XVII века. Претпоставља да су настале међу православним становништвом у континенталном делу земљу. Слаже се са теоријом Павла Поповића да су бугарштите настале у постојбини Марка Краљевића, а одбацује твђења да су настале у Приморју под француским или италијанским утицајем.

408. Томић, Јован Н.
Карневал у Цариграду 1524. године (Црте из интимне историје). — 1901, књ. II, бр. 5, стр. 353—362; бр. 6, стр. 439—446.

Чланак је написан према писму Карла Зена, млетачког вице-баила на Порти од 17. II 1524. године (оригинал писма се чува у Библиотеци св. Марка у Млецима; 1882. штампано је у књижици *Feste date da Toscani e Veneziani nel Carnevale 1524. narrate de Carlo Leno vice-bailo, à Jacopo Corner, in lettera del 17. febbraio*). После пада Цариграда под турску власт, међу задржаним трговачким колонијама доминирала је млетачка. Погодна прилика за забаву био је карневал. Млечани и Флорентинци су се договорили да заједно прославе покладе. Домаћини светковине на бели четвртак били су Флорентинци (прослава белог четвртка датира из 1162. као успомена на млетачку победу над Урлихом), а у недељу Млечани. Посебну занимљивост представљају маске, као и обичајем утврђене посебне игре за тај дан. Забави су присуствовали Млечани, Флорентинци, отмени Турци, Дубровчани, Грци и Пероти. Пред гостима су играле Циганке, најпре одвојено, затим се „дохватише за руке и продужише игру по маварски, а најзад настале поцупкивање по српски“. После игре званица изведена је игра *Момарија* (девојка у пратњи два старца и пастира јадикuje због своје подребености старцима надајући се слободном животу; на крају пантомиме, девојка нага умире). Издвојена је игра са дрвеним коњима. Млечани су узвратили забаву у недељу, уз игру младих Туркиња и представу *Психе*.

409. Томић, Јован Н.
Андра Гавриловић, Поновно народно певање. Прилог испитивању народних песама (Из Гласа СКА LXXII). — 1907, књ. XIX, бр. 4, стр. 293—304; бр. 5, стр. 366—379; бр. 6, стр. 454—465; бр. 7, стр. 545—553; бр. 8, стр. 602—616.

Расправа А. Гавриловића штампана у „Гласу“ надовезује се на ранију *Прво историјско доба народне поезије* (»Rad JAZU« 153). Заједнички им је предмет расправљања: испитивање песама са историјском садржином и одређивање историјског доба народне поезије. Прво доба до краја XV века познајемо донекле према песмама чији су рудименти сачувани; друго доба карактерише развој епске песме. Гавриловић тврди да се епско-лирска песма крајем XV и почетком XVI века мења у епску. Томић одбацује твђење о постојању само епско-лирских песама у XV веку и настанку епских у XVI веку. Своје гледиште документује и анализом Хекторовићевих песама једновремено забележених, међу којима се налазе и епске и епско-лирске са историјском садржином. Стога XVI век не може бити време постанка епских песама, него њихов други период у коме им се одређује вид. Епска песма која има за позадину историјски догађај или је он повод њеног настанка, обавезно садржи и неки други мотив. Када се та песма пренесе на неки други терен, онда се губе локална обележја, уводе се друга, мењају се личности, али песма чува основни мотив. Сматра се да је овај процес карактеристичан за хајдучке и ускочке песме. Могуће

је да историјски моменат буде и накнадно унесен. Тако су песме о Марку Краљевићу потпуно преобразиле историјски лик и — створен је тип. У нашој народној поезији наилазимо на сличне примере трансформације, нпр. код лика Старине Новака.

410. Томић, Јован Н.
Ево, откуд Вуку зидање Скадра. Одговор на питање Г. Н. Андрића у Гласу Матице хрватске бр. 12. — 1908, књ. XXI, бр. 3, стр. 222—230; бр. 4, стр. 303—311; бр. 5, стр. 381—387; бр. 6, стр. 462—472; бр. 7, стр. 536—545.

Томић оспорава Андрићево тврђење да је Вук узео песму из зборника Анте Франине, те кајкавски текст пренео у штокавски екавског типа. Чињеница је да је Вук штампао и податке о песми, где је забележена, ко ју је певао. Језичка анализа и метод одређивања локалитета који се помињу, терен на коме је песма настала, наводе на закључак да је то крај у коме је снажна традиција у вези са Мрњавчевићима (горња Албанија, Црна Гора или југозападни део Херцеговине). Вук каже да је песму записао од старца Рашка из Колашина. Што се тиче истоветности песама „Зидање Скадра“ и „Писме од зидања краља Вукашина“ може се претпоставити да ју је Вук преписао од Аличића или Аличић од Вука. Према изјави унучка, преписивача Аличићеве збирке, Вук није видео тај зборник.

411. Тројановић, Сима
Стари словенски погреб. — 1901, књ. III, бр. 1, стр. 50; бр. 2, стр. 125.

Стари Европљани су по доласку у садашње земље сахрањивали своје покојнике у пећинама, каменим гробницама и хумкама. Није познато кад су Словени уобичајили спаљивање, али се зна да је тај обичај одржаван у првој половини XIV века, о чему сведочи и забрана изречена у *Душановом законуку* (чл. 20). И дана су сачувани трагови који упућују на постојање обичаја да се покојник спаљује: паљење кучине, сумпора и барута у ковчегу. Очувани су и трагови приношења стоке на жртву (седање коња или истеривање стоке за покојником). Магијским радњама настоји се да се покојнику обезбеди спокојан загробан живот, а породици његова наклоност за очување напретка и здравља у кући. Жалост се изражава спољашњим, симболичним знацима: црном бојом и нарицањем. Наводе се паралеле са обичајима других словенских и несловенских народа, као и претпоставке генезе посмртних обичаја. Излагање је илустровано примерима који су забележени углавном у Србији.

412. Тројановић, Сима

Цигани. Етнографска скица. — 1902, књ. V, бр. 1, стр. 26—38.

Претпоставља се да су Цигани у X веку из Индије преко Персије, јерменске висоравни, Мале Азије, Грчке, Албаније и Македоније дошли у Србију. Према *Академијином Речнику*, име им се први пут помиње у XVII веку, док је њихово присуство у околним земљама везано за XIV век. Антрополошка структура их одваја од других народа. Речник им је оскудан; поред свог језика (индоевропско стабло) говоре и језик краја где се налазе. Себе називају Ромима. Баве се занатима: ковачким, коритарским, конопљарским и мечкарењем. Надарени су за песму и игру, воле црвену и жуту боју. Од празника празнују Нову годину и тог дана месе василицу. Новац из василице се даје најмлађем детету домаћинове куће пошто је и ново лето најмлађи дан у години. Бурљевдан им је највећи празник; тада кољу бело јагње окренуто сунцу, а његову крв чувају као лек од већине болести. Покојника прате свирком, не подижу хумку, жене не носе црнину. Хришћани не допуштају да се хриш-

- хански Цигани сахрањују на њиховом гробљу, а Турци то не допуштају на свом гробљу исламским Циганима. Наводе се подаци о настањености и прираштају у Србији.
413. Тројановић, Сима
Пабирци из народне медицине у Херцеговини. Сепаратни отисак „Гласника Земаљског музеја у Босни и Херцеговини“, XV, 1903. Припошио Тома А. Братић. — 1903, књ. IX, бр. 8, стр. 155—158.
Приказ књиге која се састоји из осам глава, а у свакој се описује по неколико болести и начини на који их народ лечи. Поред народних назива за лековито биље наводе се и латински.
414. Тројановић, Сима
Момчаник. — 1903, књ. X, бр. 1, стр. 58—63.
Спољна обележја уласка у зрело доба су: код девојака начин чешљања косе или истицање лутке у прозору (Мачва), а код мушкараца момчаник. Наиме, тако се назива дренаж штап у облику ракле и обавијен вуном. Момак га носи на сабор и тако означава да се замочио и да је спреман за женидбу.
415. Тројановић, Сима
Божих. — 1905, књ. XIV, бр. 1, 35—46; бр. 2, стр. 130—142.
Истиче се да се Божић празнује од IV века. Римљани су 25. децембра славили дан непобедивог Сунца. Циклус божићних празника почиње од Св. Игњата (20. децембра), а завршава се Богојављењем (6. јануара). Обичаји везани за Св. Игњата слични су обичајима на бадње вече: уочи Св. Игњата доноси се онолико гранчица храста колико је мушких глава у кући. На сам дан празника, домаћин уноси само једну грану у кућу, поздравља је и њоме цара по ватри. Нагорелу грану забоду у греду где она остаје до Нове године. Кућа се посипа пшеницом. Божић је сачувао многе нехришћанске елементе: бадњак, печеницу, простирање сламе, кићење куће. Бадњак се целива и дарује пре него што се исече, а изражава му се поштовање тиме што се пре сечења навлаче рукавице. Њему се обраћа као живом и са њим се обилази око куће, у правцу кретања Сунца. Сматра се да је иверак од бадњака лековит. Наводе се паралеле са обичајима у Индији при доношењу живе жртве; касније је човека замењивало дрво. У божићне обреде убрајају се и мешање чеснице, колача за стоку, укућане и њиву — према намени, различитих облика и украса.
416. Тројановић, Сима
Јањево и његове прстенције, — 1906, књ. XVII, бр. 2, стр. 104—111.
Средњовековна и латинска колонија Јањево у коме живе Срби католици и пет пута мање Турака. Од пиринча израђују прстене, кандила, гривне, минбуше, копче и ћердане. Пиле и замбом да избију седеф од кога режу иконице. Од 300 прстенција, 50 их стално ради, а остали путују ради еснафа по целом Балкану.
417. Тројановић, Сима
Задруга и иноконштина. — 1907, књ. XIX, бр. 10, стр. 742—747.
Стара патријархална задруга је обично живела под истим кровом. За задругу се везује и појам гостопримства. Припадност задрузи одражава се и у говору. Друштвеним развојем, задруга се прилагођава новим условима, али и постепено одумире.
418. Тројановић, Сима
Crania Bosniaca — Opisali Dr. A. Weisbach i Dr. Glück (Sa 9 tabli). Preštampano iz „Glasnika Zemaljskog muzeja“, Sarajevo 1906. — 1907., књ. XIX, бр. 10, стр. 776—778.
Према пронађеним предметима, најстарије гробље у Босни је Гласиначко — допире до бронзаног и гвозденог доба — затим гробље код Језерина. У најстаријим гласиначким гробовима

преовлађују лобање типа долихоида, док брахицефалних има веома мало. У млађим налазиштима преовлађују брахицефалне лобање. Вајзбах сматра да су први досељеници имали брахицефалну лобању. Међутим, Нидерле је уверен да је долихоидна лобања карактеристична за Словене. Ову теорију подржавају Анучин и Пелер.

419. Тројановић, Сима
Извештај Етнографског Музеја у Софији од Д. Маринова. — Књ. XX, бр. 4, стр. 286.
Часопис који се приказује доноси описе обичаја уз велики пост „с разним играма и песмама које изводи прерушена младеж“. Описан је боенец; песме које се певају уз овај обичај су аутентичне и старинског облика. Такође су изложени обичаји уз Ивандан; посебна пажња је посвећена кукерима. Главна личност маскираних поворки је баба или мајка. Кукери се одржавају за време часног поста, али и 1. априла, из чега се закључује да су истог порекла. Дати су занимљиви подаци о коледарима и о једном облику рабоша — патерица.
420. Тројановић, Сима
Избор српских главара. — Прилог етнолошко-правној симболици. — 1909, књ. XXIII, бр. 1, стр. 45—51; бр. 2, стр. 114—121.
При избору главара, стари главар отац обрне сина три пута око себе слева-надесно. Главар се кити. Овај обред асоцира на старину, на обред ослобађања римских робова, а помиње се и у списима Пахимера и Акрополита при опису византијских царева. Код грчких свештеника по јужној Македонији и Епиру, на овај начин се постављају главари цркве.
421. Тројановић, Сима
Српска жена у Прагу 1910. године, — 1910, књ. XXIV, бр. 11, стр. 863—868; бр. 12, стр. 937—943.
На идеју Зорке Ховоркове, Београдско Женско друштво уз помоћ Етнографског музеја у Београду, организовало је изложбу о знању и умећу српских жена. Поред Србије је била заступљена женска радност Војводине, Босне и Херцеговине, Хрватске, Далмације, Црне Горе и Македоније. Изложени су предмети различите старине, од оних из доба Јефимије до савремених. У чланку се говори и о орнаментици, везу и начину белења платна.
422. Тројановић, Сима
Српско-бретонско предање. — 1911, књ. XXVII, бр. 12, стр. 924—929.
Косовско предање да су црвени божури никли из крви косовских јунака, да су шкољке њихове кости, црвено камење окамењено место за храну, а бели шљунак окамењени хлебови, има паралелу у бретонском предању које каже да је црвена детелина поникла из крви бретонских јунака (она занста расте на местима где су у старом и средњем веку вођени велики ратови). Ова предања су се развијала независно једна од других.
423. Тројановић, Сима
Нешто о преанимизму и манизму код Срба. — 1912, књ. XXIX, бр. 2, стр. 112—116.
Теорију о преанимизму поставио је Теодор Прајз. По њој, човек не мора да пада у екстазу да би се приближио великој сили, јер сам човек има уробену мистичну моћ „којом је у стању да урекне“. У народним предањима, и данас постоје трагови овог најстаријег религиозног ступња. Манизам је сличан преанимизму, или бар једном његовом делу. Установљен је култ да би се умилостивиле душе покојника, особито при погребу и задушницама. Изразе манизма видимо у одсеченим противничким главама које се преливају златом да би послужиле као пе-

- хар, а такође у лизању крви убијеног непријатеља — овим се спречава да крв убијеног стигне убицу. Богумили су изражавали манизам тако што су правили огромне надгробне споменике.
424. Тројановић, Сима
Коледар покрајинског музеја за народни обрт и уметност у Сплиту, 1913. — 1913, књ. XXX, бр. 9, стр. 713—717.
Часопис који се приказује доноси чланке Јелице Беловић-Бернавиловић *Наши народни орнаменти*, Б. Калика *Прилог једном називљу женских ручних радњи*, Л. Маџи *Поглед на народну ношњу с гледишта хигијене и практичности*.
425. Тројановић, Сима
Етничко сродство Бокела и Црногораца од др-а Јована Ердељановића у ХСVI књизи „Гласа“ СКА. — Н. С., 1920, књ. 1, бр. 6, стр. 473.
Студија која се приказује оцењена је као брижљиво урађена на основу података у аналитичком и генетском правцу: према етнографији, антропологији, историјским проматрањима, статичким подацима и филозофији. Као поредбени материјал узимају се граничне нахије: катунска, љешанска, ријечка и црмичка.
426. Тројановић, Сима
Насеља српских земаља. Књига Десета. Уредио Ј. Цвијић. (СКА: СЕЗ, књ. XXI) Београд, 1921. — Н. С., 1921, књ. III, бр. 3, стр. 293—296.
Књига која се приказује садржи резултате проучавања јужне Македоније Б. Ж. Милојевић („обзире се на верске и етничке особине које су од великог антропогеографског значаја; тамошњи Власи напуштају пастирски живот и замењују га земљорадњом; Словени су најчешће чифрије, живе са стоком под истим кровом; опште појаве у јужној Македонији су задруга и слава“). У овој књизи је објављена и студија о *Гружи* Михајла Драгића (највећи део становништва се доселио из Новопазарског Санацка; села су разбијеног типа; главно занимање становништва је земљорадња). У оквиру ове књиге СЕЗ објављена је студија Андрије Јовичевића *Плавско-гусињска област, Полиње, Велика и Шекулар* (међу овим становништвом још увек постоји крв и умир крви; Арнаути опасују чакшире испод кукова као и Власи; обрађена је пажња на ношњу и обичаје сахране и гостопримства).
427. Тројановић, Сима
Медицина у Србији за прве владе кнеза Милоша. — Н. С., 1921, књ. III, бр. 6, стр. 447—448.
Приказује се рад Тихомира Борђевића у коме се говори о спровођењу медицинских прилика, о веровању народа и уопште о културним приликама тога доба. Студија је израђена на основу аката из Државне архиве.
428. Туфепчић, Јанко
Насеља у Србији и српским земљама. — 1906, књ. XVIII, бр. 3, стр. 311. # Ј. Т.
Белешка о чланку Франческа Музонија, професора Падовског универзитета, *Le sedi umani in Serbia e nei paesi serbi* (Rivista Geografica Italiana, XIII/X, Firenze 1906) у коме се похвално оцењује Српски етнографски зборник.
429. Ђоровић, Владимир
Прилог библиографији српских народних приповедака. — 1905, књ. XV, бр. 4, стр. 304—307.
Први преглед библиографији народних приповедака сачинио је Ватрослав Јагић, који је обухватио календаре, часописе и књиге у којима су објављиване приповетке. Према овом прегледу састављена је и друга библиографија Шурминова *Povijest književnosti*. Павле Поповић је допунио Јагићев рад и сачинио нову библиографију. Ђоровић додаје нове јединице.

430. Ђоровић, Владимир
Јеремија Обрад Караџић: Српске народне приповијетке, (92. свеска „Мале библиотеке“). У Мостару 1905. — 1905, књ. XIV, бр. 5, стр. 384—390.
Књига која се приказује прештампана је из календара „Таковац“ за 1860, а чине је две дуже и десет краћих приповедака. Језик приповедака неодољиво подсећа на груб превод са немачког.
431. Ђоровић, Владимир
Бигамија и полигамија код Срба. — 1907, књ. XIX, бр. 8, стр. 575—583.
Аутор је нашао податке у Бечком ратном архиву о животу српског народа у Славонији, Бачкој, Банату и Србији. Прве вести потичу из 1720. године. Аутор наглашава да на нека питања није могао дати одговор: како се црква односила према овој појави, да ли је венчавала, да ли је децу из таквих бракова признавала за закониту и да ли је кажњавала ту појаву.
432. Ђоровић, Владимир
Краљевић Марко у српским народним приповеткама. — 1908, књ. XXXI, бр. 9, стр. 678—688; бр. 10, стр. 768—775; бр. 11, стр. 844—850; бр. 12, стр. 921—928; 1909, књ. 221, бр. 1, стр. 43—50; бр. 2, стр. 119—124.
Истиче се разлика између песме у којој има „историјске боје“ и приповетке у којој су општи мотиви, „без историјске примесе“. Ово тврђење илуструје се примером Марка Краљевића: овај јунак је у народној песми карактеристичан тип, снажна индивидуа, док у приповеткама губи та обележја. Ђоровић се бави пореклом песама о Марку Краљевићу, а посебно циклусом прича о Алији Березелезу и Марку Краљевићу.
433. Ђоровић, Владимир
Борбе Кастриотић Скендербег, Велика народна певанија. Издање Томе Јовановића, Београд. — 1910, књ. XXV, стр. 393—395.
Ова књига се оцењује као несолидна; садржи преписе из Качићеве *Пјесмарице*, икавштина је промењена у екавштину.
434. Ђоровић, Владимир
Camilla Lucerna: Montenegros hedentendstes Heldenvolkslied, die Hochzeit des Maxim Crnojević, Zagreb 1911. — 1911, књ. XXVII, бр. 3, стр. 225—229.
Приказује се други превод песме о М. Црнојевићу на немачки; први превод је дала Талвијева (*Volkslider der Serben*). Луцерна у предговору указује на симболичну моћ златом узевене кошуље, затим обраћа пажњу на психолошки ток радње и варијанте песама.
435. Ђоровић, Владимир
Српске народне песме. — Библиографски преглед збирки. — 1911, књ. XXVII, бр. 8, стр. 593—603; бр. 9, стр. 672—681; бр. 10, стр. 750—758.
Хронолошки преглед збирака народних песама са освртом на њихов садржај. Објављена је 51 збирка у 68 књига у раздобљу 1814—1908. година.
436. Ђоровић, Владимир
Г. М. Мурко о епским пјесмама босанских Муслимана. — 1913, књ. XXXI, бр. 7, стр. 547—557.
У студијама *Bericht über eine Bereisung von Nordwestbosnien und der angrenzenden Gebiete von Kroatien und Dalmatien behufs Erforschung der Volksepik der bosnischen Mohammedaner i Bericht über phonographische Aufnahmen epischer meist mohammedonischer Volkslider im nordwestlichen Bosnien in Sommer 1912*, Мурко се бави епским песмама босанских Муслимана. Он не одобрава поделу муслиманских песама на крајишке и херцеговачке јер уколико нису пренете из Крајине, херцеговачке се ни по чему не разликују од српских осим по нормама мусли-

- манског морала и лексици. Босанске мухамеданске песме, нарочито у Крајини, имају свој јунака. Крајишнички тип је карактеристичан тип муслиманске поезије.
437. Ђоровић, Владимир
Гласник Земаљског Музеја. — Н. С., 1923. књ. X, бр. 1, стр. 79. # Б.
Белешка о поновном излажењу „Гласника“ под уредиштвом Владислава Скарића (књ. XXXIII и XXXIV).
438. Ђоровић, Владимир
Studien sur südslavische Volksepik von Dr Gehard Gesemann (Veröffentlichungen der Slavischen Arbeitsgemeinschaft an der Deutschen Universität in Prag, I, 3), Reichenberg 1926—1927. — Н. С., 1927, књ. XX, бр. 7, стр. 561—562.
Приказ Геземановог рада; он је на теренском раду запазио мотиве и технику народних певача. Излажу се анализа песама *Војвода Пријезда* и *Пад Сталаћа* и њихове варијанте.
439. Ђоровић, Владимир
Иван Д. Шишманов. — Н. С., 1928, књ. XXIV, бр. 6, стр. 479—480.
Белешка поводом смрти бугарског научника и сакупљача народних умотворина И. Шишманова.
440. Ђоровић, Владимир
Dr Gehard Gezemann »Die serbo-croatische Literatur«. — Н. С., 1931, књ. XXXII, бр. 1, стр. 61—63.
У књизи која се приказује, Геземан подвлачи традицију гусларских десетераца и патријархалну динарску средину. Расправља о утицају епике на етику; углавном посвећује пажњу епичи, а лирској поезији одаје признање.
441. Ђоровић, Владимир
Национални значај Јована Цвијића. — Н. С., 1937, књ. LI, бр. 3, стр. 182—189.
Говори о Ј. Цвијићу као научном и националном раднику који је увек настојао да научна истина поткрепи национално јединство.
442. Ђоровић, Светозар.
Ка чланку „Волтеров Задиг и наше народне приповетке“. — 1904, књ. XIII, бр. 1, стр. 68—70. # С. Б.
Приповетка коју је забележио Ђоровић Анђео и чобанин идентична је са XX главом Волтеровог *Задига* (недостаје мотив о паљовини).
443. Ђурчин, Милан
Петостопни (српски) трохеј. — 1905, књ. XV, бр. 6, стр. 442—451; бр. 7, стр. 527—531; бр. 8, стр. 604—613.
Овај рад је додаток Ђурчиновој дисертацији о српским народним песмама у немачкој књижевности. Садржи *О историји десетерца* (теза да петнаестерац и шеснаестерац нису старији од десетерца), *Десетерац као стих* (трохеји се мешају са јамбима и дактилима; основни тон је трохејски, али није правилан петостопни трохеј). Гете је својим преводом *Хасанагинице* увео петостопни трохеј у немачко песништво. Употребљавали су га немачки песници Гете и Хердер, али су се постепено удаљавали и чинили га слободнијим стихом.
444. Фекете, Ирена
Гете као подстрекач преводeња српских народних песама. — Н. С., 1932, књ. XXXV, бр. 7, стр. 555—557.
Одломак докторске дисертације *Wilhelm Gerhard und seine Übersetzung serbischer Volkslieder*. Жеља да се приближи Гету натерала је Герхарда и Талвијеву да преводe српске народне песме. Гете је објављивао њихове преводe а у старости је замолио Грима Герхарда и Талвијеву да наставе преводeње и објављивање српских народних песама.

445. Филиповић, Миленко С.
Др. Илија М. Јелић: Трагови гостинске обљубе код наших народа. Историјско-правна студија. Београд, 1931. — Н. С., 1933, књ. XXXVIII, бр. 4, стр. 319—320.
 Према мишљењу приказивача, Јелић остаје на претпоставкама, пошто његови докази нису убедљиви ни потпуни. Остаје нерешено питање да ли је уопште постојало уступање жене госту.
446. Филиповић, Миленко С.
Нико Жупанић, етнологски значај косовских Черкеза, Етнолог (Љубљана) VI (1933). — Н. С., 1933, књ. XXXIX, бр. 5, стр. 395—396. # М. С. Ф.
 У студији која се приказује разматра се долазак Черкеза на Балканско полуострво, затим се изнесе резултати Жупанићевих истраживања у селима Горња и Доња Становца, Великој Реци и Милешеву 1924, 1929. и 1930. Закључује се да су Черкези мешовити типови као и они на Кавказу. Са антрополошког гледишта имају следеће одлике: високи су, суббрахикефални и мезопросопије.
447. Филиповић, Миленко С.
Фран Барбарлић: Перој српско село у Истри. Биљешке и успомене. Прештампано из Народних новина. Загреб, 1933. — Н. С., 1933, књ. XL, бр. 4, стр. 318.
 Приказује се чланак у коме се говори о једној групи Срба која се из Црне Горе насељава у Перој 1657. године. У општим цртама је представљен развитак тог села.
448. Филиповић, Миленко С.
Две монографије Др-а М. Дробњаковића. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 2, стр. 166.
 Приказују се две књиге: *Саобраћај на Дрини и Риболов на Дрини*. Обе монографије пружају историјски развој предмета, илустроване су већим бројем добрих фотографија, доносе регистре и изводе на француском.
449. Филиповић, Миленко С.
N. Zupanić: Ime Grk pri Belokrajcih v Dravski banovini. Etnolog VII (Ljubljana 1934). — Н. С., књ. XLV, бр. 7, стр. 551—554.
 Приказ студије у којој се најпре излаже какве облике има етничко име Грк, затим порекло значења Грк — великан. Не постоје социјални или политички узроци који би дали повод за то значење. Претпоставља се да су стари Хрвати насељени у Далмацији наишли на велике камене грабевине за које се говори да су их оставили Грци. Јер „предања о оријашкоме као некадашњем становништву Балканског полуострва веома су распрострањена, а од етничких имена највише се сусрећу Грк и Илир“. У Белу крајину је то име свакако донето из крајева где је било опште. По Цвијићу, предања о старим народима обично су везана за гробља. Грчких гробља са стећцима највише има у Босни и Херцеговини, у црногорским брдима, новопазарској Србији, западној Србији и Далмацији. Предања памте Грке као динове. Грк је веома често синоним за православног човека, па разлог за распрострањеност имена Грк лежи највероватније у томе што се под Грком подразумева припадник православне вере, а српскохрватске народности.
450. Филиповић, Миленко С.
Гласник Етнографског музеја у Београду, књига IX, Београд 1934. — Н. С., 1935, књ. XLIV, бр. 7, стр. 582.
 Часопис који се приказује доноси занимљиве чланке са терена Македоније, али и из других крајева, затим библиографију Ника Жупанића и библиографију етнологских радова за 1933. годину.

451. Филиповић, Миленко С.
Гласник Етнографског музеја у Београду — књига 11. Београд 1936. — Н. С., 1937, књ. I, бр. 6, стр. 493—494.
Овај број „Гласника“ доноси осамнаест чланака, расправе, грађу и библиографију радова Б. Дробњаковића.
452. Филиповић, Миленко С.
Србљаци. — Н. С., 1937, књ. LI, бр. 8, стр. 612—625.
Питање ко су Србљаци покренуо је Т. Борђевић (*Ко су Србљаци*, „Гласник скопског научног друштва“, I, стр. 120—121). Одговор на то питање пружају чланак М. Лутовца *Србљаци у Горњем Полимљу* („Гласник Етнографског музеја“ у Београду, X, стр. 108—114) и овај рад који доноси следеће закључке: име Србљак је настало извођењем од Србин, односно Србљин и Србија, тек по формирању српског племена; име Србљак је постало етничко име за становништво на територији првобитне главне етничке групе, односно првобитне Србије и то значење се одржало до данас.
453. Филиповић, Миленко С.
Гласник Етнографског музеја у Београду (Књига XIV, Београд 1939).
Уредник Б. Дробњаковић. — Н. С., 1940, књ. LX, бр. 1, стр. 76—77.
Број „Гласника“ о коме је реч доноси и чланак Т. Борђевића *Џуха у предању шпанских Јевреја у Београду*, као и библиографију радова Митра Влаховића.
454. Цветић, Емило Ј.
Јагодина од XVI до XVIII века. — 1909, књ. XXII, бр. 12, стр. 919—926.
Након историјског прегледа, Цветић се осврће на становништво уопште. Сматра да је оно било подељено у две групе: на камералне поданике (Срби и досељеници нису били обавезни на ратну службу) и хајдуке (чинили су их војници само Срби; бавили су се гоњењем пљачкаша, чувањем граница и обезбеђењем путника). У Јагодини је било и досељеника католичких свештеника. Студија је написана на основу података из *Serbien unter der kaiserlichen Regierung 1717—1739.* у »Mitteilungen des k. u. k. kriegsarchives« (Abteilung für Kriegsgeschichte, neue Folge. 3 Band).
455. Цвијић, Јован
Српско географско друштво. — 1910, књ. XXIV, бр. 8, стр. 579—583.
Белешка о оснивању Српског географског друштва. Постављени су задаци, између осталих и израда карте „географског распрострањења, било географских облика, антропогеографских и етнографских предмета и пописа остатака старих култура“.
456. Цвијић, Јован
Психичке особине. — 1911, књ. XXVI, бр. 7, стр. 517—524.
Према резултатима анкете и подробне анализе могу се разликовати психичке особине села или краја (мишљења сељака из суседних села која се најчешће исказују у анегдотама, кратким причама и пословицама), психичке особине старинаца и досељеника, те психичке особине важнијих и интересантнијих породица. Издвајају се главни психички типови: разборити, досетљиви или бистри, мртвице или мртваци, песнички, плаховити, брбљиви и енергични, поносни, подваладијски, добри људи, дисциплиновани и недисциплиновани.
457. Цвијић, Јован
Насела и порекло становништва. — Н. С., 1922, књ. VI, бр. 7, стр. 555. # D.
Белешка о изласку из штампе XI књиге која садржи прилоге А. Јовићевића *Црногорско приморје и Крајина* и Н. Звонимира Бјеловчића *Полуострво Гат (Пељешац)*. Изшла је и XX књига

- у којој је објављена студија Ј. Цвијића *Метанастазичка кретања, њихови узроци и последице*.
458. Цвијић, Јован
Научни рад Академије у 1921. — Н. С., 1922, књ. V, бр. 8, стр. 554—558.
Међу побројаним Академијиним пословима истиче се као особито важан антропогеографски и етнографски колективни рад. Овим радом омогућило би се сакупљање грађе за студије серија „Насеља и порекло становништва“ и „Народни живот и обичаји“.
459. Цвијић, Јован
Насеља и порекло становништва. — Н. С., 1923, књ. IX, бр. 1, стр. 80.
D.
Књига XIII садржи чланке Б. Милојевића *Купрешко, Гламочко и Равно поље у Босни*, П. Рађеновића *Православна општина Крњеуша у Босни*, Б. Дробњаковића *Јасеница у Србији*.
460. Цвијић, Јован
Гласник Географског Друштва. — Н. С., 1923, књ. IX, бр. 5, стр. 392—393.
Свеске VII и VIII доносе чланке о пореклу становништва, о миграцијама и о Нидерлеовом делу о старим Словенима.
461. Чајкановић, Веселин
Религија у српским народним пословицама. — 1909, књ. XXIII, бр. 9, стр. 716. # В. Ч.
Белешка о чланку Љ. Митровића који је објављен у „Духовној старини“ за 1909. годину. Пословице су сређене по азбучном реду.
462. Чајкановић, Веселин
Хрватске народне пословице, уредио свећ. Вицко Скорта Старограђанин. У Шибенику 1909. — 1910, књ. XXIV, бр. 3, стр. 218—224.
Приказ збирке која садржи пословице из већ објављених збирка, из рукописне збирке Михе Гранића и оне које је аутор сам забележио. У предговору се разматрају извори пословица, које аутор види у свакодневном животу, здравом разуму, Светом писму у житијима. Приказивач не одобрава ни овакву поделу ни распоред материјала (по садржини), напомињући да ауторове интерпретације откривају недовољно познавање ове проблематике.
463. Чајкановић, Веселин
Српска краљевска академија. Српски етнографски зборник. Књига Деведнаеста. Српски народни обичаји из среза Омољског, сабрао и описао Сава Мил. Милосављевић. Грађа за српске народне обичаје из времена прве владе кнеза Милоша (други прилог) сакупио Др Тих. Борђевић. Београд 1913. — 1914, књ. XXXII, бр. 3, стр. 233—234. — В. Ч.
Први прилог садржи богату грађу, добро класификовану, одабране податке за историју српске религије, а посебно за српску хеортологију.
464. Чајкановић, Веселин
G. Gerhard: Der Myths von der Sintflut, Bon 1913. — 1914, књ. XXXIII, бр. 3, стр. 240.
Приказ књиге у којој је посебна пажња обрађена на митове о потпору код народа Африке, централне Азије, Далеког истока и Аустралије. Заједничко овим предањима јесте то да свет спасава један привилегован човек. Ова књига је везана за нашу науку јер пружа материјал који би се могао користити при решавању многих питања у вези с нашим предањима о постанку света.
465. Чајкановић, Веселин
Убијање вампира. — Н. С., 1923, књ. IX, бр. 4, стр. 268—284.
Према народном веровању, снага покојника је велика. Према њему се осећа страх, па се разним средствима настоји да се

обезбеди евентуални повратак душе, која борави у телу док се оно не распадне. Различите су визије душе и другог света: верује се да се душа брже ослобађа уколико се покојник спали, а и живи су спокојни. То је „разлог што је у давној прошлости продрла идеја да мртве треба спаљивати, то је разлог што се и данас спаљују вампири“. Као заштита од вампира, у неким крајевима се прибегава пробадању глоговим кољем и спаљивању. „Овде су се састала два обичаја, један старији и један млађи.“ (Многи примери илуструју сажимање хришћанског и прехришћанског). Претпоставља се да је глогов колац старији пошто је „спаљивање тако радикално средство“ да не би било потребе за неким допунским средством. Овај обичај је познат и код суседних народа. Тројановић претпоставља да су за обичај спаљивања знали и наши преци (СКГ, 1901, књ. III, белешка бр. 411), а М. Васић одбацује такву претпоставку („Бранково коло“ за 1901. годину). Српска религија једино поуздано зна за спаљивање вампира. Чињеница да „од обичаја спаљивања нема данас никаквог трага“ и постојање других средстава која спречавају покојников повратак (глогов колац, масхалисмос, тј. одсецање главе, мриварење леша и накнадни погреб после три године кад се кости изваде и очисте вином) доводе у сумњу претпоставку да је српска религија познавала обичај спаљивања мртваца. Народ прима ново у погребним обичајима, али задржава и старо, па макар у супституцијама или симболима. Код Срба је од старог задржано :„начињање“ покојника уместо пробадања, закопавање „мере“ или ноктију под прагом уместо покојника. У прилог тези да је спаљивање постојало говори једна аналогична коју износи Јиричек „да су на Црноморској обали спаљивали све мртваце да се не повампира“.

466. Чајкановић, Веселин
Српске народне приповетке, одабрао и уредио Тихомир Остојић. Друго издање. Београд — Сарајево 1923 (Мала Библиотека, 288—295). Н. С., 1923, књ. X, бр. 7, 542—543. # В. Ч.

У збирци која се приказује објављено је 17 приповедака, од којих је већи број прештампан из Вукове збирке. Приказивач замера на оскудности коментара и начину штампања („разбијена традиционална скриптура“).

467. Чајкановић, Веселин
Бадњи дан и Божић. — Н. С., 1924, књ. XI, бр. 1, стр. 40—49; бр. 2, стр. 124—132.

За бадње вече се седећи на поду једе храна која има „мртвачки карактер, (пасуљ, орах, мед и риба); учествују сви укућани. Божић има одлике задушница, о чему говори и ношење хране на гробове и позивање предака. За време зимске солституције крећу се душе мртвих, што је нарочито обележено у словенској и германској народној религији. Претпоставља се да пиће испијено за време Божића представља ритуално пиће. Допушта се претпоставка да је могућ утицај вавилонске религије и приче о спасиоцу Мардуку, „да оно што се једном десило у макрокосмосу понавља се сваке године у микрокосмосу“. Пре би се рекло да је пијење општечовечански мотив. Вино се у религији уопште сматра за супституцију крви. Оно има значајну улогу у култу мртвих и култу хтонских божанстава — демона. У циљу позивања душа предака, кућа се посипа сламом и имитира се квочање. Божић прати и мирбожање (мирење између себе, љубљење), затим дељење јела странцима и просјацима за душу покојника.

468. Чајкановић, Веселин
Вјесник за археологију и историју далматинску. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 1, стр. 79. # В. Чајк.

Белешка о часопису који излази на европским језицима. Чланци су углавном археолошки, затим из историје цркве и религије. Овај број доноси занимљив чланак о народним веровањима и причама који су везани за Дидонину превару са волоском кожом.

469. Чајкановић, Веселин
Задушнице и сиротиња. — Н. С., 1925, књ. XV, бр. 5, стр. 372—375.
Милосрђе о задушницама и „мртвачким“ празницима извесно је религијског карактера: то је религијски пропис. Дели се јело просјанца јер се верује да у њима могу бити душе предака.
470. Чајкановић, Веселин
Гласник Скопског научног друштва, књ. 1, св. 1. Скопје 1925. — Н. С., 1925, књ. XVI, бр. 3, стр. 230—231.
Приказ часописа који у том броју доноси седамнаест чланака. Заступљени су етнографија и фолклор: П. Булат, *Прилог проучавању народне поезије у Јужној Србији*, Н. Недељковић, *Основне етничко-етнолошке карактеристике скопског народног живота*, П. Сланкаменлу *Легенде о јужнословенским анахоретима*, проф. Вајгнанд О „македонским Србима“.
471. Чајкановић, Веселин
Српске народне приповетке. Антологија. Приредио Др. Војислав М. Јовановић. Издавање Г. Кона. — Н. С., 1925, књ. XVI, бр. 4, стр. 306—310.
Збирка која се приказује садржи 252 приповетке, предговор и изворе за поједине приповетке. Приказивач замера на недовољно прецизној подели и избору приповедака.
472. Чајкановић, Веселин
Ерлангенски рукопис старих српскохрватских народних песама, издао Др Герхард Гезман, проф. Универзитета у Прагу (С. К. Академија, Зборник за историју, језик и књижевност српског народа I, 12). — Н. С., 1926, књ. XVIII, бр. 2, стр. 147—148.
Рукопис садржи 217 епских и лирских песама, предговор Г. Гезмана, попис варијаната и паралела песама. Оцењује се као најстарији поуздано датиран зборник.
473. Чајкановић, Веселин
Доњи свет код старих. — Н. С., 1926, књ. XVIII, бр. 7, стр. 517—525; бр. 8, стр. 590—596; књ. XIX, бр. 1, стр. 46—53.
Култ мртвих је један од најстаријих, а по мишљењу многих научника из њега се развила свеколика религија. Доњи свет се према народном веровању налази испод земље, на неком острву, иза мора или на небу. Одувек се настојало да се покојницима обезбеди све оно што им је било потребно на овом свету; стога се за душу даје храна. Стари Мисирци су уместо волова сахрањивали волове од глине или би само уписивали број волова. Ако би неко погинуо па му се тело не би могло наћи подизан је празан гроб — кенотаф. Према открићима француских археолога могло би се претпоставити да је у келтско-етрурско-римској религији постојало неко чудовиште у облику вука или пса које је прождирало мртве. Вук је био божанство и код Келта и код Римљана — њихов тотем који даје живот и после смрти, узимајући покојника у себе. Мртве је гутао и Кербер, на којег наликују наш вук и вукодлак. Сматрало се да душе покојника могу бити добри и зли демони. Прибегавало се различитим мерама да би се избегао њихов повратак („начинање“, одсецање главе). Хтонска божанства су често и божанства плодности. Душама покојника годи вино уместо крви и првине. Веровало да се смрт може и избећи, што је наводило људе да трагају за дрветом живота или водом живота.

474. Чајкановић, Веселин
Свети Сава у народном предању, спремио В. Поровић. Издање задужбине Радојице Ј. Бурића, Београд, 1927 (Из старих ризница). — Н. С., 1927, књ. XX, бр. 4, стр. 299—301.
Књига која се приказује садржи 244 прилога: народне песме, приповетке и локална предања. У легендама је св. Сава заменио неколико ранијих божанстава.
475. Чајкановић, Веселин
Српски народни обичаји у Беолијској кази, прикупио и описао Стеван Тановић, учитељ, Београд 1927 (СЕЗ 40). — Н. С., 1927, књ. XXII, бр. 2, стр. 146.
Приказ књиге која доноси занимљиве податке за историју српске религије: дупли погреб, причешћивање крушке (култ дрвета), скидање Месеца на Земљу (мотив Медеје, врачаре из Тесалије) и друго.
476. Чајкановић, Веселин
О ускршњим обичајима. — Н. С., 1930, књ. XXIV, бр. 7, стр. 521—526.
Овај празник се први пут помиње у II веку, а развио се из Пасхе. Хришћански припадници оријенталних цркава унели су у овај обичај многе елементе Адонисовог култа. Народ нема много обичаја који би се везивали за Ускрс, много више их је везано за Бурђевдан. Централно место у ускршњим обичајима заузима бојење јаја, „туцање поклањање и ритуално једење“. По хришћанском предању, бојена јаја су спасла Марију при бекству. По народном веровању, јаје је извор живота, оно се жртвује душама покојника. Заступљено је и у магији за плодност: разбија се о рог овна, закопава се у прву бразду. Претпоставка да се јаја на Ускрс жртвују душама предака налази потврду у обичају да се јаја боје пре сунчевог изласка и да се дају за суботње задушнице.
477. Чајкановић, Веселин
Једна божићна легенда. — Н. С., 1931, књ. XXXII, бр. 1, стр. 47—51.
Легенда је поникла у псеудо-Матејином јеванђељу. Реч је о волу који је сламом покривао Христа скривеног у јаслама, а коњ га откривао. Богородица је проклела коња да се никад не може најести осим на Бурђевдан, али да га и тада боли стомак. Ову легенду је прихватио српски народ: во се сматра светом животињом, на Божић му се приноси колач на жртву, негде се средом и петком пости за вола. Во је некад био реинкарнација предака и за њега се везују многе легенде, нпр. Земља лежи на њему. Коњ се сматра за демонску животињу, он не стаје на вампиров гроб, а ђаволи обично имају коњске ноге.
478. Чајкановић, Веселин
Три божићна обичаја. — Н. С., 1932, књ. XXXV, бр. 1, стр. 33—40.
У латинском рукопису из XV века који се чува у Петроградској библиотеци налази се опис три пољска божићна обичаја. Пољаци уочи Божића не дају ником ватру на зајам; позивају у кућу људе за које верују да су срећне руке да им добу на Божић ујутро. Неки позивају вука на гозбу да би им овце биле заштићене од вукова. Слични обичаји забележени су и у нашим крајевима.
479. Чајкановић, Веселин
Т. Борђевић. Наш народни живот (1—6) Београд 1930—32. — Н. С., 1932, књ. XXXV, бр. 8, стр. 628.
Белешка о изласку из штампе; II и III књига односе се на свадбене обичаје, а V и VI на обичаје Турака, Арбанаса и Цигана.

480. Чајкановић, Веселин
Једна божићна легенда. — Н. С., 1934, књ. XLI, бр. 7, стр. 536—538.
По Чајкановићевом мишљењу износи се аутентична хришћанска легенда коју је саопштио М. Милићевић (*Живот Срба сељака*). Легенда гласи: „Само се на Бурђевдан коњи наједу и тада их боли стомак“.
481. Чајкановић, Веселин
Трн и глог у српској народној религији. — Н. С., 1936, књ. XLIX, бр. 2, стр. 125—130.
Поштовање биљака и дрвећа било је код старих Срба веома развијено, па су о томе и до данас очувани трагови. За трн се верује да је јако апотропејско средство у борби против демона. Глог је снажно средство против вампира, исцелитељ је кад је узрочник болести нечиста сила, те средство у магијским радњама за добијање порода. Верује се да земља стоји на глововим гранама и да је за глог везан црн пас који га глобе. Кад пас јаче повуче глог, онда се Земља затресе и долази до земљотреса. Земља ипак не пропадне јер је св. Петар прекрсти штапом и глог се усправи и зацели.
482. Чајкановић, Веселин
Култ дрвета и биљака код старих Срба. — Н. С., 1940, књ. LX, бр. 2, стр. 112—122.
Култови везани за дрво и биљке убрајају се међу најстарије. Верује се да постоји зло и добро дрвеће, односно срећно и несрећно: леска (штити од грома), липа (од ње су прављени идоли, око ње се венчава), храст (дрво бога грома), глог (штити од злих сила) и јавор (значајна улога у култу мртвих). Сматра се да је дрво скровиште вила; под дрветом се читају молитве и приносе жртве. Култ биљака спада под заштиту женских божанстава и демона. За добру вегетацију, жене су приношене на жртву. Трагови тог обичаја донекле су очувани и огледају се у бацању девојке у реку на Бурђевдан. Сведочанства о моћи дрвећа налазимо и у заклетвама (бор и глог). При сечи дрвећа обавезни су неки култни прописи. На дрвету расту плодови живота — јабуке.
483. Чајкановић, Веселин
Божић и његово порекло. — Н. С., 1941, књ. LXII, бр. 1, стр. 57—64.
Истиче се да је Божић празник култа предака, он се јавља као личност у божићним обичајима, веровањима и песничству. Значајне су аналогije са германским божанством Воданом. Он као и Божић јаше на коњу, позива се на вечеру. „Старински празник који је предходио Божићу и који је продужио да живи даље у народним обичајима и веровањима, био је празник у славу предака, и у славу бога мртвих, који је у исто време био највећи национални бог.“ О Божићу се посебна пажња поклања животињама: волу (колач му се ломи о рог, покрива се губером), вуку (постоје трагови приношења људске жртве; сматра се сеновитом животињом; често се поистовећује с вампиром). Даљим трагањем откривају се старији слојеви божићних веровања.
484. Чубриловић, Васа
Станоје Станојевић (12. VIII 1874 — 30. VII 1937). — Н. С., 1937, књ. LI, бр. 7, стр. 595—599.
Осврт на Станојевићев допринос развоју националне науке. Посебно су важне студија *Постанак српског народа* и *Народна енциклопедија*.
485. Паковић, Вукоман
Две савремене народне тужбалице. — Н. С., 1931, књ. XXXIV, бр. 8, стр. 621—622.

Наводе се две тужбалице: „Брате Гојко — очи моје“ и „Ја бих, јадна, јадовала“. На њиховом примеру, Џаковић показује разлику између два вида тужбалица. Прва потиче од младе невесте, она је више романтична елегија, туга за братом који је био њен понос, док друга потиче од мајке, са снажно израженим болом и незнањем. Снага и искреност осећања која подтичу на тужење граде разлике међу тужбалицама. Наведене тужбалице забележене су 1928. у Шаренцу.

486. Цонић, Урош
Копитар и Вук. — 1908, књ. XXI, бр. 1, стр. 77—78. # У. Ц.
 Белешка о Мурковом чланку *Копитар и Вук* („Дубљански звон“, свеска за мај и јун 1908). Оцењује се значај Вукове преписке за културну историју Срба. Из наведених писама види се важност сарадње између Копитара и Вука.
487. Цонић, Урош
Хасанагиница на словеначком. — 1913, књ. XXXI, бр. 7, стр. 695—699. # У. Ц.
Хасанагиница је преводена на словеначки неколико пута. Јакоб Зупан ју је превео из Вукове *Простонародне словенско-сербске песнарице* (1832). Исти превод је објављен и у трећем издању *Буквице* (1849) и у првој свесци Народне библиотеке (1883). Фран Цегнар је 1883. објавио превод *Хасанагинице* у »*Glasniku slovenskega slovstva*«. Његов превод се оцењује као бољи јер је ближи оригиналу, а и писан је течнијим језиком.
488. Шневајс, Едмунд
 „*Студије из југословенске народне епике*“ (*Gerhard Gesemann: Studien zur südslavischen Volksepik, Erste Folge*). — Н. С., 1926, књ. XIX, бр. 8, стр. 639—640.
 Приказ Гесеманове књиге посвећене Т. Борбевићу. Садржи шест расправа о епској поезији.

ПРЕГЛЕД РАЗРЕШЕНИХ ПСЕВДОНИМА*

Антула, Јован # А., Н. А.
Арнаутовић, Александар # А. А., Е. Н.
Атанасијевић, Ксенија # К. А.
Варагић, Јово # Ј. В.
Влаховић, Митар С. # М. С. Вл.
Гавриловић, Михаило # М. Г.
Георгијевић, Крешимир # ГРГ, К.
Грол, Милан # Иностани, Ин.
Дробњаковић, Боривоје # Б. Д., Б. М. Д.
Борђевић, Тихомир # Т., Т. Б., Т. Р. Б.
Јовановић, Јован, М. # И., Ј. М. Ј.
Јовановић, Слободан # З.
Јосифовић, Стеван # Ст. Ј.
Костић, Драгутин # Д. К.
Матић, Светозар # С. М.
Меденица, Радосав # Р. М-А.
Миљковић, Бранислав # Б. М.
Михаиловић, Иван # Ив.
Московљевић, Милош # М. С. М.
Поповић, Душан # Д. Ј. П.
Поповић, Павле # П. П., П.
Потокар, Тоне # Т. П.
Продановић, Јаша # Ј. М. П., Ј. П.
Сахањов, Всеволод # Вс. Сахањов (Праг)
Скерлић, Јован # Ј. С.
Стефановић, Светислав # С. С.
Туфегчић, Јанко # Ј. Т.
Ђоровић, Владимир # Ђ.
Ђоровић, Светозар # С. Ђ.
Филиповић, Миленко # М. С. Ф.
Џвијић, Јован # Д.
Чајкановић, Веселин # В. Ч., В. Чајк.
Џонић, Урош # У. Џ.

* Псеудоними су разрешени према Јб. Никић *Збирка наших псеудонима*, Библиотекар VIII 1—2, Београд 1956, 19—31; *Исто*, Библиотекар, VIII 3—4, Београд 1956, 199—210; *Исто*, Библиотекар, IX 1—2, Београд 1957, 51—69.

ИМЕНСКИ РЕГИСТАР*

- Аврил, Адолф д', 24.
Адонис, 476.
Ал Бекри, 129.
Александар Велики, 55.
Алексијев, Т. Вл., 54.
Алексић, Димитрије, 352.
Али паша, 314.
Алигијери Данте, 396.
Алп, 224.
Аличкић, 410.
Алфорт, Вајолет, 254.
Ангелов, Б., 106.
Андрија, свети, 170.
Андрин, Никола, 148, 410.
Анбус, Н., 360.
Антоније, 353.
Антула, Јован, 118, 119.
Анучин, 418.
Арнаутов, Михаил, 59.
Арнаутовић, Александар, 120, 121,
122, 123, 124.
Арчибалд, Петон, Андрија, 222.
Атанас, свети, 346.
Атанасијев, А. Н., 370.
Атанасијевич, Ксенија, 125, 126.
- Бакотић, Лујо, 127.
Банашевић, Никола, 79, 327.
Бановић, Страхња, 128, 142, 292.
Барбалић, фран, 447.
Барић, Хенрик, 128.
Барјактаревевић, Фехим, 98, 108, 129,
130, 274.
Баулинг, Цон, 265.
Васон, Леонард, 330.
Бедонхот, Валтер, 279.
Бејк, Ј., 330.
Бекер, В., 389.
- Белић, Александар, 131, 132.
Беловић-Бернабиловић, Јелица, 424.
Бенешевић, Јулије, 148.
Берг, Н., 394.
Бећар Мара, 331.
Биргер, 360.
Бјеловичкић, П. З., 156.
Благин, К., 122.
Black, George F., 192.
Бобчев, С. С., 184.
Boviel, W. V. Forster, 51.
Богинић, Валтазар, 19, 186.
Богосављевић, Душан, 304.
Бот, Шарл, 391.
Братић, Тома, 400, 413.
Браун, др., 222.
Брбанин Бемо, 2, 48.
Брентан, Функ, 369.
Бретер, Ц. А., 273.
Бровинг, Ј., 264.
Брос, Шарл де, 226.
Будимир, Милан, 133, 282, 320.
Будимировић, Душан, 134.
Булат, П., 470.
Бурјан, Вацлов, 146.
Бушетић, Тодор, 7, 199.
- Вајгнанд, 165, 238, 470.
Вајсбах, А., 418.
Вакарелски, Христо, 106.
Варагић, Јово, 135.
Варвара, света, 219.
Варег, 129.
Варменик, Владислав, 147.
Вартоломеј, свети, 219.
Васић, Милоје, 133, 140, 247, 465.
Вељанитис, Т., 89.
Верхан, Карл, 39.

- Веселиј, 31.
 Веснић, М., 170.
 Вилер, Г., 222.
 Вилке, Г., 80.
 Винавер, Станислав, 136.
 Висковаст, Константин, 147.
 Витезица, В., 323.
 Вишњић, Филип, 97, 99, 276, 310.
 Влајинац, Милан, 300.
 Влаховић, В., 122.
 Влаховић, Митар С., 137, 138, 453.
 Војинић, Милош, 287.
 Војиновић, Јован, 352.
 Војиновић, Милош, 287.
 Волтер, Франсоа, 23, 354, 442.
 Враз, Станко, 353.
 Врчевић, Вук, 40, 170, 352.
 Вукашин, краљ, 26, 410.
 Вукићевић, М., 296.
 Вукићевић, Немања, 58.
 Вукићевић, Никола, 139.
 Вуковић, В., 112.
 Вукомановић, А. М., 396.
 Вуччевић, Михаило, 101.
 Вукчић, Стјепан, 42.
 Вулетић-Вукасовић, Вид, 1, 13.
 Вулић, Никола, 140, 141, 142.
 Вучић, Тома, 222.
 Гавриловић, Андра, 33, 37, 227, 352, 360, 371, 409.
 Гавриловић, Михаило, 143, 144.
 Геземан, Герхард, 19, 31, 79, 136, 145, 148, 291, 292, 307, 327, 350, 438, 440, 472, 488.
 Георг Хан, Јохан, 263.
 Георгије, свети, 346.
 Георгијевић, Крешимир, 146, 147, 148, 149, 150.
 Герхард, Вилхелм, 444
 Герхард, Г., 464.
 Гете, Волфганг, 31, 76, 121, 146, 149, 151, 230, 265, 355, 392, 403, 405, 443, 444.
 Giese, Friedrich, 177.
 Глик, др, 418.
 Goetz, Leopold Karl, 102.
 Големовић, Буга, 359.
 Голенишчев-Кутузов, Илија, 152.
 Гравје, Гастон, 56, 153.
 Гранић, Миха, 462.
 Грант, Г., 345.
 Грбић, С., 164.
 Грвић, Лука, 185.
 Грим, Јакоб, 19, 25, 31, 131, 444.
 Грлић-Бјелокосић, Лука, 352.
 Гроздана, 170.
 Грол, Милан, 154, 155, 156.
 Грујић, Радомир, 157.
 Грчић, Стјепан, 83.
 Дворниковић, Владимир, 117, 158.
 Дворски, В., 162.
 Дедијер, Јевто, 159, 160.
 Дели Марко, 290.
 Дентрино, И., 89.
 Дероко, Александар, 362.
 Десница, Б., 162.
 Димитрије, свети, 346.
 Диркем, 226.
 Дитрих, Карл, 203.
 Добронић, Антун, 161.
 Доментијан, 288.
 Драгић, Михајло, 426.
 Драговић-Буричковић, Борџије, 235.
 Дробњаковић, Боривоје, 105, 162, 163, 164, 165, 299, 451, 453, 459.
 Дробњаковић, М., 448.
 Дучић, Јован, 89.
 Душан, цар, 42, 170, 202, 411.
 Бема Арбанасин, 170.
 Берзелез, Алија, 432.
 Бикић, Осман, 296.
 Боковић, Никола, 88.
 Борџевић, Владимир, 89, 315.
 Борџевић, Јован, 166.
 Борџевић, П., 131.
 Борџевић, Тихомир, 16, 17, 36, 38, 46, 52, 53, 64, 69, 79, 164, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 292, 348, 349, 361, 398, 427, 452, 453, 463, 479, 488.
 Бурјић, Војислав М., 326.
 Бурјић, Милош, 125, 229, 332.
 Бурјић, Радојица Ј., 474.
 Буровић, др Дим., 96, 309.
 Езоп, 21.
 Екерман, Јован, 230.
 Елезовић, Глиша, 231, 232.
 Ербер, Херман, 273.
 Ердѣлановић, Јован, 26, 84, 162, 165, 185, 199, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 301, 425.
 Ерјовец Фран, 66.
 Есих, Иван, 89.
 Жганец, Винко, 161.
 Живановић, Борбе, 245.
 Живановић, Јеремија, 246.

Живковић, Матија, 353.
Жупанић, Никол, 44, 45, 247, 248, 325,
446, 449, 450.

Звонимир, Н., 457.
Зен, Карл, 408.
Зима, Лука, 32, 50.
Зморски, Роман, 146.
Зрелић, Ј., 305.
Зупан, Јакоб, 487.

Ибрахим, 359.
Иванић, Иван, 194.
Ивановић, Ј. Ф., 399.
Ивезић, Герасим И., 249, 250, 251.
Ивковић, М., 361.
Игњат, свети, 415.
Игор, кнез, 344.
Илешић, Франо, 30, 270.
Илија, свети, 219, 258.
Илић, Војислав, 89.
Илић, Петар М., 252.
Илишић, Светозар, 365.
Иноћентије VIII, папа, 157.
Иширков, А., 197, 272.

Јагић, Ватрослав, 42, 429.
Јакоб, Георг, 129.
Јакобсон, Роман, 327.
Јакуб, Ибрахим ибн, 129.
Јакшић, Анбелија, 123.
Јан III Собјески, 147.
Јанков, Г., 193.
Јанков, Елена, 193.
Јанковић, Даница С., 104, 109, 110,
112, 116, 137, 138, 253, 254, 255.
Јанковић, Љубица С., 104, 109, 116,
137, 138, 256, 257, 258.
Јанковић, Љубомир С., 259.
Јанковић, Петар, 260.
Јанковић, Стојан, 290, 359.
Јевтић, Павле, 261.
Јелачић, Алексије, 262.
Јелић, В., 144.
Јелић, И., 81.
Јелић, Илија М., 445.
Јесан, Исидор, 179.
Јефимија, 421.
Јиречек, Константин, 263, 268, 287.
Јова чобанин, 331.
Јован, свети, 346.
Јовановић, браћа, 18.
Јовановић, В., 41, 294.
Јовановић, Војислав М., 264, 265,
266, 267, 395, 471.
Јовановић, Душан, 268.
Јовановић, Живорад П., 269.
Јовановић, Змај Јован, 118.
Јовановић, Јован М., 270, 271, 272,
273, 274, 275, 276, 277.

Јовановић, Петар, 163, 278.
Јовановић, Слободан, 279, 280.
Јовановић, Тома, 433.
Јовићевић, 70.
Јовићевић, Андрија, 426, 457.
Јоксимовић, Божидар, 281.
Јоксимовић, Г., 328.
Јонке, Људевит, 150.
Јосифовић, Стеван, 282.
Јукић, фратар, 353.

Казазис, 313.
Калвиј, Бартоломеј, 339.
Калик, Б., 424.
Карег, Sigfrid, 24, 311.
Капиодан, Т., 320.
Карабоз, 404.
Караборбе, в. Петровић, Карабор-
бе.
Карановић, М., 78, 86.
Караџић, Вук Стефановић, 11, 17,
19, 25, 31, 42, 61, 119, 122, 131, 132,
148, 170, 235, 245, 265, 287, 304,
322, 330, 343, 345, 352, 353, 363,
369, 384, 385, 397, 403, 410, 466,
486, 487.

Караџић, Јеремија Обрад, 430.
Караџић, Мина, 19, 34.
Карло В., 157.
Карнаухов, И. В., 387.
Картожан, Н., 55.
Касандрић, Петар, 127, 336.
Катић, М., 68.
Качић, Андрија, 267, 389.
Кашин, Марко, 170.
Keightley, Т., 264.
Келемина, Јакоб, 363.
Кербечи, 313.
Кнежевић, М., 84.
Коларац, Илија Милосављевић, 33.
Колендић, Петар, 298.
Кон, Геца, 309, 471.
Константин, свети, 346.
Константин, цар, 170.
Конт, Огист, 226.
Коњовић, Петар, 283, 284.
Копитар, Јернеј, 19, 25, 28, 42, 61,
119, 131, 486.
Корвин, Матија, 339.
Кордунаш, Манојло, 352.
Корнер Бакопо, 408.
Косанчић, Иван, 57.
Костић, Александар Б., 285.
Костић, Д., 99, 320.
Костић, Драгутин, 286, 287, 288, 289,
290, 291, 292, 293, 294, 369.
Костић, Душан, 275.
Костић, Лаза, 396.
Котромановић, 267.

- Коцбек, Франц, 364.
 Краљевић, Марко, 18, 26, 48, 62, 286,
 290, 339, 359, 407, 409, 432.
 Красић, Владимир, 353
 Краус, Фридрих С., 120, 135, 174, 178,
 183, 246, 249, 250, 251.
 Крек, Грегор, 28.
 Крстић, Б., 292.
 Круљ, Урош, 295.
 Куба, Лудвик, 15.
 Куленовић, Хакија, 296, 297.
 Кулишић, Франо, 298.

 Лабок, Цон, 226.
 Лазаревић, Лаза, 89.
 Лајдерер, П. Ф., 226.
 Лапчевић, Драгиша, 299, 300.
 Ласкарис, Михаил, 89.
 Лебег, Филеас, 123.
 Леже, Луј, 67, 143, 393.
 Лено, Карло, 408.
 Леонора, 360.
 Лесковац, Младен, 294.
 Ло, Давид, 405.
 Лончарски, Васа, 352.
 Лоренц, Борисав, 301.
 Лоренц, Ф., 356.
 Лутовац, М., 452.
 Луцерна, Камила, 121, 355, 434.

 Љотић, Димитрије, 114.

 Мажуранић, Иван, 150.
 Мазон, Андре, 344.
 Мајер, А., 356.
 Мајер, К. Х., 102.
 Мајнерс, Х., 226.
 Макүшев, В., 263.
 Мал, Ј., 163.
 Малеш, Б., 302.
 Мали Радојица, 170.
 Манро Чедвик, Хектор, 407.
 Маринов, Д., 419.
 Марјановић, Лука, 120.
 Марјановић, Милан, 303.
 Марко, свети, 134, 402.
 Маркович, Марија, 60.
 Мартић, Грга, 29.
 Матић, Светозар, 304, 305, 306, 307,
 308.
 Матић, Т., 393.
 Михић, К., 281.
 Маџи, Ј., 424.
 Меденица, Радосав, 97, 292, 309, 310.
 Медић, М., 360.
 Меинг, 176.
 Мериме, Проспер, 146, 264, 266, 389,
 391, 392, 393, 395.
 Мештровић, 149.

 Мијатовић, С., 164, 185.
 Мијушковић, Драг. Т., 279.
 Миклошич, Франц, 28, 168, 267.
 Милер, Георг, 291.
 Милер, Ф. М., 226.
 Милићевић, Андрија, 311.
 Милићевић, Милан, 480.
 Милићевић, Милован Б., 221.
 Милица, царица, 394.
 Милојевић, Б. Ж., 312, 426, 459.
 Милојевић, М. Б., 313.
 Милојевић, Милоје, 314, 315, 316.
 Милосављевић, Сава Мил., 463.
 Милутин, 170.
 Милутиновић, Сава, 287, 317.
 Миљковић, Бранислав, 321, 322, 323,
 324.
 Милутиновић, Сима, 222.
 Мина од Костура, 290.
 Мирецки, Францисек, 245.
 Мирковић, Никола, 318, 319, 320.
 Мјтић, Милан, 325.
 Митровић, Јеремја, 326.
 Митровић, Јь., 461.
 Мићић, Б., 164.
 Михаиловић, Иван, 327.
 Михајло, свети, 346.
 Михајловић, Драг., 370.
 Михачевић, фра Ловро, 201.
 Мицкијевич, Адам, 146, 393.
 Мокрањац, Стеван, 7, 328.
 Монди, Петар, 222.
 Московљевић, Милош С., 329, 330.
 Музони, Франческо, 428.
 Мујо, 224.
 Мука, Арност, 241.
 Мурко, Матија, 25, 61, 102, 120, 121,
 149, 176, 355, 436, 486.
 Муса Кесеџија, 48, 170.
 Мусоргски, Модест, 284.
 Мушицки, Лукијан, 131.

 Насрадин хопа, 12, 98, 274.
 Наум, свети, 346.
 Недељковић, Душан, 85, 242, 331,
 332, 333, 470.
 Недељковић, Милорад, 334.
 Немања, в. Стефан Немања.
 Нидерле, Лубор, 162, 234, 418, 460.
 Николајевић, Константин, 396.
 Никлић, А., 122.
 Николић, Атанасије, 352.
 Николић Пивљанин, Бајо, 401.
 Новак, Вилко, 365.
 Новаковић, Стојан, 42, 335.
 Новиковски, 119.
 Новић Оточанин, Јоксим, 24.
 Нодје Шарл, 267, 391, 393.
 Нопча, барон Франц, 204.

- Носов, А. З., 205.
 Нушић, Бранислав, 201, 260.
- Његош, Петар II Петровић, 89, 211, 351.
- Обилић, Милош, 287, 320, 389.
 Обрадовић, Доситеј, 21.
 Обреновић, Александар, 222
 Обреновић, Љубица, 215.
 Обреновић, Милош, 53, 64, 131, 208, 209, 212, 214, 220, 228, 427.
 Обреновић, Михаило, 404.
 Оден, Максим, 391.
 Опец, Вилхелм, 273.
 Ораховић, Стјепан, 335.
 Орен, К. фон, 226.
 Орфе, Лео, 123.
 Орфеј, 139.
 Остојић, Тихомир, 5, 18, 66, 122, 466.
- Павел, Август, 365.
 Павићевић, Мићун, 91, 92, 94, 101, 102, 111, 114, 115, 243, 244, 277, 289.
 Павловић, Виктор, 336.
 Павловић, Лепосава, 337.
 Павловић, Љубомир, 162, 338.
 Памучина, Јоаникије, 352, 383, 384.
 Панфил, Тудор, 188.
 Параскева, света, 346.
 Парвеску, Помпила, 188.
 Пасајанис, К., 89.
 Пелер, 418.
 Пера Бугарин, 331.
 Перванологус, 89.
 Перикле, 325.
 Петрановић, А., 79.
 Петрановић, Божидар, 11, 18.
 Петровић, Анте, 339.
 Петровић, Данило, 81.
 Петровић, Караборбе, 208.
 Петровић, Н. Т., 323.
 Петровић, П., 323.
 Петровић, Петар I, 81.
 Петровић, Петар Ж., 93, 340.
 Петровић, Радмила, 81.
 Петровић, Раство, 341.
 Петровски, 61.
 Петронијевић, Аврам, 222.
 Пећо, Љ., 164.
 Pittard, Eugène, 195, 302.
 Picard, Alcide, 139.
 Повић, Милош, 287.
 Poggio Bracciolini, Gian-Francesco, 174.
 Погодин, Александар, 342, 343, 344.
 Поленаковић, Харалампје, 108.
- Поливка, Буро, 356, 360.
 Поповић, Богдан, 287.
 Поповић, Владета, 345.
 Поповић, Д. Ј., 158.
 Поповић, Душан, 95, 346, 347, 348, 349, 350.
 Поповић, Јован Стерија, 40, 396.
 Поповић, М., 164.
 Поповић, М. Ј., 189.
 Поповић, Павле, 23, 30, 40, 87, 108, 187, 190, 270, 327, 330, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 407, 429.
 Поповић, Петар, 362.
 Поршија, 353.
 Потокар, Тоне, 363, 364, 365.
 Прајз, Теодор, 423.
 Приједа, војвода, 438.
 Принта, Чарлс, 271.
 Продановић, Јаша, 72, 79, 99, 148, 327, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 386, 402.
 Прокопије, свети, 219.
 Прокопијев, 247.
 Прћић, К., 48.
 Пупил, М., 99.
 Пурић, Божидар, 82.
 Пушкин, А. С., 343.
- Рабате, 123.
 Радичевић, Бранко, 89.
 Радовановић, В., 163.
 Радовановић, Михаило, 379, 380, 381, 382.
 Радоевић, В., 189.
 Радонић, Јован, 42.
 Радловић, Јован, 383, 384.
 Рађеновић, Петар, 107, 459.
 Раковски, 59.
 Рачки, Фрањо, 268.
 Reinach, Saloman, 139.
 Ренак, 226.
 Рехар, Радивој, 286.
 Ржиг, Т. В., 63.
 да Римини, Франческа, 396.
 Ристић, Коста, 352.
 Ристић, Светозар, 385, 386.
 Робер, Марсел, 123.
 Розенберг-Орсини, 267.
 Родос, М., 89.
 Ropel Noyes, George, 330.
 Руварац, Иларион, 3.
 Рус, Јоже, 237.
- Сава, свети, 47, 90, 227, 275, 288, 293, 474.
 Сазановић, И., 360.
 де Самер, Виал, 391.
 Сандић, Александар, 18.

- де Санси, 144.
 Саторн, П., 39.
 Сахањов, Всеволод, 387.
 Seymour Houghton, Louise, 135.
 Семеран, Алфред, 174.
 Сибињанин, Јанко, 3.
 Симић, Стеван, 388.
 Синдик, Илија, 162.
 Скарин, Владислав, 437.
 Скендербег, Борбе Кастриот, 433.
 Скерлић, Јован, 264, 389, 390, 391,
 392, 393, 394, 395, 396, 397.
 Скок, Петар, 320.
 Скорпа Старограђанин, Вицко, 462.
 Скот, Валтер, 41, 76, 265, 405, 406.
 Сланкаменилу, П., 470.
 Смиљанић, Манојло, 398, 399, 400.
 Соколов, И. М., 387.
 Софрић, Павле, 22, 47.
 Сперански, 119.
 Стајде, 226.
 Стајић, 368.
 Стал де, 267, 390, 391.
 Станић-Драгачевац, Милан, 352.
 Станојевић, Станоје, 268, 269, 330,
 401, 402, 484.
 Старац Милован, 389.
 Старина Новак, 290.
 Стевановић, П., 361.
 Стефан Немања 47, 207.
 Стефановић, Борбе, 352.
 Стефановић, Светислав, 107, 320,
 357, 403.
 Стефановић, Тодор Вилковски, 404.
 Стике, Е., 226.
 Стојадиновић, М., 34.
 Стојановић, Љубомир, 42, 119, 131,
 323.
 Стојковић, Боривоје, 75.
 Стојковић, Срета, 6, 14.
 Stratz, С. Н., 171.
 Страхињић бан, в. Бановић Стра-
 хиња.
 Суботић, Драгутин, 76, 405, 406, 407.
 Таламбас, Мјаја, 170.
 Талвиј, 31, 146, 151, 265, 434, 444.
 Талоци, Ј., 263.
 Тановић, Стеван, 164, 475.
 Тевфик, Мехмед, 12.
 Тејлор, Е. Б., 226.
 Теодосије Хиландарац, 288.
 Тершаковић, М., 42.
 Тиме, А., 39.
 Тит, Буд, 188.
 Тјешимир, 267.
 Томазо, Никола, 89, 336.
 Томић, Божидар, 276.
 Томић, Јован, 9, 26, 37, 48, 87, 155,
 288, 401, 408, 409, 410.
 Трбојевић, Данило, 8, 10.
 Трбић, др, 43.
 Трбановић, Сима, 4, 46, 129, 199,
 340, 411, 412, 413, 414, 415, 416,
 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423,
 424, 425, 426, 427, 465.
 Троје, Ф., 85.
 Тугегић, Јанко, 428.
 Thomson, М. S., 51.
 Боровић, Владимир, 99, 207, 287,
 360, 361, 429, 430, 431, 432, 433,
 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440,
 441, 474.
 Боровић, Светозар, 23, 441.
 Бурчин, Милан, 31, 121, 355, 443.
 Урбани, Умберто, 111.
 Урлих, Јакоб, 246.
 Урош, цар, 287.
 Урошевић А., 231.
 Фалдан, Ахмет ибн, 129.
 Фатер, 151.
 Фекете, Ирена, 444.
 Филанданс, Менос, 89.
 Филип, Јаков, 263.
 Филипеску, Теодор, 179, 181.
 Филиповић, И., 18.
 Филиповић, Миленко, 78, 80, 445,
 446, 447, 448, 449, 450, 453.
 Филон, Аугустин, 395.
 Фирер, Артур, 134.
 Флорински, 234.
 Фолг, 31.
 Фориел, Клод, 266.
 Фортис, Алберто, 267, 389, 391.
 Фосе, Шомат де, 389.
 Франин, Анте, 410.
 Франкл, Лудвиг Аугуст, 34.
 Франко, Иван, 356.
 Фрезер, 226.
 Френ, 129.
 Функ, Бретон, 124.
 Хајмс, Вилхелм, 39.
 Хајнрих, 134.
 Халзак, В., 130.
 Ханжековић, Мата, 101, 102.
 Хапф, Карло, 263.
 Харузин, Николај, 173.
 Хасан паша, 227.
 Хердер, 31, 443.
 Хекторовић, Петар, 409.
 Херман, Коста, 120.
 Ховархов, Зорка, 421.
 Холишиед, 353.

Хребљановић, Лазар, 24, 96.

Хрејчи, Жан, 311.

Христос, 263, 477.

Цветић, Е. Ј., 233, 454.

Цвијић, Јован, 56, 57, 69, 71, 239,

242, 272, 278, 299, 312, 313, 334,

338, 426, 441, 449, 455, 456, 457,

458, 459, 460.

Ценгар Ф., 487.

Црнојевић, Максим, 134, 396, 434.

Чајкановић, Веселин, 74, 99, 141,

293, 320, 321, 361, 364, 372, 461,

462, 463, 464, 465, 466, 467, 468,

469, 470, 471, 472, 473, 474, 475,

476, 477, 478, 479, 480, 481, 482,

483.

Чарнојевић, Арсеније, 155.

Чезароти, 267.

Челебија, Евлија, 232.

Ченгић, Смаил ага, 150.

Чернишевски, Н. Г., 394.

Чимић, Ернест, 115.

Чубриловић, Васа, 484.

Чукић, 29.

Чушић, Никола, 16, 38, 398.

Цаковић, Вукашин, 485.

Целалудин, Мехмед, 120.

Цонић, Урош, 90, 486, 487.

Шабозо, 123.

Шајкановић, Ј., 342.

Шајкановић, Иван, 100.

Шајлок, 353.

Шајтанов, Најдан, 318, 319.

Шаулић, Новица, 322.

Шафарик, Павел, 393.

Шашељ, Иван, 364.

Хекспир, Виљем, 353, 359.

Шел, О., 39.

Шелинг, 226.

Шишић, 282.

Шишков, 131.

Шишманов, Иван, 360, 439.

Шмаус, Алојз, 177, 292.

Шневајс, Едмунд, 320, 488.

Штрекељ, 399.

Шћепан мали, 351.

Шурц, Хајнрих, 35.

Шуфлај, 263.

Wase, J. B., 51.

ПРЕДМЕТНИ РЕГИСТАР

I ОПШТИ РАДОВИ

1. *Теорија методологија и историја етнологије* 13, 19, 25, 28, 31, 32, 34, 35, 36, 41, 48, 50, 51, 55, 56, 58, 60, 61, 64, 71, 76, 95, 98, 102, 117, 128, 130, 139, 141, 143, 144, 152, 173, 175, 226, 268, 276, 279, 282, 295, 298, 301, 306, 307, 324, 327, 350, 352, 353, 354, 358, 376, 377, 378, 385, 386, 387, 402, 405, 407, 409, 410, 423, 432, 438, 440, 443, 444, 457, 488.
2. *Установе*
Архив Патријаршије у Карловцима, 68.
Државни архив у Београду, 53, 64.
Државни архив у Москви, 68.
Етнографски музеј у Београду, 33, 105, 421.
Етнографски музеј у Софији, 93, 419.
Коларчев народни музеј, 226.
Матица српска, 5.
Ратни и државни архив у Бечу, 68, 431.
Српска књижевна задруга, 279.
Српска краљевска академија, 7, 36, 53, 68, 69, 70, 74, 77, 159, 163, 196, 199, 301, 340, 426, 457, 458, 463, 472, 475.
3. *Друштва*
Београдско женско друштво, 421.
Гајрет, 296.
Друштво Св. Саве, 90.
Српско географско друштво, 455.
4. *Фестивали*
Међународни фестивал за народну игру, 254.
Такмичење гуслара, 314.
5. *Библиографија*
— о Арбанасима, 154, 263.
— радова Митра Влаковића, 453.
— радова Боривоја Дробњаковића, 451.
— радова Јернеја Копитара о Србима, 61.
— етнолошких радова за 1933, 450.
— радова Ника Жупанића, 450.
— о Куцовласима, 271.
— о Леонори (циклус), 360.
— народних песама, 369, 435.
— народних приповедака, 352, 429.
— о прогањању вештица на Западу.
— радова Јоаникија Памучине, 383.
— радова Бока Полијевке, 356.
— радова Станоја Станојевића, 269.
— Хасанагинице (превода на енглески), 406.
— о Циганима (Ромима), 192.
— о играма, 36.

6. *Часописи*
Annales de Géographie, 272.
Anthrophyteia, 43, 170, 249, 250, 251.
Athenaeum (The), 135.
Archiv für Slav. Philologie, 356, 393.
Бечке новине за општу књижевност, 25.
Blackwood; s Magazine, 265.
Богословље, 293.
Босанска вила, 52.
Бранково коло, 465.
Браство, 90.
Вестминстерски преглед, 265.
Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku, 468.
Гајрет, 296.
Глас Српске краљевске академије, 288.
Гласник Географског друштва, 162, 460.
Гласник Етнографског музеја у Београду, 110, 450, 451, 453.
Гласник Етнографског музеја у Скопљу, 112.
Гласник Земаљског музеја, 78, 80, 86, 144, 399, 400, 413, 437.
Гласник Југословенског професорског друштва, 96.
Glas Matice hrvatske, 12, 410.
Гласник Скопског научног друштва, 231, 307, 452, 470.
Glasnik slovenskega slovenstva, 487.
Годишњица Николе Чупића, 16, 38, 398.
Дело, 357.
Духовна старина, 461.
Etnolog, 92, 446, 449.
Euforion, 25.
Зборник за народни живот и обичаје, 94, 277, 289.
Zeitschrift des Vereins für Volkskunde in Berlin, 120.
Journal of the Gipsy Lore Society, 38, 183.
Југословенске париске новине, 101.
Каваль, 281.
Караџић, 2, 17, 40.
Кића, 27, 40, 118, 366, 374.
Књижевни север, 73, 79, 84, 240.
Коло, 3, 353.
Летопис Матице српске, 9.
Лужица, 262.
Ljubljansk zvon, 30, 270, 486.
Le Magazin Pittoresque, 60.
Monthly Review, 264.
Музички гласник, 65.
Народне новине, 447.
Нова искра, 6.
Nouvelle Revue, 393.
Обзор, 89.
Отечественныя Записки, 394.
Oxford and Cambridge Review, 51.
Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор, 87, 97, 98, 108, 274, 280, 361.
Прилози за филозофију и етнопсихологију, 85.
Прилози проучавању народне поезије, 113, 292.
Просветни гласник, 45, 140, 227, 401.
Rad JAZU, 32, 150, 409.
Радови Института Словенског у Прагу, 147.
Развитак (Бања Лука), 107.
La Revue de Paris, 56.
Revue internationale des études Balkaniques, 320.
Русски филолошко-књижевни вѣстник, 61.
Slavonic Review, 76.
Slovenski pregled, 15, 405.
Современик, 394.
Срб, 19.
Српски књижевни гласник, 4, 165.
Старинар, 44, 325.
Српске новине, 262.
Српске новине из Будимпеште, 11.
Times Literary Supplement, 346.
Уметност и старина, 265.
Филозофски преглед, 318, 319.
Foreign Quarterly Review, 264.
Hrvatska smotra, 181.
Classical Review, 51.
Chronik des Wiener Goethe-Vereins, 121.
- ## II ФИЗИЧКА АНТРОПОЛОГИЈА
- Арбанаси, 325.
Бугари, 418.
Готи, 245.
Келти, 245.
Илири, 295, 325.
Скити, 295.
Словени, 295, 325, 418.
Срби, 44, 45, 195, 205.
Римљани, 295.
Хрвати, 44, 45.
Цигани (Роми), 169, 302, 412.

III АНТРОПОГЕОГРАФИЈА

1. *Становништво*
    - a) статистички преглед становништва 38, 194, 234, 237, 297, 329, 382, 412, 379.
    - b) порекло 56, 84, 113, 153, 155, 158, 163, 168, 171, 194, 209, 232, 236, 239, 241, 248, 263, 271, 273, 295, 296, 302, 313, 380, 412, 425, 426, 449, 452, 454, 457, 470.
    - c) миграције, колонизације, 82, 155, 156, 159, 160, 162, 179, 181, 228, 259, 303, 380, 412, 446, 460.
  2. *Насеља*
26, 68, 70, 153, 162, 163, 196, 215, 260, 278, 338, 426, 428, 457.
- IV МАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРА
1. *Народна архитектура*
    - a) кућа 78, 153, 176, 204, 362, 404.
    - b) покућство, 204, 209, 404.
  2. *Привреда*
    - a) земљорадња, сточарство, риболов, воћарство, пчеларство, 164, 240, 297, 300, 448.
    - b) саобраћај и транспорт, 448.
    - c) сеоски и градски занати, 77, 95, 154, 198, 206, 220, 224, 225, 297, 412, 416
    - d) домаћа радиност, 262, 421, 424, 425.
  3. *Исхрана*
    - a) јела, 164, 185, 216.
    - b) пића, 185, 164, 216.
  4. *Ношња*
46, 191, 201, 219, 222, 233, 241, 262, 348.
  5. *Оружје*
247, 348.

V ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ

1. Сродство, породица, задруга, племенска организација, 20, 43, 60, 78, 95, 129, 158, 173, 182, 184, 187, 191, 198, 200, 201, 208, 210, 212, 215, 219, 222, 240, 242, 259, 260, 297, 321, 348, 417, 431, 445, 470.
2. Правни обичаји
49, 81, 153, 201, 202, 209, 210, 213, 214, 218, 219, 259, 260.

VI ДУХОВНА КУЛТУРА

1. *Обичаји*
  - a) Животни циклус
    - око рођења, 191, 201.
    - иницијација, 414.
    - свадбени, 20, 73, 107, 154, 191, 201, 213, 216, 241, 259, 348, 400, 479.
    - посмртни, 4, 129, 154, 191, 201, 241, 398, 411, 412, 465, 469, 473, 475.
  - b) Календарски обичаји
    - Божић, 22, 84, 172, 199, 219, 222, 260, 261, 415, 467, 477, 478, 480, 483.
    - Ускрс, 219, 476.
    - Бурбевдан, 219, 224, 412, 482.
    - остали празници, 16, 39, 69, 117, 144, 172, 216, 219, 222, 259, 279, 320, 340, 408, 419, 463.
  - c) слава, заветина, крсно име, 80, 140, 222, 260, 321, 404.
2. *Веровања*
  - a) о митским бићима, 47, 53, 157, 321, 465, 473.
  - b) о животињама, 80, 477, 478, 483.
  - c) о биљкама, 475, 481, 482.
  - d) остала веровања, 46, 168, 170, 171, 172, 173, 216, 219, 229, 252, 340, 348, 475, 476.
3. *Усмено народно стваралаштво*
  - a) проза
    - бајке, 135, 320, 363, 375.
    - предања и легенде, 63, 83, 134, 223, 224, 277, 317, 347, 422, 464, 468, 470, 474.
    - приповетке, 23, 30, 33, 39, 40, 51, 62, 66, 91, 92, 98, 118, 122, 170, 174, 177, 178, 187, 190, 223, 227, 247, 249, 251, 274, 277, 293, 294, 321, 345, 348, 352, 353, 354, 357, 358, 359, 373, 375, 407, 430, 442, 466, 471.
    - анегдоте, 12, 62, 91, 92, 101, 111, 243, 244.
    - пословице, 10, 188, 189, 211, 300, 364, 461.
  - b) поезија, 39, 79, 83, 84, 90, 93, 112, 126, 127, 261, 311, 372, 376, 405, 470.
  - лирска, 7, 11, 72, 75, 102, 193, 230, 285, 298, 304, 305, 322, 326, 327, 331, 332, 333.

- 337, 366, 367, 368, 369, 485.
 — епска 2, 3, 6, 11, 14, 18, 24,
 26, 34, 37, 42, 48, 62, 75, 96,
 97, 100, 102, 120, 122, 123,
 124, 128, 136, 142, 145, 146,
 147, 150, 151, 170, 207, 235,
 264, 265, 275, 276, 286, 287,
 289, 290, 291, 296, 305, 306,
 308, 320, 323, 327, 335, 336,
 339, 342, 343, 344, 347, 351,
 394, 405, 436, 440, 443, 487,
 488.
 — баладе 31, 41, 76, 106, 149,
 434.
4. *Музика и музички инструменти*
 7, 15, 52, 65, 85, 93, 104, 161, 236,
 241, 245, 253, 254, 255, 256, 257,
 258, 281, 283, 284, 314, 315, 316.
5. Народне игре, 7, 104, 109, 110,
 112, 137, 138, 188, 222, 241, 320,
 328, 404, 408.
6. Народно ликовно стваралаштво,
 348, 421, 422.

VII НАРОДНО ЛЕКАРСТВО

199, 413, 427.

VIII НАРОДНА ЗНАЊА

— мере (рабош), 419.

IX ЕТНОПСИХОЛОГИЈА

45, 47, 58, 88, 154, 159, 167, 169,
 171, 233, 239, 242, 250, 256, 268,
 278, 296, 297, 318, 319, 331, 334,
 402, 456.

* Ова библиографија је урађена као део стручног испита који сам као библиотекар полагала маја 1982. године. Комисији је званично предата пре појаве „Библиографије Српског књижевног гласника 1901—1914“ др Љубице Борђевић. Овде се штампа у онаквом виду какав је имала пред испитном комисијом.

